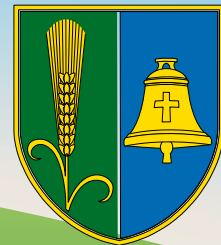

Naš kraj

Informativno glasilo občine Dobropolje

▪ letnik XXIII. št. 1

▪ januar 2017

Slika zgoraj:

Osnovna šola Dobropolje je konec decembra pripravila **slovesno proslavo** ob dnevu samostojnosti in enotnosti.

Slika levo:

Končana je Pinkijeva decembrska **dobrodelna akcija**, podeljena so bila tudi že zbrana sredstva.

FIZIOTERAPIJA KRAJNC

Nudimo vam:

- fizioterapija po poškodbah
- odprava bolečin v sklepih in hrbtenici
- Bownova terapija
- biodinamična kraniosakralna terapija
- odprava težav s čeljustnim sklepom
- terapije za otroke s slabo držo
- terapije za nosečnice

Ana Krajnc, fizioterapevtka

m: 041 386 311
e: info@fizioterapija-krajnc.si
www.fizioterapija-krajnc.si

Lokacija izvajanja:
Videm 33a, (Zavod Sv. Terezije)
1312 Videm - Dobropolje

HITRA ReŠITEV!
Akcija takoj!
Selitve po vaši meri!

- **montaža in demontaža pohištva**
- **čiščenje in kosovni odvozi**
- **dostava pohištva iz trgovskih centrov**
- **preselitev občutljivih predmetov**
- **praznenje kleti in podstrešij**
- **odvoz na deponijo kombi prevozi**
- **rent a kombi**

Maksi servis d.o.o.

www.selitve-prevozi.si

POKLIČITE NAS

070 718 718

VABLJENI NA PRODAJNO MESTO
SI.MOBIL GROSUPLJE
V MERCATOR CENTRU

PLAČILO POLOŽNIC BREZ PROVIZIJE

simobil.si

4G LTE OMREŽJE VRHUNSKIH
KOMUNIKACIJ

Si.mobil Grosuplje
Brvace 1a, Grosuplje
m: 040 979 788

KONZORCIJ PREDSTRUGE

Veliki Vrh pri Šmarju 7
SI 1293 Šmarje – Sap

Kontakt:
Primož Pucihar
primož@pucihar.com
T: 041 618 841

Prodaja: Zemljišča v obrtni coni Predstruge – zazidljiva

Regija: Dolenjska

Upravna enota: Grosuplje

Občina: Dobropolje

V Obrtni coni Predstruge, ob regionalni cesti med naseljema Ponikve in Predstruge (Dobropolje) se nahaja več zazidljivih parcel, velikosti od 3.000 m² do 14.000 m². Zemljišča so utrjena in izravnana na zazidalno koto ter komunalno opremljena. Oddaljenost od avtoceste je 16 km. Velikost obrtne cone je 100.000 m². Cena za kvadratni meter je 90 €, v to ceno je vključen komunalni prispevek in urejanje zemljišč.

Pričetek gradnje objektov je možen od septembra 2017.

Spoštovani bralci Našega kraja.

Bojan Novak

Pred vami je prva številka v novem letu. Po pestrem decembru je prišel januar, prvi res zimski mesec, ki nas je skoraj vsak dan vabil na toplo. Z mrazom je prišla tudi umirjenost, saj je bilo precej manj prireditev in dogodkov kot mesec prej. A to še ne pomeni, da januarška številka ne prinaša zanimivega branja. Ravno nasprotno – med platnicama boste našli številne zanimive prispevke.

V začetnem delu si lahko preberete odlične novice iz občinske stavbe. Po dolgem času lahko poročamo o začetku gradnje prve faze šolsko-športnega centra OŠ JVIZ Dobropolje. V bližini obstoječega vrtca je že postavljena gradbena ograja, občinska uprava je dobila zeleno luč za zadolževanje in za začetek gradnje vrtca. Naša občina ima tudi že veljaven proračun za leto 2017, saj so ga svetniki sprejeli na seji konec decembra.

S koncem decembra se je končala še ena odmevna dobrodelna akcija v režiji Slavka Pajntarja - Pinkija. V prvih januarskih dneh je dobrodelne prispevke podaril dvema socialno ogroženima družinama in skupini mladih zdravnikov, ki se odpravlja na odpravo v Papuo Novo Gvinejo.

Ljubitelji zgodovine in kulturne dediščine boste prišli na svoj račun ob prebiranju odličnih prispevkov Anke Novak in Petra Vodopivca, ki predstavlja knjigo o našem slavnem rojaku Tonetu Kralju. Anka Novak predstavlja 10-letno trajanje etnološke zbirke. Zagotovo veliko dobrega branja. Ob tej priložnosti se zahvaljujem predvsem neumorni Anki Novak, ki s svojimi prispevki skrbi, da naša dobre-

poljska kulturna dediščina ne gre v pozabo. Vabim tudi druge občane, ki skrivate bogato znanje o preteklih dogodkih in razmerah v naših krajih, da jih predstavite, saj bo le na ta način bogata ljudska dediščina živel naprej tudi v današnji »google« dobi.

Mitja Peček v januarški številki objavlja prvi del strokovnega prispevka o poplavih. Drugi del zanimivega in koristnega branja bo zaradi obsežnosti objavljen v naslednji številki.

Pomemben del v številki zavzema kultura. Bliža se čas našega kulturnega

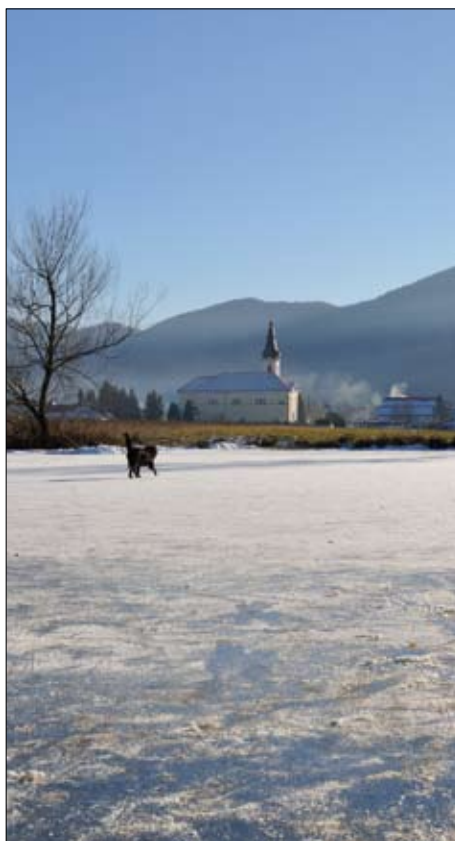

Foto: Franci Novak

praznika in tudi zato je vsebin s tega področja nekoliko več. Naj vas opozorim na dva prispevka – na intervju z direktorico Mestne knjižnice Grosuplje gospo Rožo Kek in našo knjižničarko Jasmino Mersel Šušteršič ter na prilogo Vrtiljak mladih. Po nekaj mesecih so mladi pisci pod vodstvom mentorice Larise Daugul ustvarjali zanimive novinarske prispevke.

Bogate so tudi tokrat strani šole in vrtca, še posebej opozarjam na objavljen razpis za vpis otrok v vrtec in na vabilo na zanimivo druženje v Hiški eksperimentov. Sredi februarja bo namreč v prostorih OŠ Dobropolje gostovala ljubljanska Hiša eksperimentov. Poleg šolarjev si boste lahko zanimive eksperimente v popoldanskem času ogledali tudi vsi drugi občani.

Na straneh, namenjenim našim društvom, je zapisanih veliko poročil z dogodkov in prireditev ob koncu leta 2016, našli pa boste tudi nekaj povabil na dogodke. Turistično društvo vas že zdaj vabi na vsebinsko bogat izlet po poteh Toneta Kralja. Pričakovati je velik odziv, zato se prijavite čim prej. Prav za konec pa vas opozarjam še na prošnjo CDS Grosuplje, ki tudi s pomočjo Našega kraja išče prostovoljce za delo z otroki in mladostniki.

Želim vam obilo dobrega branja in vse lepo do izida naslednje številke. ■

Kazalo

Iz občine	4
Obvestila	8
Kulturna dediščina	15
Aktualno	22
Intervju	24
Vrtiljak mladih	27
Kultura	35
Iz dobropoljske ambulante	38
Iz vrtca in šole	40
Iz društev	44
Pisma bralcev	54
Šport	55
Zahvale	57

Naš kraj

Ustanovitelj glasila je Občina Dobropolje.
 Naslov uredništva: Videm 35, 1312 Videm-Dobropolje.
 Odgovorni urednik: Bojan Novak. E-pošta: nas-kraj@dobropolje.si, gsm: 031 536 121.
 Lektoriranje: Mojca Pipan.
 Tisk: PartnerGraf d.o.o. • Oblikovanje in prelom: Auroraf d. o. o.
 Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 1330 izvodov.

Naslednja številka

Naslednja številka izide v petek, 24. 2. Rok za oddajo prispevkov je 14. 2. 2017.

Piše: župan **Janez Pavlin**

Spoštovane občanke, dragi občani, cenjeni bralci občinskega glasila Naš kraj.

Najprej se vam moram zahvaliti za poslano voščila, za vse dobre želje, za vse spodbudne besede za leto 2017, prek voščilnic ali SMS-sporočil. Hvala vsem, ki ste izrazili pohvalo za božično-novoletno okrasitev v naši občini, ki je letos skromnejša kot prejšnja leta, a nam popestri praznično vzdušje.

Mesec januar nam je prinesel pravo zimo, nizke temperature in sneg. Zimska služba z gledno vzdržuje lokalne ceste in javne poti. Za razliko od prejšnjih let dobivamo na občino od občanov veliko pohval in izraženega zadovoljstva glede pluzenja in posipanja cest. Torej, časi se le spreminjajo, da poleg pozitivne kritike občani vidijo tudi dobre stvari, kar me tudi razveseli. Še naprej se bomo trudili, da bo varnost na naših cestah dobra, s tem pa bomo vsi zadovoljni.

V mesecu decembru smo se potrudili, da je bil proračun Občine Dobropolje za leto 2017 sprejet na občinskem svetu skupaj z vloženimi amandmaji brez glasu proti in je bil objavljen v Uradnem listu RS ter dan kasneje tudi veljaven. Torej smo na začetku leta sprejeli veljavni proračun in opravili vse dejavnosti. Veliko truda vlagamo v razpisno dokumentacijo za izgradnjo vrtca, ki bo objavljena na začetku meseca februarja. V fazi analize je razpis za izbiro izvajalca za izgradnjo kotlovnice na biomaso za JVIZ OŠ Dobropolje. V pripravi sta razpisna dokumentacija agromelioracij in izgradnja poti na komasacijskem območju za prijavo na razpis Ministrstva za kmetijstvo RS. Ob ugodni rešitvi se bodo dela začela izvajati konec letošnjega leta in morajo biti zaključena v letu 2018.

Izbranega imamo izvajalca za izgradnjo kabelske kanalizacije za prestavitve transformatorske postaje v vasi Cesta. Daljnovod od transformatorske postaje pri Stari luži se pokabli (gre v zemljo) do središča vasi. Po prestavitvi transformatorske postaje bo izvedena rekonstrukcija lokalne ceste od železniškega prehoda do središča, vzporedno pa bo potekala izgradnja nadomestne poti ob železnici.

Na naslednji februarski seji Občinskega sveta Občine Dobropolje bo na dnevnem redu potrditev Občinskega prostorskega plana (OPN). Pridobili smo vsa pozitivna soglasja vseh soglasodajalcev. Po več kot desetih letih bomo dobili pomemben dokument, ki je potreboval vrsto usklajevanj in raznih presoj.

V zaključni fazi je izdelava protipoplavnih ukrepov za Videm, Kompolje in Struge, ki je že bila predstavljena na občinskem svetu, predstavljena bo tudi v Strugah. Študija prinaša ukrepe, ki bodo bistveno izboljšali poplavno varnost v naši občini. Študija bo podlaga Odloku sprememb in dopolnitev OPN, ki ga bomo začeli takoj po sprejetju prostorskega načrta.

V Strugah smo imeli sestanek predsedniki vaških odborov Struge, člani sveta staršev PŠ Struge, ravnatelj Ivan Grandovec in gospod župnik Marinko o viziji in prihodnosti PŠ Struge.

Projekcija posameznega šolskega leta glede števila učencev na PŠ Struge za prihodnje petletno obdobje je pokazala, da se v šolskem letu 2019/20 pojavi trojna kombinacija tretjega, četrtega in petega razreda, v šolskem letu 2020/21 pa trojna kombinacija sedmega, osmega in devetega razreda. Trojna kombinacija za višje razrede je vprašljiva zaradi izvedbe kakovostnega pouka.

Vsi smo menili, da je šola v Strugah izjemnega pomena, je središče dogajanja in bomo naredili vse, da bo še naprej uspešno delovala. Torej nas čaka zglodno sodelovanje staršev, šole in občine, da bomo še naprej ustvarjali pogoje za kakovosten pouk. Torej se moramo potruditi, da bo na šoli večje število otrok, kar je poročstvo za uspešno delovanje PŠ Struge.

Počasi pridobivamo vsa potrebna soglasja za izgraditev križišča na Vidmu proti Mali vasi in ureditev križišča ter asfaltiranje cestišča v Bruhanji vasi, kar predstavlja varnejše šolske poti. Izgradnjo bomo začeli takoj po pridobitvi vseh soglasij in izbiri izvajalca. ■

ZDRAVLJICA

Prijatli! odrodile
so trte vince nam sladkó,
ki nam oživlja žile,
srce razjásni in oko,
ki utopi
vse skrbi,
v potrth prsih up budi!

Komú narpred veselo
zdravljico, bratje! čmo zapét!
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

V sovražnike 'z oblakov
rodú naj naš' ga treši gróm;
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovincov dom;
naj zdrobé
njih roké
si sponé, ki jih še težé!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
de oblast
in z njo čast,
ko préd, spet naša boste last!

Bog živi vas Slovenke,
prelepe, žlahtne rožice;
ni take je mladenke,
ko naše je krvi dekle;
naj sinóv
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenči, zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up;
ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup;
ker zdaj vas
kakor nas,
jo srčno bránit kličé čas!

Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat dan,
ko, koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Nazadnje še, prijatli,
kozarce zase vzdignimo,
ki smo zato se zbratli,
ker dobro v srcu mislimo;
dókaj dni
naj živí
vsak, kar nas dobrih je ljudi!

*Ob verzih Zdravljice vam iskreno
čestitam za 8. februar – slovenski
kulturni praznik (Prešernov dan), ki
ga Slovenci radostno praznujemo.*

*Župan, občinska uprava
in občinski svet Občine Dobropolje*

Prižgana zelena luč za začetek gradnje novega vrtca, sprejet tudi proračun občine za leto 2017

Poročilo s 15. redne seje občinskega sveta

15. redna seja občinskega sveta je potekala v četrtek, 22. decembra 2016. To je bila zelo pomembna seja, saj sta bili obravnavani in sprejeti vsaj dve odločitvi, ki bosta odločilno vplivali na dogajanje v občini letos. Sprejet je bil proračun za leto 2017, obenem pa tudi sklep o zadolževanju, kar bo omogočilo zadolžitev za potrebe izgradnje novega vrtca.

Bojan Novak

Tisti četrtek večer se je začel na proslavi ob državnem prazniku, malo kasneje pa so se v sejni sobi zbrali vodstvo občine in večina svetnikov. Glede na dnevni red se je napovedovala še ena dolga seja. Kasneje se je izkazalo, da so vsi vpleteni predhodno razrešili vse dileme in odprta vprašanja, tako da je seja potekala v konstruktivnem vzdušju, kar se je odrazilo tudi na sprejetih sklepih.

Najpomembnejši dokument za delovanje občine je vsako leto prav gotovo občinski proračun.

Na začetku razprave je župan povedal, da je bila javna razprava bogata in zelo pestra. Na podlagi mnenj občanov in vaških odborov je župan na seji predlagal 7 amandmajev na predlog proračuna:

1. povečanje postavke za gasilski dom Zdenska vas,
2. povečanje postavke za gasilski dom Kompolje,
3. sofinanciranje vadbene gasilskega poligona,
4. zmanjšanje sredstev za dodatno zaposlitev za urejanje zemljiškoknjižnih zadev na občini,
5. povečanje sredstev za nagrajevanje športnih dosežkov (Veselka Pevec),
6. povečanje sredstev (3500 evrov) za trajnostni razvoj,
7. povečanje sredstev za ureditev luže v Bruhanji vasi – za pridobitev soglasij in izdelavo projektne dokumentacije.

V razpravi je bilo odprtih še nekaj vprašanj, po njej pa so svetniki vložili še dva amandmaja:

8. sprememba višine prerazporeditev s strani župana,
9. povečanje sredstev za vodovod Vodice.

Vsi amandmaji so bili nato soglasno sprejeti, prav tako predlog sklepa o letnem programu ravnanja z nepremičnim premoženjem Občine Dobropolje (s predlagano spremembo) ter kadrovske načrte za leto 2017. Brez glasu proti je bil sprejet tudi celoten proračun za leto 2017.

Po sprejemu proračuna je občinski svet sprejel tudi sklep o zadolževanju, ki bo občini omogočil zapreti finančno konstrukcijo za projekt izgradnje vrtca, ki je tako lahko stekla takoj po novem letu.

Med pomembnimi točkami dnevnega reda lahko omenim tudi seznanitev z idejno zasnovo protipoplavnih ukrepov za Kompolje in Struge. Pripravljalna je predstavila tri različne variante – ureditev struge skozi Kompolje in gradnjo zadrževalnika Potiskavec, razlivanje vode v Logih in varianto s predorom in zadrževalnikom Potiskavec.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je trenutno ekonomsko najbolj racionalna varianta usmerjanja vode v Loge, ta varianta pa naj bi bila vredna približno 2 milijona evrov. Treba se je zavedati, da so to za zdaj le predlogi rešitev, do izbire konkretne rešitve pa je treba izvesti še veliko meritev.

Občinski svet je po razpravi dal besedo tudi predstavnikom javnosti. Brane Brodnik iz Vaškega odbora Kompolje je potrdil, da je bila na sestanku vaškega odbora kot najbolj optimalna izbrana varianta »Logi«. Pri tem je pomembno tudi, da bi v tem primeru cesta do Strug v času poplave ostala prevozna. Predlagal je še, da se k reševanju položaja pristopi čim prej, nekaj manjših zadev pa naj se vključi že v okviru veljavnega prostorskega načrta (del pri Rupi).

Predstavniki JKP Grosuplje, Janez Vigrant, je nato predstavil predlog cenika storitev javne službe vzdrževanja ob-

činskih cest, pločnikov, avtobusnih postajališč in javnih parkirišč v naši občini. Župan je pojasnil, da sta bili lansko zimo vzdrževanje in pluzenje zgledno urejeni in da ni bilo pritožb občanov. Po razpravi je bil predlagan in izglasovan sklep, da se predlagani cenik sprejme in se objavi na spletnih straneh Občine Dobropolje.

Občinski svet je obravnaval tudi zapisnik 14. redne seje in ga z nekaj dopolnitvami sprejel.

Sledila je točka, ki je po poslovniku na vsaki seji – županovo poročilo o izvedenih in načrtovanih delih v občini. Župan je predstavil, kako napredujejo tekoči projekti in kako se pripravlja dokumentacija za nekatere načrtovane projekte.

Jože Prijatelj je ponovil svoje vprašanje o zaključku projekta kanalizacije Ponikve in prosil za podatke o končni ceni projekta. Nada Pavšer je opozorila, da je treba v načrte zapisati ureditev vodovoda na Vodice. Župan meni, da ni še vseh števil (cena), na katerih bi temeljila ocena potrebnih sredstev. Obeta se sestanek na to temo na Ministrstvo za okolje in prostor RS.

Judita Oblak je spraševala glede čarovnice preplastitve ceste v Ponikvah, župan pa ji je pojasnil, da Direkcija RS za infrastrukturo izbira izvajalca za preplastitev.

Alojzij Palčar je zahteval posebno točko na naslednji seji občinskega sveta, in sicer o gradnji čistilne naprave Bruhanja vas. Ob tem je še vprašal, ali bo pri čistilni napravi zbirno središče za odpadke. Župan je odgovoril, da bo razprava o čistilni napravi Bruhanja vas na naslednji seji, zaradi nasprotovanja vaščanov Bruhanje vasi pa zbirnega središča pri čistilni napravi ne bo.

Isti svetnik je spraševal še glede pobude vaščanov Predstrug za sestanek o kamnolomu. Župan je povedal, da je

občina podjetju KPL poslala prošnjo za sestanek, ki naj bi bil v januarju.

Proti koncu seje je dobil besedo član nadzornega odbora Peter Žnidaršič. Svetnike je seznanil z dopolnitvijo programa dela Nadzornega odbora Občine Dobrepolje za leto 2016. Zaradi odstopa predsednika je prišlo do spremembe programa dela – namesto pregleda postopka izgradnje pločnika bodo pregledali kadrovanje na občini in coaching za občinsko upravo.

Seja občinskega sveta se vedno konča s točkama Pobude in vprašanja ter Razno.

Alojzij Palčar je vprašal, zakaj so svetniki dobili sporočilo Policijske postaje Grosuplje. Župan je povedal, da se mu je zdelo prav, da so seznanjeni z varnostnim stanjem v občini. Svetnik je predlagal, da pride enkrat na leto komandir Policijske postaje Grosuplje pojasnit varnostno stanje v občini, in župan je obljubil, da bo vabljen na naslednjo sejo.

Alojzij Palčar je vprašal še, kdaj bodo svetniki dobili načrt dela za leto 2017 (terminski in vsebinski načrt). Župan je obljubil, da bodo načrt pripravili. Na vprašanje, zakaj v naši občini ob posebnih praznikih nimamo slavnostnih sej občinskega sveta, je župan odgovoril, da tovrstnih sej ne predvideva poslovnik, zato ga bo treba dopolniti.

Judita Oblak je vprašala, zakaj ni pre-

gleda izvedbe sklepov s prejšnjih sej. Poudarila je težavo konflikta interesov in spraševala, ali ima občina sprejet načrt integritete. Menila je še, da termin sklica seje nekaj dni pred božičem ni primeren z vidika družin in ohranjanja vrednot. Vprašala je še, kako je s podpisom aneksa s KPL-jem za leti 2015 in 2016.

Župan je pojasnil, da pripravlja pregled izvedbe sklepov. Načrt integritete je pripravljen in veljaven. Župan je izrazil še upanje, da bo sestanek s KPL-jem sklican čim prej, na njem pa se bodo pogovorili tudi o omenjenem aneksu.

Jože Prijatelj je ponovil vprašanje s prejšnjih sej – kam vozijo material kamioni skozi Kompolje ob nedeljah dopoldne? Župan je pojasnil, da ima občina za gradnjo suhokrajinskega vodovoda dve deponiji, kamor se odvažata material, a da ob sobotah in nedeljah tja materiala ne vozijo.

Mira Grm je izrazila zadovoljstvo, da je skoraj narejeno novo igrišče v Tisovcu. Vprašala je, če je KPL plačalo dva računa, ki ju je izstavila občina. Izrazila je željo po javni razsvetljavi v Kompoljah (na Krivicah). Vprašala pa je še, če bi lahko javne površine urejala društva, ne pa Javno komunalno podjetje Grosuplje.

Marko Marolt je ob koncu povedal, da bo treba zapolniti eno mesto v odboru za gospodarstvo (odstopil je Primož Štefanc), zato bo objavljen razpis. ■

Aktualne informacije o pomembnejših projektih

Po pogovoru z županom zapisal Bojan Novak.

GRADNJA VRTCA NA VIDMU: V prvih dneh januarja so bila izvedena pripravljala dela (postavljeni sta ograja in tabla, narejena prijava delovišča, izdelan varnostni načrt in odprta gradbena knjiga). V pripravi je razpis za izbiro izvajalca gradbenih del (brez notranje opreme). S projektanti potekajo pogovori o racionalizaciji posameznih postavk, hkrati pa na banki potekajo tudi postopki za zadolževanje. Na občini si želijo, da bi do aprila imeli izbranega izvajalca, v maju pa začeli gradnjo.

KOTLOVNICA V OŠ DOBREPOLJE:

Izveden je bil razpis za izbiro izvajalca, podana je bila tudi ponudba. Poteka izbirni postopek, rok za dokončanje naložbe pa je 31. 7. 2017.

SPREJEMANJE PRORAČUNA 2017:

Proračun za letošnje leto je bil sprejet konec decembra na 15. redni seji občinskega sveta. Župan je povedal, da so proračun začeli pripravljati že septembra, sledili so številna usklajevanja, obravnava po odborih in na seji občinskega sveta (prvo branje). Sledila je javna razprava in po njej še druga obravnava na seji občinskega sveta. Na občini so zadovoljni s potekom postopka in s konstruktivno razpravo, obenem pa tudi z dejstvom, da ne bo potrebno začasno financiranje.

Koledar prihajajočih dogodkov

Petek, 27. 1. 2017	Pravljične urice v knjižnici (17.30)
Petek, 27. 1. 2017	Domača tekma članske ekipe FK Dobrepolje (Velike Lašče, 20.00)
Sobota, 28. 1. 2017	Koncert Vokalne skupine Mavrica (Jakličev dom, 19.00)
Petek, 3. 2. 2017	Pravljične urice v knjižnici (17.30)
Petek, 10. 2. 2017	Pravljične urice v knjižnici (17.30)
Petek, 10. 2. 2017	Domača tekma članske ekipe FK Dobrepolje (Velike Lašče, 20.00)
Sreda, 15. 2. 2017	Hiška eksperimentov (OŠ Dobrepolje, od 15.00 do 16.00)
Četrtek, 16. 2. 2017	Hiška eksperimentov (PŠ Struge, od 14.00 do 16.00)
Petek, 17. 2. 2017	Pravljične urice v knjižnici (17.30)
Sobota, 18. 2. 2017	Domača tekma članske ekipe FK Dobrepolje (Velike Lašče, 19.00)
Četrtek, 23. 2. 2017	Občni zbor Astronomskega društva Pegaz (OŠ Dobrepolje, 18.00)
Petek, 24. 2. 2017	Pravljične urice v knjižnici (17.30)

Zaključek decembrske dobrodelne akcije

Slavko Pajntar - Pinki je večino decembrskih večerov tudi letos preživel ob stojnici v središču Vidma, mimoidočim ponujal tople napitke in z njimi kramljajal. Dobrodelno akcijo sta sicer zasnovala skupaj z županom Janezom Pavlinom. 11. januarja se je akcija končala ob podelitvi zbranih sredstev izbranim prejemnikom.

Bojan Novak

December vedno prinaša številne priložnosti za druženje. Skoraj vsak večer smo se v središču Vidma zbirali občani. Veliko je bilo prireditev, ki so privabile precej ljudi, večkrat pa nas je pot mimo Pinkijeve stojnice zanesla bolj ali manj naključno. Glasba, vonj po čaju in kuhanem vinu ter velik bel snežak so privabljali staro in mlado. Prostovoljni prispevki, ki smo jih za kozarček toplega napitka prispevali, so šli v dobrodelne namene.

Žal se tudi v naši občini najdejo posamezniki in družine, ki si zaradi takega ali drugačnega razloga težko privoščijo tudi najosnovnejše dobrine. Največkrat je kriva bolezen, in tako je bilo tudi pri

dveh družinah, ki sta ju snovalca akcije letos izbrala in jima podarila vrednostne bone za nakup hrane. V sredo, 11. januarja, sta bili obe družini povabljeni k stojnici, kjer jima je Pinki ob odsotnosti obolelega župana izročil donacijo, ki jo je oplemenitilo še podjetje SPAR Slovenija. Družina Mustar in par Lilijana ter Robert Flisar so prejeli prehranske bone po 200 evrov, ki jim bodo olajšali vsaj prve mesece letošnjega leta.

Preostanek zbranega denarja sta Pinki in župan namenila štirim mladim zdravnikom, ki se letos poleti pod okriljem ljubljanske Medicinske fakultete odpravljajo na trimesečno odpravo v oddaljeno Papuo Novo Gvinejo, kjer bodo poskušali po svojih najboljših močeh pomaga-

ti zdravniške oskrbe potrebnim domačinom. Klemen Krašovec iz Predstrug se je vljudno zahvalil za donacijo. Povedal je, da jim bo denar prišel še kako prav, saj bodo z njim nakupili zdravila in drug zdravstveni material za delovanje.

Za Pinkijem je tako še ena dobrodelna akcija, s katero je povezal številne občane. Ob predaji sredstev se je spomnil dobrodelne akcije leto nazaj, ko je zbrani denar namenil letošnji dobitnici zlate paraolimpijske medalje, strelki Veselki Pevec. Izrazil je pričakovanje in prepričanje, da bosta obe družini in skupina mladih zdravnikov znali oplemeniniti zbrana sredstva na podobno učinkovit način kot Veselka, le da vsak na svojem področju. ■

OSNOVNA ŠOLA DOBREPOLJE

VIDEM 80
1312 VIDEM - DOBREPOLJE
Tel: (01) 780 72 10, Faks: 7807-210
E-pošta: o-dobrepolje.lj@guest.arnes.si

VPIS OTROK V VRTEC RINGARAJA ZA ŠOLSKO LETO 2017/2018

V vrtcu Ringaraja izvajamo program v jasličnih oddelkih in v oddelkih od 3. do 6. leta starosti.

Glede na število otrok, ki bodo ostali v vrtcu, pričakujemo, da bo na Vidmu več prostora za otroke od 3. do 6. leta starosti, v vrtcu Ciciban pa bo več prostih mest v jasličnem oddelku.

Na osnovi prijav poizkušamo v skladu z normativi in standardi, ki veljajo za vrtnice, oblikovati oddelke. Če je za določen oddelk (starostno obdobje) vpisanih preveč otrok, jih mora Komisija za sprejem otrok v vrtec razvrstiti na čakalno listo za sprejem v skladu z merili, ki jih določa Pravilnik o sprejemu otrok v vrtec.

Vsi sprejeti otroci bodo vpisani v vrtec z dnem 1. 9. 2017. Ker bodo nekateri malčki primerni za vstop v jaslični oddelk šele v zimskih mesecih 2017/18, naj omenim, da je prav, da so vpisani že od 1. 9. 2017, ker si le na ta način zagotovijo mesto v oddelku.

POSTOPEK VPISA:

- Na spletni strani vrtca Ringaraja dobijo starši obrazec Prošnja za sprejem otroka v JVIZ OŠ DOBREPOLJE. Obrazec najdete na povezavi: <http://www.osdobrepolje.si/vrtec/dokumenti/>.

Starši vlogo ustrezno izpolnijo in vrnejo v tajništvo do 31. 3. 2017.

- Če je prijav več, kot je prostih mest, mora Komisija za vpis otrok v vrtec sklepati o otrocih – malčkih –, ki bodo sprejeti v vrtec.
- Po sprejemu v vrtec dobijo starši domov obvestilo o sprejemu in povabilo k vpisu. Pred vstopom v vrtec morajo starši pridobiti zdravniško potrdilo o zdravstvenem stanju otroka, o morebitnih dietah in otrokovih posebnostih.
- Ko starši pridobijo pozitivno zdravnikovo mnenje, je otrok dokončno sprejet v vrtec. Vzgojiteljica sprejme otroka v varstvo, ko starši vzgojiteljici dostavijo zdravniško potrdilo.
- Starši takoj po prejemu obvestila o sprejemu otroka v vrtec oddajo na CSD Grosuplje vlogo za znižanje plačila oskrbnine v vrtcu. S CSD Grosuplje sporočijo staršem in tajništvu, kolikšen delež ekonomske cene plačujejo starši in kolikšen delež občina.
- Staršem, ki ste oddali Prošnjo za sprejem otroka v vrtec po 1. 4. 2016, ni treba ponovno oddati prošnje.

VSE STARŠE, KI NAMERAVATE VPISATI SVOJEGA OTROKA V VRTEC, PROSIM, DA TO STORITE ODGOVORNO. V PRETEKLIH LETIH SMO KAR NEKAJ OTROK SPREJELI V VRTEC, JIH RAZPOREDILI V ODDELKE, DODATNO ZAPOSILILI DELAVKO, NATO PA SO JIH STARŠI ODJAVILI.

Lepo pozdravljeni.

Ravnatelj: Ivan Grandovec

PODJETNIŠKI KOTIČEK

Plačilo prispevkov: od 1. januarja 2017 za samostojne podjetnike velja, da imajo za plačilo prispevkov 5 dni več časa. Namesto do 15. v mesecu za prejšnji mesec lahko po novem letu te plačajo do 20. v mesecu. Delodajalci pa lahko prispevke poravnajo pet dni po izplačilu plače.

Nova dohodninska lestvica, ki je v veljavi z davčnim letom od 2017 dalje, prinaša nov dohodninski razred. Med 2. in 3. dohodninski razred se je uvedel nov razred s 34-odstotno davčno stopnjo, ki bo veljala za neto letno davčno osnovo v razponu od 20.400 evrov do 48.000 evrov.

Otežkočeno poslovanje na avstrijskem trgu: kar precej lokalnih obrtnikov in podjetnikov občasnno svoje storitve opravlja tudi v sosednji Avstriji, kjer pa se srečujejo s pogostimi inšpekcijskimi kontrolami, visokimi kaznimi za minimalne prekrške, celo za pravopisne napake v obvezni dokumentaciji. In razmere naj bi se s 1. 1. 2017 le še poslabšale, ker Avstrija še zaostruje zakonodajo in pogoje poslovanja za tuja podjetja. OZS pozorno spremlja omenjeno problematiko, zaveda se, da so zakonske spremembe nepravilne in v nasprotju z določilom Evropske unije o odprtem trgu in enakopravni obravnavi, zato je preko odvetniške pisarne na Evropsko komisijo v imenu 100 slovenskih podjetij že vložila uradne pritožbe. Vseeno poziv vsem, ki delujete ali nameravate delovati na avstrijskem ali kakem drugem tujem trgu, da ste še dodatno pozorni pri pripravi obvezne dokumentacije, da jo imate ustrezno prevedeno ter vedno pri roki.

Zakon o vajeništvu: V Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije (OZS) smo zadovoljni, da nam je v končno besedilo Predloga Zakona o vajeništvu uspelo vključiti bistvene spremembe in zahteve, ki so ključne za korekten zagon vajeniškega sistema. Stroške vajeništva bo sofinanciralo pristojno ministrstvo, vajenec pa bo imel status dijaka in ne zaposlenega.

»Zimske športne igre obrtnikov in podjetnikov« s poslovnim dogodkom B2SKI ter z mednarodno udeležbo bodo potekale 3. 2.–5. 2. 2017 v Kranjski Gori, v organizaciji OZS. Več na www.ozs.si. Vabljeni.

Seminar »SESTAVA DAVČNEGA OBRAČUNA 2016 TER OSTALE NOVOSTI V DAVČNI ZAKONODAJI« bo v četrtek, 2. 2. 2017, ob 10.00 v Domu obrtnikov v Grosuplju. Več na www.ooz-grosuplje.si. Vabljeni.

»REDNO USPOSABLJANJE VOZNIKOV ZA LETO 2017 (KODA 95)« bo v soboto, 18. 2. 2017, ob 7.00 v Domu obrtnikov v Grosuplju. Več na www.ooz-grosuplje.si. Vabljeni.

Dodatna pojasnila na OOO Grosuplje, ooz.grosuplje@ozs.si, 01/786 51 30, www.ooz-grosuplje@ozs.si, kjer smo vam na voljo tudi za kakršna koli vprašanja poslovne narave. Vabljeni!

OBMOČNA
OBRITNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA
GROSUPLJE

Janez Bajt,
sekretar OOO Grosuplje

Drugačnost nas bogati

V torek, 22. 12. 2016, so člani folklorne skupine Čukec iz društva Sožitje Grosuplje (v katerem so tudi občani Dobropolja) obiskali učence OŠ Toneta Pavčka v Mirni Peči.

Staša Hočevar Zajc

Učenci 1. in 2. razreda OŠ Toneta Pavčka so se na tisti dan zbrali že pred začetkom pouka. Ob pomoči učiteljic so iz različne odpadne embalaže izdelovali prikupne snežake in izdelali so jih veliko. Tokrat s svojimi izdelki niso okrasili učilnic ali drugih šolskih prostorov, ampak so jih izdelali za osebe s posebnimi potrebami, obisk katerih smo na šoli načrtovali že kar nekaj časa. Med ustvarjanjem je pogovor nanesel tudi na to, kdo so osebe

s posebnimi potrebami, po čem se razlikujejo od nas, česa si želijo, česa verjetno ne marajo, kako so videti ...

Neposredna vprašanja, preproste misli in iskreni pomisleki so oblikovali naše pogovore. Učiteljice smo jih usmerjale z besedami, hkrati pa smo se zavedale, da se otroci sprejemanja drugačnosti učijo od nas odraslih predvsem preko naših dejanj in manj preko besed. Zato je bilo srečanje s člani društva Sožitje Grosuplje v prostorih naše šole še prav posebno doživetje za vse nas.

Že njihov prihod je bil nekaj posebnega. Skupina nasmejanih, zgovornih ljudi, ki je počasi prihajala proti naši šoli, je privabljala poglede naših šolarjev. Nikomur od njih ni bilo težko pridržati vrat, pokazati poti do stranišča ali postrežni kave in čaja.

V športnem kabinetu smo jim pripravili prostor, da so se lahko pripravili na nastop. Naše goste je pozdravil ravnatelj šole, Danijel Brezovar, ki je že na začetku iskreno in navdušeno podprl idejo o obisku članov društva Sožitje na naši šoli. Društvo Sožitje in folklorno skupino Čukec, ki deluje pod njegovim okriljem, sta predstavili gospa Nevenka Zrnec in gospa Zofka Rogelj.

Sledil je prvi splet plesov in pesmi. Plesalci in gledalci so bili nekoliko zadržani samo na začetku. Potem pa so se eni in drugi sprostili in avla naše šole je utripala v ritmu harmonike, petja, ploskanja, topotanja z nogami in veselih vriskov. Na koncu plesa so male dlani naših šolarjev ustvarile neverjetno glasen aplavz.

Plesalci so se gledalcem tudi osebo predstavili. Tako smo o njih izvedeli zelo zanimive reči: nekdo je odličen športnik, ta je poletel v državo, ki je mi še po imenu nismo prepoznali, oni peče odlične potice, nekdo je napisal odlično pesem, eden izmed njih lepo ustvarja, ta je iskreno zaljubljen ... Učenci so jih poslušali z začudenjem. Kaj se je takrat podilo po

njihovih glavicah, so razkrili šele kasneje v učilnicah. Povem vam, bili so pozitivno presenečeni in navdušeni!

Za zaključek so nam predstavili še en splet. Naše noge so tudi tokrat težko ostale pri miru in na koncu nam je bilo kar malo žal, da nismo še mi zaplesali z njimi. Ob koncu so učenci našim gostom izročili še darilca in razšli smo se enotnih misli. Naše poti so različne, vendar se z lahkoto prepletejo in tečejo tesno vzporedno, če le dovolimo, da nas navdahne iskrenost, in če si upamo odpreti srce.

Mi smo svoja srca odprli in preživeli čudovito dopoldne. Poleg tega pa smo zagotovo naredili tudi korak k sprejemanju drugačnosti in razbijanju stereotipov ter tako obeležili 3. december, ki je od leta 1992 mednarodni dan invalidov. ■

Center za socialno delo Grosuplje išče prostovoljce

Center za socialno delo Grosuplje išče prostovoljce in prostovoljce za sodelovanje v preventivnem programu: »Prostovoljno delo z otroki in mladostniki«. Vabljeni vsi, ki vas zanima delo z otroki in mladostniki.

Od prostovoljk in prostovoljcev pričakujemo:

- najmanj srednješolsko izobrazbo – DOKONČANA SREDNJA ŠOLA (najmanj V. stopnja) ŽE OB PRIJAVI –, družboslovna oz. naravoslovna smer študija (socialno delo, pedagoška izobrazba, zdravstvena smer ipd.) je zaželena, ni pa pogoj;
- izkušnje, smisel in veselje za delo z otroki in mladostniki, sposobnost samostojnega vodenja skupine otrok ali mladostnikov;
- organizacijske sposobnosti;
- obvezno udeležbo na vseh pripravljanih sestankih in na evalvacijskem sestanku po izvedenem taboru;
- pripravo in izvedbo dejavnosti na taboru (delavnice, večerni program, športne vsebine ...),
- opravljeno usposabljanje za prostovoljce (2-dnevno usposabljanje za nove prostovoljce), ki se ga opravi naknadno. Stroške napotitve na usposabljanje krije CSD Grosuplje, če prostovoljec usposabljanja še nima opravljenega.

Dodatna pojasnila in napotke glede prijave daje mag. Branko Škerjanec, univ. dipl. soc. kult. in fil.

Telefon: 01 781 80 69

E-pošta: brane.skerjanc@gov.si

CENTER ZA SOCIALNO DELO GROSUPLJE
Adamičeva cesta 51
1290 Grosuplje

Karitas

Župnijska Karitas Dobropolje-Videm

Tečaj domače nege – OBVESTILO

V decembrski številki Našega kraja je bil objavljen razpis za Tečaj domače nege, ki bo organiziran na Vidmu marca 2017, če bo dovolj prijav. Tečaj bo kakovosten, saj ga bo izvajala ga. Anica Sečnik, višja medicinska sestra, nekdanja predavateljica na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana.

V prispevku je bil pomotoma objavljen napačen elektronski naslov Župnijske Karitas Dobropolje. Prosim, da prijave pošljete na e- naslov: **karitas.dobropolje1@gmail.com** ali sporočite na GSM: 041 393 893. Čas za prijave je podaljšan do 15. februarja 2017. Tečaj bo za udeležence brezplačen.

Vljudno vabljeni!

"Dobrota je pomembnejša od modrosti, in zavedanje tega je začetek modrosti."

Theodore Isaac Rubin

Ozaveščanje javnosti na območjih, pozabljenih v poplavah (OPvP)

Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije (MOP RS) je v sodelovanju z Inštitutom za vode Republike Slovenije (IzVRS) v letu 2015 organiziralo nize ozaveščevalnih dogodkov »Ozaveščanje javnosti na območjih pomembnega vpliva poplav« na 61 območjih pomembnega vpliva poplav (OPVP) za načrtovalske in sistemske deležnike ter druge pomembne javnosti z lokalne, regionalne in nacionalne ravni. V tej številki objavljam prvi del besedila, nadaljevanje si boste lahko prebrali v naslednji številki.

Mitja Peček

Namen ozaveščevalne dejavnosti je prispevati k dvigu ozaveščenosti in informiranosti slovenske javnosti (prebivalstva, gospodarskih subjektov, varstva kulturne dediščine in varstva okolja). Ker se je Slovenija obvezala, da bo kot članica Evropske unije (EU) izpolnjevala in ureničevala vodno direktivo (2007/60/ES), je določila 61 OPVP in za vsako območje posebej načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti (NZPO) v skladu s slovensko zakonodajo. Dokument NZPO je razdeljen na tri načrtovalne procese. Prvi je predhodna ocena ogroženosti in določitev OPVP. Sledi kartiranje poplavne ogroženosti in poplavne nevarnosti. Nato pa izdelava NZPO z gradbenimi in negradbenimi ukrepi. Gradbeni ukrepi so: načrtovanje in umeščanje v prostor, projektno-administrativni postopki, gradnja visokovodnih nasipov in gradnja zadrževalnikov. Negradbeni ukrepi so: določitev razlivnih površin, rezervacija razlivnih površin, **hidrološki monitoring vodotokov in ozaveščanje javnosti o OPVP**. Kot vidimo, je MOP RS že leta 2015 izvajal dejavnosti na 61 OPVP ob zadnjih dveh ukrepih. Zakaj takega dogodka ni bilo na naši občini, je seveda jasno. Ker ni zadostoval vsem ali vsaj nekim merilom, po katerih so bila izbrana območja, ter ker ni bilo zadostne dejavnosti v času možnosti pritožb s strani občine.

Da pa bi MOP RS pomirilo širšo javnost po zadnjih poplavah, je izdelalo *Akcijski načrt interventnih aktivnosti zaradi poplav* (RS MOP, november 2014). Načrt je razdeljen na 4 sklope, dva kratkoročna in dva dolgoročna. V prvem sklopu je vrednost 11,9 milijona evrov, v drugem pa 25 milijonov evrov. Tretji

sklop predstavljajo dolgoročni ukrepi za obvladovanje poplavne ogroženosti in upravljanje voda nasploh. Razdeljen je v dve prioriteti: A in B. Navedli bomo samo nekaj bistvenih ukrepov: povečanje sredstev rednega vzdrževanja na 25 milijonov evrov na leto, sofinanciranje protipoplavnih ukrepov iz Sklada za vode, kohezijska sredstva iz sklada EU ... V četrtem sklopu je predvidenih 0,54 milijona evrov predvsem za prometno infrastrukturo. Izvajanja akcijskega načrta interventnih del je bila deležna tudi naša občina. Uredili so nekatere požiralnike (Kovačev, Krkovo, požiralnik pri Predstrugah) in zavarovanja v Strugah (Rupača). Predvideno je še čiščenje nevidentiranih in evidentiranih požiralnikov ter naplavin iz struge Rašiče. Skupni znesek, namenjen po akcijskem planu za območje Dobrepolja in Struške doline, znaša 208.800,00 evrov. Akcijski načrt je

vse svoje ukrepe tudi časovno opredelil. Prvi, drugi in četrti sklop bi morali biti izvedeni v letih 2014 in 2015. Kot vidimo, izvedba zamuja, saj smo konec leta 2016. Tu apeliram na občino, da se pozanima, zakaj so se dela ustavila, in naj opomni MOP RS, da se je na ta akcijski načrt podpisala sama ministrica ga. Irena Majcen s svojo delovno skupino *ad hoc*.

Izbira območij in kartiranje OPVP sta strokovni nalogi, ki sta bili opravljeni na IzVRS-ju. Celotna metodologija, ki jo je razvila EU, temelji na izračunu indeksa ogroženosti s pomočjo nevarnostnega in škodnega potenciala. Osnova za zajem je opozorilna karta poplav, za vrednotenje in izbiro pa podatki iz javnega registra evidence o poseljenosti, zaposlenosti, kulturni dediščini, virih onesnaževanja v okolju in občutljivih objektih. Zakaj takšen poudarek na indeksih ogroženosti za posamezna območja? Zaradi

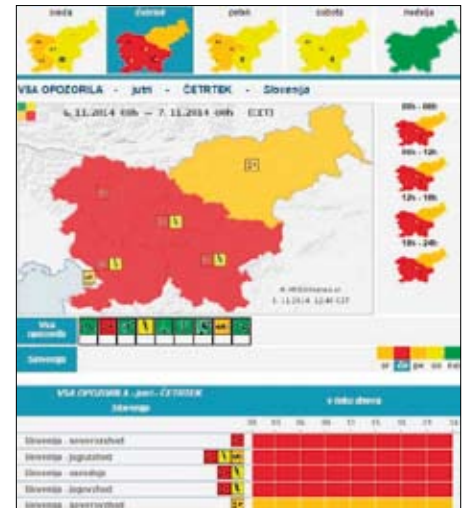
tega, ker se na podlagi indeksov določa znesek, potreben za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Tako je za Slovenijo namenjenih 600 milijonov evrov, a le za 61 območij OPVP. Sprva je bilo izbranih na podlagi indeksa ogroženosti 59 območij. Po javni obravnavi pa so dodali še 2 območji. In ravno tu je naša občina zaspala oz. bila neaktivna. Ne samo da smo s tem izgubili veliko možnost glede kohezijskih skladov za poplavno varnost, ampak tudi možnost, da nas MOP RS prepozna kot poplavno območje pri izdelavi NZPO-ja. Mogoče za nekoga nelogična razlaga, ampak nas država uradno ni prepoznala kot poplavno območje, ki bi se ga **splalčalo reševati**. Kljub zadnjim poplavam in obiskom visokih predstavnikov, če ne najvišjih predstavnikov te države, nas je dobesedno **pozabila**. Občina pa v mačehovskem odnosu do občanov »**potopila**« za nadaljnjih deset ali več let. Razen če ima občina dovolj financ, da je zmožna sama izvesti ukrepe. Do ponovne izbire OPVP bo prišlo, ko bomo izvedli vse ukrepe na vseh 61 območjih. Izbira OPVP po tej metodologiji sama po sebi ni sporna. Treba je postaviti neko mejo, kaj se bo in kaj se ne bo varovalo pred poplavami. S to ločnico pa se pozablja na vse poplavljenе kmetije, naselja in druga območja, ki nimajo industrije ali kulturne znamenitosti in konec koncev tudi kmetijskih zemljišč. Saj sami dobro vemo, kaj voda prinese s seboj, zaradi malomarnosti ljudi. Glede tega pa je država že izvedla dejavnost, in sicer ozaveščanje javnosti. Ker sem bil del te dejavnosti o ozaveščanju javnosti na 61 OPVP, se počutim moralno odgovornega, da zgodbo o ozaveščanju predstavim tudi v naši občini, ki nima območja, ki bi doseglo merila za uvrstitev v OPVP. Zato vam v nadaljevanju predstavljam povzetek in pomembne informacije z dogodka »Ozaveščanje javnosti na območjih pomembnega vpliva poplav«, s to različico, da sem si dovolil spremeniti ime: »Ozaveščanje javnosti na območjih, pozabljenih v poplavah (OPvP)«.

Kot smo že v uvodu povedali, je MOP RS že izvedlo dejavnosti ozaveščanja. Pri tem se pojavlja nova paradigma, in sicer: zmanjšanje ogroženosti namesto zagotavljanja varnosti. Poleg zmanjševanja ogroženosti so pomembni tudi drugi negradbeni ukrepi: izogibanje novim tveganjem, krepitev zavedanja o po-

plavni ogroženosti, ozaveščanje javnosti in ravnanje ob poplavi. Osnovni namen članka je ozaveščanje javnosti o OPvP in prispevati k dvigu ozaveščenosti in informiranosti občanov glede dveh tem: **napovedovanje hidroloških razmer in samozaščitni ukrepi ob poplavah**. V prvem sklopu bomo predstavili, kako Agencija Republike Slovenije (ARSO) – Oddelek za hidrološke prognoze pride do hidrološkega opozorila, kaj pomenijo določene barve na lestvici ogroženosti, kdaj izdajo opozorila in kje lahko vse informacije izvemo. V drugem sklopu pa vam predstavljamo preventivne ukrepe ob poplavah, ki jih predlaga Ministrstvo za obrambo, Urad Republike Slovenije za zaščito in reševanje (MO URSZR).

Napovedovanje hidroloških razmer

V nadaljevanju bomo predstavili, kako ARSO izda določena opozorila, kaj pomenijo določene barvne lestvice in na kaj moramo biti pozorni, ko spremljamo vreme, ter kje dobimo informacije iz prve roke. Izredne hidrološke razmere so skoraj vedno posledica izrednih meteoroloških razmer. To so: obilne in/ali dolgotrajne padavine, obilno sneženje, nevihte z močnimi nalivi, sunki vetra, toča, poledica, žled, močna burja, močan veter, suša ... Hidrološke pa so njihova posledica in se odražajo na porečju oz. vodotokih. To so: poplave rek, hudournikov, jezer, morja, ekstremni dvig podzemne vode in tudi nizke vode oz. nizki vodostaj ob sušah. Vse se tako začne ob spremljanju meteoroloških razmer. Če pri vsakodnevni prognozi modelov vremena izstopajo nekateri parametri, ki bi lahko povzročile izjemne meteorske razmere, ARSO izda vremensko opozorilo. Taka opozorila lahko spremljamo tudi prek spletne strani za Slovenijo: www.meteo.si/pozor in za EU: <http://metealarm.eu/>. Na slikah je prikazana spletna stran vremenskega opozorila za EU in Slovenijo. Kot vidimo, je Slovenija razdeljena na 5 regij, ki so pobarvane z različno stopnjo opozorila. Različne barve pomenijo: zelena – brez posebnosti, rumena – bodite pozorni, oranžna – bodite pripravljeni in rdeča – ukrepite. Poleg barve opozorila sta podana še vrsta opozorila pri posamezni regiji ter predvideni časovni potek opozorila. Podobno je tudi za druge evropske države, saj velja enotna lestvica za vse države članice.

Če ARSO izda vremensko opozorilo, je že treba spremljati vremensko napoved za morebitne poplave. Če pri analizi različnih prognostičnih modelov dobijo opozorilne vrednosti odtokov iz porečja, pripravijo napoved in opozorilo. Takemu opozorilu pravimo hidrološko opozorilo, ki izkazuje določene stopnje nevarnosti, glede na pričakovanja za posamezna porečja. Za nas je pomembno porečje reke Krke. Kot vidimo s spodnje slike, je porečje Krke za 13. 9. 2016 pobarvano rdeče, kar pomeni, da so bile možne obsežne ali silovite poplave. Taka hidrološka opozorila, če je pričakovan kakšen dogodek, najdemo na spletni strani: <http://www.arso.gov.si/vode/opozorila/>.

Da bi bile prognoze, napovedi vremena in pretokov čim točnejše, je ARSO v sklopu projekta BOBER posodobil meteorološke in hidrološke merilne postaje.

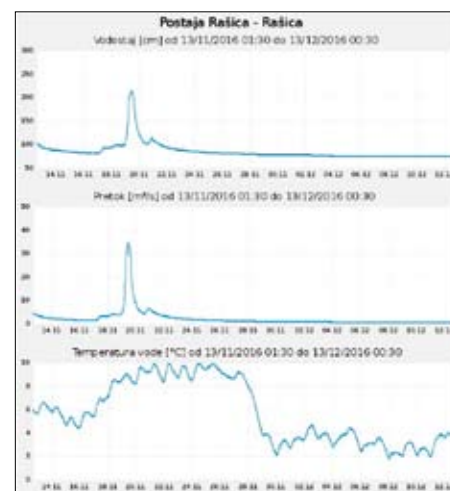
Sedaj imamo v Sloveniji: 112 hidroloških postaj, 77 meteoroloških in 2 vremenska radarja. V prihodnosti bodo to mrežo še povečali, in sicer na 180 hidroloških in 120 meteoroloških. Za naše področje so pomembne tri meteorološke (Velike Lašče, Nova vas – Bloke in Zdenska vas) in ena hidrološka postaja (VP Rašica). Prvi dve meteorološki postaji sta samodejni, to pomeni, da se podatki posodablajo na spletu na vsakih 30 minut. Padavinska postaja v Zdenski vasi je ročna in podatki niso objavljeni na spletu. Na spletnem naslovu <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> najdemo v zavihku »Trenutno vreme« gumb »podatki samodejnih postaj«. Odpre se nam grafični prikaz vseh samodejnih postaj. Na spodnjem delu lahko preklapljam med različnimi rubrikami oz. parametri merjenja. Razlika med rubrikama »padavine« in »vsota padavin« je v tem, da so pri »vsoti padavin« zabeležene dnevne padavine do 7. ure zjutraj. Pri rubriki »padavine« pa so količine zapadlih padavin v zadnje pol ure. Tako lahko ob napovedi slabega vremena ažurno spremljamo količino zapadlih padavin na porečju Rašice, saj vemo, da so ravno vode Rašice tiste, ki najbolj poplavlja v naši občini. Seveda ne moremo zanemariti tudi vod, ki pritečejo izpod Male gore. Poleg padavinskih vod lahko spremljamo tudi pretoke v Rašici. Na spletni strani <http://www.arso.gov.si/vode/podatki/amp/index.html> lahko spremljamo podatke samodejne hidrološke postaje. Podatke lahko pregledujemo grafično ali tabelarično za tri časovne razkorake, ki se posodablajo na vsakih 10 minut. Če najprej izberemo časovni korak, nato grafični pogled, potem pa kliknemo na izbrano postajo na karti, se nam izrišejo trije grafi: vodostaj v odvisnosti od časa, pretok v odvisnosti od časa in temperatura vode v odvisnosti od časa. Za naše potrebe so pomembni podatki za pretok v odvisnosti od časa. Moramo pa razložiti še nekatera dejstva zaradi same lege vodomerne postaje (VP) Rašica in specifik kraškega podzemlja.

Kot vemo, je Rašica, preden priteče v Dobrepolje, čisto običajen površinski vodotok. Ko pa pride na rob kraškega terena, postane tipična kraška reka. Območje ob vodi navzdol od Rašice je posejano s številnimi vrtačami, požiralniki, estavelami in bruhalniki, zato ne bomo nikoli izvedeli, koliko vode dejansko

ponikne. Še kompleksnejše pa je njeno odtekanje pri različnih vodostajih in ob nasičenosti kraškega podzemlja. V preteklosti so s pomočjo sledenja ugotavljali, kam odteka voda Rašice in vode izpod Male gore, ampak so ta sledenja narejena zgolj ob nizkih vodostajih. Nekoliko več o prepletenosti podzemnega sistema je opisanega v 29. Zborniku občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje; gospodarska, kulturna in zgodovinska kronika, Grosuplje 2016, v članku Poplave leta 2010 v Dobrepolju in Struški dolini.

S pomočjo projekta BOBER je ARSO posodobil staro vodomerno postajo v samodejno hidrološko postajo. Njena slabost je, da je postavljena v najširši del doline pri Rašici in dejansko meri samo vode v strugi. Ob nizkem in normalnem vodostaju, ko so vode še v strugi, so podatki točni. Težava oz. pomanjkljivost pa se pojavi, ko vode prestopijo bregove struge in se razlivajo po dolini. Matica toka tako ni več v strugi, ampak nekje izven nje v dolinskem prerezu. V prihodnosti upamo, da bodo VP predstavili nižje proti Zakrajškovem mlinu, kjer je prerez manjši, večina vode pa je v strugi. Če pregledamo nekatere dogodke iz preteklosti, lahko vidimo, da so dnevni izmerjeni pretoki v poplavah leta 2010 in 2014 nerealni. Leta 2010, ko smo imeli najhujše poplave, je bil izmerjen maksimalni dnevni pretok 54,595 m³/s. Dan pred tem, 18. 9., pa 42,293 m³/s. Leta 2014 je bilo zabeleženih več maksimalnih vrednosti. Največji pretok 36,523 m³/s je bil zabeležen 13. 9., takrat Rašica ni poplavljal. Povečani pretoki so bili tudi 19. 1. (25,991 m³/s) in 20. 1. (29,062 m³/s). Najbolj vodnat mesec pa je bil november, ko smo imeli tudi poplavo, a v manjšem obsegu kot leta 2010. Zabeležena sta bila dva maksimalna dnevna pretoka: 7. 11. (31,073 m³/s) in 8. 11. (22,787 m³/s). V obeh poplavah 2010 in 2014 je voda prestopila bregove na območju VP Rašica, zato so realne vrednosti veliko večje. In če se vrnemo k svojemu ozaveščanju, lahko z gotovostjo trdimo, da če se na samodejni hidrološki postaji Rašica zabeleži pretok 50 m³/s in še raste, nam lahko preti nevarnost poplav. Pozorni moramo biti ne samo na dnevne vrednosti, ampak na vse povišane vrednosti. To pa zato, ker je večja verjetnost, da bodo poplave, če je kraško podzemlje že nasičeno. Na spodnji sliki je grafični prikaz s spletne strani za 30-dnevni pregled podatkov

VP Rašica. Kot vidimo, je bil 19. 11. 2016 zabeležen maksimalni pretok 36 m³/s, podobno kot leta 2014, ampak poplav v takem obsegu ni bilo. Po analizi podatkov vidimo, da so bili leta 2014 povečani pretoki več dni. Če bi bila VP Rašica postavljena tako, da bi merila tudi dejanske maksimalne vrednosti pretokov, bi lahko s pomočjo statistike določili volumen vala in tako lažje napovedali morebitno poplavo.

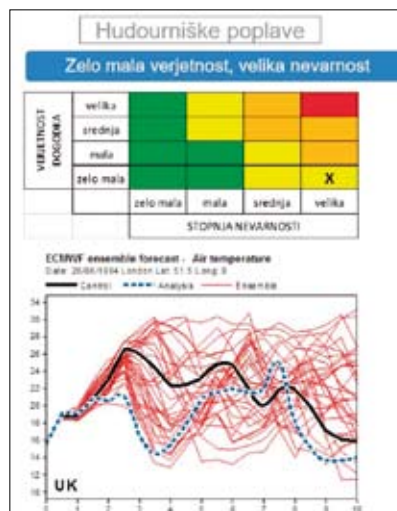
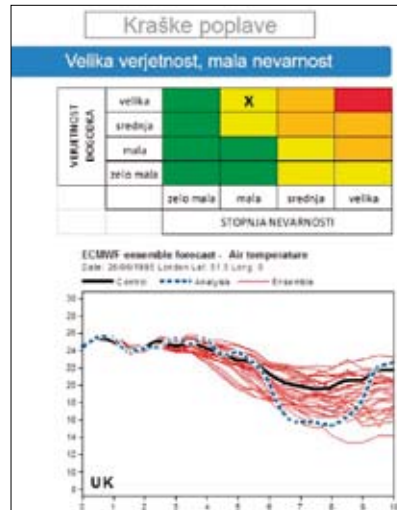

Da bi se na morebitne poplave predčasno pripravili, je obvezno spremljati tako meteorološke podatke kot hidrološke na VP Rašica. Če vidimo, da se krivulja pretokov dviguje, moramo biti previdni in spremljati, saj se podatki posodablajo na vsakih 10 minut. Prelomna meja je 50 m³/s, saj VP Rašica zaradi svoje lege ne meri višjih pretokov, ker se voda razliva po celotnem dolinskem prerezu. Če so pretoki povečani več dni, moramo biti ravno tako pozorni, saj nasičen kras ne odvaja vode tako kot pri nenasičenosti. Na vprašanje, koliko vode dejansko priteče mimo Predstrug, je nemogoče odgovoriti. Za potrebe občinskega prostorskega načrta (OPN) je bila izdelana študija: Analiza poplavnosti v občini Dobrepolje – obstoječe stanje, april 2011, B80-ŠNS/10, IZVO d. o. o., kjer so bili z dvodimenzijskim računskim modelom določeni pretoki. Model je bil umerjen na poplavni dogodek leta 2010. Tako naj bi imela Rašica do Ponikev 111,2 m³/s. Kot osnova za navedeno študijo je bil izdelan tudi elaborat Hidrogeološko poročilo za potok Rašica s poplavnim območjem do Strug, Geologija Idrija d. o. o., 2010_076_01_IZV_Rašica, Idrija, junij 2010, kjer so bile ocenjene zmožnosti požiranja požiralnikov in pretokov vode

izpod Male gore. To oceno so izdelali na podlagi geometrije odprtosti objektov, terenskega ogleda in starejše literature. Tako naj bi bila skupna zmožnost požiranja požiralnikov na območju Ponikev 49 m³/s. Seveda je to ob nizkih vodostajih, ko kraški svet ni nasičen. Če se vrnemo na našo VP Rašica, je to ravno toliko, kolikor lahko še izmeri. To pomeni, da vsak višji pretok ob nenasičenosti kraškega podzemlja pomeni možnost poplav. Avtor v poročilu navaja, da je skupna količina vode izpod Male gore, ki pride v Dobrepolje in Struško dolino, 11 m³/s. To so predvsem izvorne jame: Podpeška jama 4000 l/s, Kompoljska jama 5000 l/s in Potiskavška jama 1000 l/s. Bistveno manjši so dotoki preko bruhalnikov: Puhovka 50 l/s, Žnedračkov bruhalnik 50 l/s, Zelenka 500 l/s in Babje rupe 500 l/s. Estaveli Štihova dolina in Dragmanov graben pa med 5 in 10 l/s. Navaja tudi, da je skupna ocenjena zmožnost 664 l/s požiranja le okvirna, saj da je zaradi same narave dela in zahtevnosti raziskav ter raznolikosti geomorfologije težko napovedati točne količine tako odtoka kot dotoka. Jasno pa se vidi razlika med dotokom vode iz izvornih jam (pribl. 11 m³/s) in požiralno sposobnostjo požiralnikov (pribl. 0,6 m³/s) od Predstrug do Strug. Če tem količinam dodamo še dotok Rašice (111,2 m³/s) in zmožnost požiranja požiralnikov na območju Ponikev (49 m³/s), dobimo jasno sliko, da je Rašica poglavitni vir poplav v Dobrepolju in Struški dolini. Kot zanimivost in izhodišče za nadaljnje raziskave pri reševanju poplavne varnosti podajamo še volumen poplavne vode leta 2010, ki je znašala 4.200.000 m³.

Če se vrnemo na hidrološka opozorila, ki jih izdaja ARSO, je pomembno, da razložimo razliko med verjetnostjo dogodka in stopnjo nevarnosti. Če pri modelski prognozi dobijo nekakšno enotno sliko za več različnih primerov vremena, pravijo, da gre za dobro ujemanje, potem izdajo opozorilo »velike« verjetnosti, saj model kaže na to, da se bo z večjo verjetnostjo zgodil dogodek. Stopnja nevarnosti pa je »mala«, zato izdajo opozorilo rumene barve. Tak primer so kraške poplave, kjer imamo »veliko verjetnost« in »malo nevarnost«. Če imamo neujemanje modelske prognoze, temu pravimo, da se napovedi z različnimi prognozami ne ujemajo, določimo verjetnost dogodka z »zelo malo«. Ampak če se poplavni dogodek zgodi, bo stopnja nevarnosti

»velika«. Pri taki napovedi izdajo opozorilo tudi rumene barve. Imamo pa povsem dva različna primera. To je značilno za hudourniške poplave, kjer imamo »zelo malo verjetnost dogodka« in »veliko nevarnost«.

bolj razpršeno na večjem območju. Take nevihtne oblake lahko spremljamo prek radarske slike padavin s pomočjo dveh radarjev. Eden je na Lisci, drugi pa na Pasji ravni. Na spletni strani <http://www.arso.gov.si/vreme/napovedi%20in%20podatki/radar.html> lahko spremljamo padavine in njihovo intenziteto. Območja, kjer je zelo velika intenziteta padavin, so obarvana rdeče. Če spremljamo radarsko sliko padavin in vidimo, da se taka območja ne premaknejo in vztrajajo na nekem predelu uro ali dve, tam lahko pričakujemo močne nalive in tudi hudourniške poplave. Zmotno je razmišljanje, da so hudourniške poplave samo v gorskih predelih. Pojavijo se lahko kjer koli, večja verjetnost pa je, da se pojavijo ob hribovitem pobočju.

Za boljše ozaveščanje je nujno treba spremljati tako meteorološke kot hidrološke napovedi. Pomembno je, da se lahko opozorila kadar koli spremenijo: omilijo ali zaostrijo. Prognošične službe ažurno spremljajo podatke samodejnih merilnih postaj in radarske slike. Tako na osnovi novih podatkov lahko izdajajo nova opozorila. Pomembno je tudi, da spremljamo verodostojne informacije in ne zaupamo medijem, ki imajo velikokrat stare, neažurne informacije.

Se nadaljuje. ■

Predstavitve filma v Modri dvorani

V soboto, 12. 11. 2016, smo napolnili Modro dvorano Jakličevega doma. Prisostvovali smo zanimivemu dokumentarnemu filmu PRAZNIK SVETEGA REŠNJEGA TELESA V DOBREPOLJU.

Ivan Grandovec, foto: Zora Slivnik

Priprave na ta veličastni dogodek je leta 2010 koordinirala Pavlina Novak, ki je ponovno dokazala, kako znajo ob pomembnih projektih Podgorci stopiti skupaj. Film so posneli sodelavci Audiovizualnega laboratorija Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Režiser filma je bil Miha Peče, snemalec pa Sašo Kuharič.

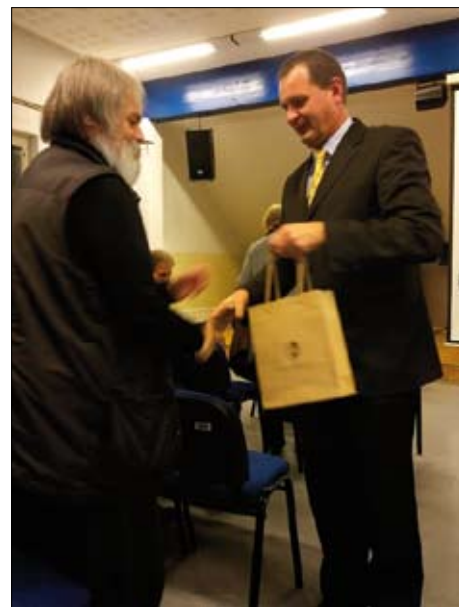
V ta zanimiv filmski večer nas je na cetrh popeljala Veronika Zajec, z besedo pa Pavlina Novak. Sledil je ogled filma, ki v sliki in besedi ohranja priprave in praznovanje svetega Rešnjega telesa v dobrepoljski župniji. V filmu so prikazani druženje ob pletenju vencev, požrtvovalnost fantov in mož ob izbiri primernih brez ter zelenja za okrasitev prostora pred cerkvijo in same cerkve. Tako moški kot ženske so imeli veliko dela tudi s čiščenjem po končanih delih. Prepričan sem, da bodo posnetki v marsikom vzbudili vest: Kaj pa jaz naredim, da lahko skupaj doživljamo praznike čim lepše?

Veronika Zajec je na violinskih citrah naredila lep uvod v filmski večer.

Pavlina Novak je predstavila režiserja Miha Pečeta.

Župan Janez Pavlin se je med drugim zahvalil tudi snemalcu Sašu Kuhariču.

Prikaz procesije na sam praznik, sodelovanje pevcev, ministrantov, nosilcev bander ter molitev vernikov so skupaj z župnikom in kaplanom dali trajen pečat temu lepemu prazniku v naši župniji. Tudi vsi štirje oltarji, ki jih vsako leto pripravijo Videmčani, ter posipanje rožič niso ostali neopazni. Toliko dela pred praznikom in tako številna udeležba pri procesiji in maši ne bi mogla biti, če se v dobrepoljskem človeku ne bi čutila vernost, pravilen odnos do Boga in kar je svetega. Zaupanje v Božje varstvo in blagoslov naše duše se je pokazalo tudi

po maši, ko so številni ljudje trgali blagoslovljene vejice – »mlajčke«, ki jih skupaj z blagoslovljeno vodo na večer pred praznikom Janeza Krstnika odnesemo po njivah in prosimo božjega »žegna«.

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem, ki ste pomagali, da je ta praznik ostal za vedno zapisan na e-medijih. Poraja se mi tudi ideja, da bi bilo zelo lepo, če bi se našel založnik, ki bi izdal DVD-zapis. Prepričan sem, da bi marsikdo ob praznovanju prijatelju s ponosom podaril film o praznovanju svetega Rešnjega telesa v naši dolini. ■

"... Zmaga pogosto zamuja in je le redko vrhunec poguma ... Mislím, da je vrhunec poguma svoboda. Svoboda, ki jo prinaša zavedanje, da te ne more streti nobena zemeljska moč; da je edina stvar, brez katere ne moreš živeti, nepremagan duh; da je navsezadnje pogum prepričanja tisti, ki premika stvari, ki omogoča spremembe."

Paula Giddins

Ob deseti obletnici (2006–2016) etnološke zbirke v Dobrepolju

Živimo z ljudskim izročilom

je naslov zbirke, ki smo jo 9. decembra 2006 odprli v nadstropju Jakličevega doma. V dveh zaokroženih enotah predstavlja bistvene prvine ljudskoumetnostne ustvarjalnosti dobrepoljskega človeka.

Anka Novak

Z naslovom zbirke smo želeli opozoriti tudi na tradicijo ozaveščanja dobrepoljskega človeka o vrednotah njegove podedovane ustvarjalnosti na različnih področjih izročila, iz katerega raste in ga prenaša na mlajše rodove ter v svojo ožjo in širšo okolico. Pri tem imamo v mislih dobrepoljsko pripovedno in glasbeno izročilo, v zadnjem poldrugem desetletju se mu pridružuje plesno izročilo s šolsko folklorno skupino in mladinsko skupino iz Ponikev, ki s svojim izvirnim posredovanjem plesov in iger živo odmevata v domačem in širšem okolju in žanjeta številna priznanja strokovnjakov. Vrstijo se nagrade raziskovalnih nalog dobrepoljske šolske mladine in njihovih mentorjev. Vprašalnice za etnološko topografijo

slovenskega etničnega prostora, ki jih je nekaj let pripravljala celotna slovenska etnološka srenja oziroma specialisti – raziskovalci za posamezne sestavine ljudske kulture – so v dobršni meri usmerjale mentorje raziskovalnih skupin učencev v šoli na Vidmu. Kar obsežen je seznam etnoloških dokumentarnih filmov, najstarejši – s socialno vsebino – sega v konec 30. let 20. stoletja. Vse to bogastvo kliče po močnejši uveljavitvi kraja v zavesti domačinov in tudi širšega okolja. Z Mrkunovim in Ljubičevim narodopisnim delom v Dobrepolju v desetletju pred drugo svetovno vojno, raziskavami sodelavcev ZRC SAZU in Glasbenonarodopisnega inštituta smemo zapisati, da ima naš kraj svojo bogato narodopisno zgodovino. In ustvarjalno voljo domačinov, ki je vztrajna in trpežna.

Zbirka v Jakličevem domu Živimo z ljudskim izročilom je plod dolgotrajnega usmerjenega dela v domačem okolju. V pripravah na postavitve zbirke v novem Jakličevem domu smo v letih 2003–2005 ob terenskem delu od vasi do vasi, od hiše do hiše, od človeka do človeka zbrali bogato dokumentarno gradivo v obliki fotografij in predmetov s poudarkom na notranji opremlitvi dobrepoljske hiše in ljudske umetnosti, ki je dragocena priča kulture in načina življenja človeka v določenem času in prostoru. Vsi predmeti z izjemo rezljanih vrat in enega »bogca« – oboje je iz Zagorice – so dar Dobrepoljcev za zbirko v Jakličevem domu (1) A. Novak, Naš kraj XII, 2006, šte. 7, str. 9–10.

Razstava, ki smo jo v prazničnem decembru leta 2006 odprli v Jakličevem

domu na Vidmu, obsega dvoje vsebinsko zaokroženih enot: ljudsko umetnost in tradicionalno notranjo opremo dobrepoljske kmečke hiše. Obe druga drugo dopolnjujeta, osmišljata in povezujeta v harmonično celoto.

V prvem delu so v zbirki predstavljene različne značilnosti in zvrsti ljudskoumetnostnega oblikovanja začeni z vlogo naselij in tradicionalnega ljudskega stavbarstva v oblikovanju dobrepoljske kulturne krajine. Predstavljene so značilne oblike zgradb glede na njihovo namembnost v organizaciji življenja in gospodarjenja na kmečkih domovih. Oblikovanje v lesu je izstopajoča sestavina v tradicionalnem stavbarstvu Dobrepoljcev, ki so za gradnjo mnogo uporabljali hrastovino: ostenja lesenih podov, lesenih kašč, svinjakov, temeljni konstrukcijski členi kozolcev (»stopci«, preklade, križi ali »brane«, oporne konzole – »roke«), vse je iz hrastovine, prav tako so hrastovi vsi »bangerji«.

V 18. stoletju so bile zidane le posamezne hiše premožnejših dobrepoljskih gospodarjev. V prvi polovici 19. stoletja so bile številne hiše v strnjjenih kmečkih jedrih vasi deloma zidane, deloma lesene. Tako je bila grajena tudi Štihovala hiša, dom premožnega kmeta in Jakličeve babice v Mali vasi št. 1. Polirski načrt iz sredine 19. stoletja, ko so to hišo prenavljali in v celoti pozidali, vsebuje poleg situacijske skice doma v vaškem prostoru tudi dvoje tlorisov hiše: obstoječe stanje (barvno je poudarjena lesena hiša – glavni bivalni prostor) in načrt za prenovo pritličja. Lesena stavbarska tradicija in z njo slamnata kritina sta se

ohranjali zlasti na gospodarskih zgradbah, deloma še v zadnja desetletja 20. stoletja, ko so izginjale zadnje lesene hiše v revnejših obrobjih vasi, v vsaki vasi so bile zaznamovane s svojimi imeni: Vrbje na Cesti, Na klancu v Zdenski vasi, Grič, Gorica v Mali vasi, Kozji rep v Zagorici. Razen po gradivu so se hiše revnejših od kmečkih hiš ločile tudi po manjših dimenzijah stavbe, po velikosti, deloma tudi po notranji členitvi prostorov, kuhinje z ognjiščem v veži so se v nekaterih vaseh (Zagorica, Podgorica) dolgo ohranjale. Do vala predelav in graditeljske evforije, ki se je razvnela v sedemdesetih letih 20. stoletja in je dodobra preobrazila zunanjo podobo dobrepoljskih vasi, so bile pri nas nadstropne le Gačnikova hiša v Ponikvah z letnico 1845, Štehovala hiša na Vidmu z letnico 1894, Martinčeva nadstropna hiša v Zdenski vasi z letnico 1907, vse združene s kmečko in obrtniško dejavnostjo gospodarjev. V izoblikovanosti kmečkih domov se je dvigal v nadstropje le kozolec na koncu kmečkih vrtov. Najstarejši, Lazarjev v Hočevju, je imel letnico 1796. Na manjših kmetijah in kajžah so imeli manjše kozolčke »samčke« z enim daljšim krilom strehe za lopo za vozove in večje poljsko orodje. Zatrepi opaži (»planke« kozolcev in podov) in oporne konzole (»roke«) so prava galerija oblikovalske volje in znanja domačih tesarjev, ki so bili dejavni tudi v soseščini: v Suhi krajini, po Slemenih na velikolaškem območju; v dobrepoljskih vaseh pa so delovali tudi tesarji iz doline Krke, v Kompoljah se omenjajo tesarji iz Kukmake.

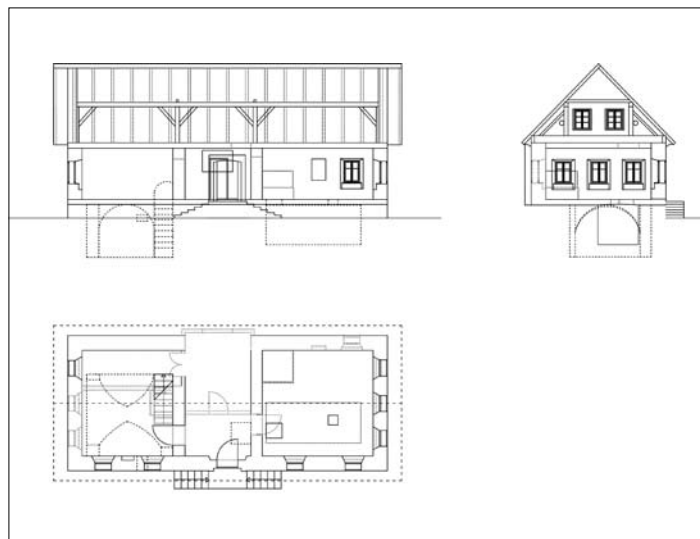
V estetiki dobrepoljskih domov je iz-

stopala funkcionalnost zgradb, njihova prvinska ubranost z okoljem in človekom, ki je bil priklenjen na ta nekdanj slabo rodovitni in zatišni kraški svet. Te prvine sta na poseben način oživljala na svojih slikah tudi umetnika France Kralj in Tone Kralj.

Hiše so zidane iz kamna, vezanega z apneno malto. Nekatere so – tako kot hlevi in kašče – ostale neometane, nekatere so ometane z apneno malto (več takih hiš je bilo v Zagorici, Podgori), vendar se vsaj od druge polovice 19. stoletja s finejšimi ometi uveljavlja tudi barvno lepšanje zunanjsčine hiš, najpogosteje v kombinaciji z belo barvo. Strešni napušči (»fabjoni«), obrobe stenskih odprtín, dekorativni zidci na trikotnih in starejših zatrepih so poudarjeni z belo barvo. Tudi dekorativne barvno poudarjene vogalne zidce v obliki vertikalnih nizov pravokotnih oblik in »šivanih robov« so pogosto nadomeščali kar s poslikavo v beli barvi ali pa so z belo barvo poudarjali le posamezne vmesne člene vertikalno nanizanih vogelnih zidcev, ki lepšajo navadno pročelno, ožjo stran hiše, postavljeno ob vaško pot. Zidarskih spretnosti so se domačini učili pri tujih zidarjih, ki so prihajali k nam. Po velikem požaru v Zdenski vasi leta 1902 so domove obnavljali furlanski zidarji. Prav v Zdenski vasi so zanimivi nekateri drobni okraski na zunanjsčini hiš: dekorativno oblikovane rozete iz opeke pod slemenih streh, barvno poudarjen cofasti okras na Gregčevi hiši, ki se kaže izpod beleža, poslikan pas niza trikotnikov pod zatrepom nekdanje Rekarjeve hiše, od spomeniško zaščitene Pepleve hiše Zdenska vas števil.

Lkčeva hiša, dom gospodarja polovične kmetije, Cesta 49. Foto: A. Novak

Tloris pritličja Lkčeve hiše, Cesta 49, Nevenka Grm Gregorič, dipl. inž. arh.

17 oziroma Peplevega doma v celoti, ki je pod pritiski določen za rušenje, je treba narediti arhitektonsko dokumentacijo, rešiti predmete in klesan portal z rezljanimi vrati z letnico 1850 ter edinstven dekorativni zidec v zatrepnem delu hiše z motivom prepletajoče se valovnice in rastlinskim motivom vitice z grozdi, ki sta bila priljubljena v estetiki našega človeka (vezenine). V različnih plasteh beležev razpadajočih starih hiš lahko spoznavamo vrste barv in nianse posameznih barv, s katerimi so lepšali zunanjščino hiš. Pariško modra barva (hiša v Podgori) in močna ilovnato-vinsko rdeča barva (Mihatova hiša v Mali vasi) starejših spodnjih slojev beleža kažeta na vplive iz Primorske, morda spada sem tudi intenzivna, okrasto pomarančna barva (Bidrihova hiša v Zdenski vasi). V mlajših – zgornjih – plasteh beleža poleg bele barve prevladujejo manj intenzivni barvni toni: sivo modri, svetlo modri, okrasti, sončno rumeni, svetlozeleni, nekoliko stopnjevan ton zelene barve in svetlorjavi barvni toni. Svetlejših barv so tudi zidane vaške kapelice, ki so imele do leta 1999, ko smo dobili mrliško vežico, pomembno mesto v naših pogrebnih običajih. Podboji vrat, profilirani zidci v obliki stebrov, horizontalni zidec pod zatrepnim delom kapelic so bili poprej vedno poudarjeni z belo barvo.

Najmočnejši likovni poudarek na zunanjščini dobrepoljske hiše je glavni hišni portal s hrastovimi ali pa dekorativno oblikovanimi kamnitimi »bangerji in rezljanimi dvokrilnimi vrati. Najstarejši evidentirani so iz tridesetih let 19. stoletja, najmlajši pa iz dvajsetih let 20. stoletja.

Klesan portal z rezljanimi vrati z letnico 186 ... na Lkčevi hiši. Foto: Anka Novak

Oblikovanje v lesu je izstopajoča sestavina v tem prostoru. Uveljavljalo se je na različnih predmetih za vsakdanjo rabo, v notranji oprehi hiš, v kmečkem stavbarstvu, svoj vrh je doseglo v ljudskem podobarstvu, ki mu je na razstavi odmerjeno vidno mesto s številom zbranih razstavnih predmetov pa tudi z njihovo vlogo v notranji oprehi hiše.

Največ podobarjev je bilo v Zagorici, rojstni vasi umetnikov Franceta in Tonea Kralja, tudi oče Janez Kralj (1861–1938) in njun starejši bratranec Anton Kralj, Zagorica št. 54, sta rezljala »bogce«; oče Janez je izdeloval tudi palice, Anton pa še druge lesene predmete in jih v vrečah nosil prodajat na krško stran. Plodovita rezbarja sta bila njuna sodobnika in bližnja sosedata Anton Pirnat (1858–1933) in njegov brat Štefan Pirnat (1863–1933), po domače Anzleva. Zlasti Štefan je izdeloval tudi igrače, punčke, konjičke, njegovim punčkam so kar »Štefke« rekli. Na sejmihi so vzbujale posebno pozornost Štefanove kibernetične figurice, s katerimi je po svoji zamisli ustvarjal razgibane prizore. Njun nečak Jože Novak (1907–1973) je po naročilu izdeloval »bogce« še po drugi svetovni vojni. Na razstavi je palica njegovega sodobnika Selčka, Jožeta Erčulja iz Zagorice, izdeloval je tudi »bogce« – bolj robustnih oblik. Pri Lovšku v Zagorici sta oče in sin France za prodajo izdelovala lesene konjičke. V številnih evidentiranih kipcih »bogcev« na dobrepoljskih poljskih znamenjih, v notranji oprehi hiš lahko spoznavamo določene lokalne značilnosti, ki jih za starejša obdobja pripisujejo domačini zdaj temu, drugič pa drugemu podobarju iz svoje sredine. Zanesljivejše so

Pavla Žgajnar, lastnica Lkčeve domačije, pri peči v hiši. Foto A. N.

identifikacije izdelkov mlajših rezbarjev (Jože Novak).

»Bogca« s svetnikoma z zdenske Planine, ki je na razstavi, naj bi izdelal Smolarjev Janez iz Podgorice, ki naj bi mu Podgoričan postavil spomenik v svoji Selski sliki (Tone Ljubič). Z rezljanjem so se občasno in za svoje veselje ukvarjali drugi posamezniki. Po drugi svetovni vojni je bil v Podpeči dejaven Šobčev Tine, ukvarjal se je s soboslikarstvom, rezljal je tudi Kristusove glave za darila naročnikov. Ko so okrog leta 1960 oživljali pustovanje v Zagorici, so Zagoričani Tinetu zaupali izdelavo mask za posamezne tradicionalne zagoriške šemske like. Podobarski čut je še vedno prisoten. In dejaven.

Posebna zvrst plastičnega oblikovanja so pustne maske »larfe« z izrazi, ki so prilagojeni posameznim šemskim likom. V vsaki vasi so larfe izdelovali fantje sami, saj so poprej le fantje »hodili v mačkare« in bili nosilci pustnega dogajanja. V vsaki generaciji fantov je bil v vasi posameznik, ki je znal maski vtisniti želeni izraz, primeren za posamezno pustno figuro, vsako zaznamuje tudi poseben kostum. Slikovita so pokrivala posameznih tradicionalnih šemskih likov. Visoke kape stožčaste oblike – »kasturje«, okrašene z živopisnimi papirnatimi trakovi – nosijo ponikovski »podivci« in dedec »ta lepega para«. »Kasturje« rogljastih oblik zagoriških starih pustnih figur lepšajo živobarvnimi kolaži. »Kasturje« še vedno izdelujejo fantje sami, Ponikovci tudi maski za šemski par »ta stara dva«. »Kasturji« so očitno dediščina nekdanjih živih trgovskih in kulturnih stikov s Primorsko, Trstom in tudi z Benečijo. Na razstavi so prikazani le nekateri tradicionalni šemski liki iz Zagorice in zelo starosvetna in slikovita maska »petelina« iz Ponikev, ki je vsako leto prvi znanilec in spremljevalec tradicionalnega pustnega dogajanja v vasi. Na Dolenjskem so najbolj slikovite »mačkare« iz Dobrepolja. Zagoriške sta upodabljala tudi France in Tone Kralj, ponikovske pa je na svojih grafikah leta 1991 upodobila Alenka Kham Pičman. Zagoriške in ponikovske »mačkare« so dobile svoje mesto tudi v katalogu znamk Pošte Slovenije. V pripravi je predlog za vpis ponikovskih »mačkar« v Register nesnovne kulturne dediščine Republike Slovenije.

Žene in dekleta udeležujejo svojo likovno estetiko in ustvarjalnost v največji

meri v oblačilni kulturi, na vezeninah, v krasitvi hiše, urejanju nasadov ob njej in izdelovanju podobnjakov za praznične dni. Sklenjeno se ohranja, v precejšnji meri vse do danes, peka golobic kot božično darilo za otroke. Za mali božič, kakor imenujejo praznik Sv. treh kraljev (6. januar), na predvečer praznika je na

mizi poprtnik, z večjo ali manjšo oblikovalsko spretnostjo matere ali babice okrašen kruh, najpogosteje še vedno v obliki hleba. Na razstavi je poprtnik, ki ga je izdelala pred desetimi leti Slava Glač s Ceste, pa tudi dvoje poprtnikov, izrazito osebnih okrasnih izvedb, oba sta delo matere in hčere, Nade in Beti Lun-

der iz Predstrug, ki sta dejavno vključeni v tradicionalno, v zasnovi ljubiteljsko združenje domačink in žena iz okolice. Ob sodelovanju Slovenskega etnološkega muzeja so dosegle, da je božični poprtnik vpisan v Register nesnovne kulturne dediščine Republike Slovenije.

DOBREPOLJSKA HIŠA

Hiša je osrednji bivalni prostor v tradicionalnem življenju družine. Bila je dnevni prostor, spalnica in prostor za najrazličnejša gospodinjska in druga opravila. Tu se je ob veliki mizi pod »trončkom« ali razpelom zbirala družina k jedi, k uživanju hrane iz skupne sklede, tudi tam, kjer so imeli »vdinjane« posle; vsi so jedli iz skupne sklede. Ob večerih so se v hiši zbirali k molitvi, ob klopeh pri mizi in ob peči so klečali in molili. V zimskem času so domači in vasovalci radi posedali na klopeh ob peči in v zapečkih, mlajši tudi na peči. Na »gatrih« nad pečjo so pozimi gospodinje sušile perilo, povezane koruzne štoke, zrnje koruze in prosa so sušili na temenu peči. V zimskem času je bila peč z zapečki in klopni najbolj obljuden prostor v hiši. Za domačo družino in za vasovalce. Iz zapečka so otrokom, ki so se stiskali na peči, stare matere pripovedovale »storijce« in sedeč na klopi pele uspavanke malčkom v zibeli. V hiši je bilo le dvoje širokih postelj (za dvoje ležišč), postavljenih na odmerjeno mesto v kotu ob vhodu v hišo in ob steni s pečjo, ponekod je bil pod posteljo ob peči še »odrc«, ležišče s slamnjačo za otroke. Vsa ležišča so bila opremljena s »cuhami«, ki so bile nadevane s koruzno slamo »likajem« ali pa z »rezanco« iz žitne slame. Blazine za zglavje so bile napolnjene z mehкими prosenimi plevami. V lesenih kadunjah (»metrgah«) so ob svoji tedenski peki gospodinje mesile testo in ga v slamnatih peharjih vzhajale na peči. Moški so v zimskem času v hiši opravljali različna rokodelska opravila, spretnejši so za potrebe doma sami spletli slamnate peharje, slamnate »bdi« za shranjevanje pridelkov in posode iz leskovih viter, orodje za potrebe doma. Vsaj od konca 19. stoletja dalje se je v zimskem času z izdelovanjem zobotrebcev (»klinec«) spremenila hiša v pravo družinsko obrtno delavnico, ki je ponekod privabila k

druženju ob tem delu tudi sosede. Hiša je bila osrednje prizorišče družinskega pa tudi družabnega življenja na vasi. Pri veliki mizi so se ob vaškem »žeganju« zbirali k pogostitvi sorodniki. Sem so ob rojstvu otroka sorodnice prinašale pogačo. Pri tej mizi so gostili snubače in bila je prizorišče svatbenega dogajanja. Ob smrti v družini so ob mizi postavili »pare« z belo vezenimi pregrinjali. Tri dni so se poslavljali od pokojnika, dve noči prebedeli ob njem, prvo noč sovaščani, zadnjo noč sorodniki. Vaščani so se tu potem še osem dni zbirali k molitvi.

»Arhitektura je prostor s posebno vsebino. In ta vsebina je človek.« (Peter Fister) Iz žitja in bitja dobrepoljskega človeka je raslo pripovedništvo pisatelja Frana Jakliča Podgoričana in iz teh osnov je zrasla in se razvijala umetnost Franceta Kralja in Toneta Kralja. Vsi trije so v svojem delu, vsak na svoj način, klesali spomenik življenju dobrepoljskega človeka, življenja, ki so ga v mladosti sami živeli in je vsakega od njih tudi človeško močno zaznamovalo. Dobrepoljska hiša

na razstavi je predstavljena taka, kakršna je bila v času življenja in ustvarjanja teh treh dobrepoljskih mož. Posvečena je tudi njim v spomin.

To je predstavitev tradicionalnega sistema v notranji opremi dobrepoljske hiše, kakršen se je v dobršni meri ohranjal še do sedemdesetih let 20. stoletja. Vsak predmet ima mesto, ki mu je pripadalo v hiši, in prispeva s svojo namembnostjo pa tudi s svojo izrazitejšo ali preprostejšo likovno sporočilnostjo svoj delež k vsebini in občutju glavnega bivalnega prostora. Opremljen je z originalnimi stavbnimi členi (vrata, zidna omarica, dvoje oken, »gatri« nad pečjo, klop ob peči) iz kmečke hiše na Cesti št. 49, ki je bila za razstavo v celoti arhitektonsko dokumentirana, kar je prispevala Nevenka Grm Gregorič, univ. dipl. inž. arh., vizijo umestitve stavbnega dokumenta v razstavni prostor pa je prispevek Majde Bergant, univ. dipl. inž. arh., ki je prispevala tudi k tehnični ureditvi prostora za zbirko ljudske umetnosti. ■

Dobrepoljska hiša, miza s klopi in »trončkom«, muzejska predstavitev v Jakličevem domu. Foto: Nevenka Grm Gregorič, 2006

Dobrepoljska hiša, peč s klopi in »gatri«, muzejska predstavitev v Jakličevem domu. Foto: Nevenka Grm Gregorič, 2006

O knjigi Egon Pelikana: Tone Kralj in prostor meje

(Cankarjeva založba, Ljubljana 2016)

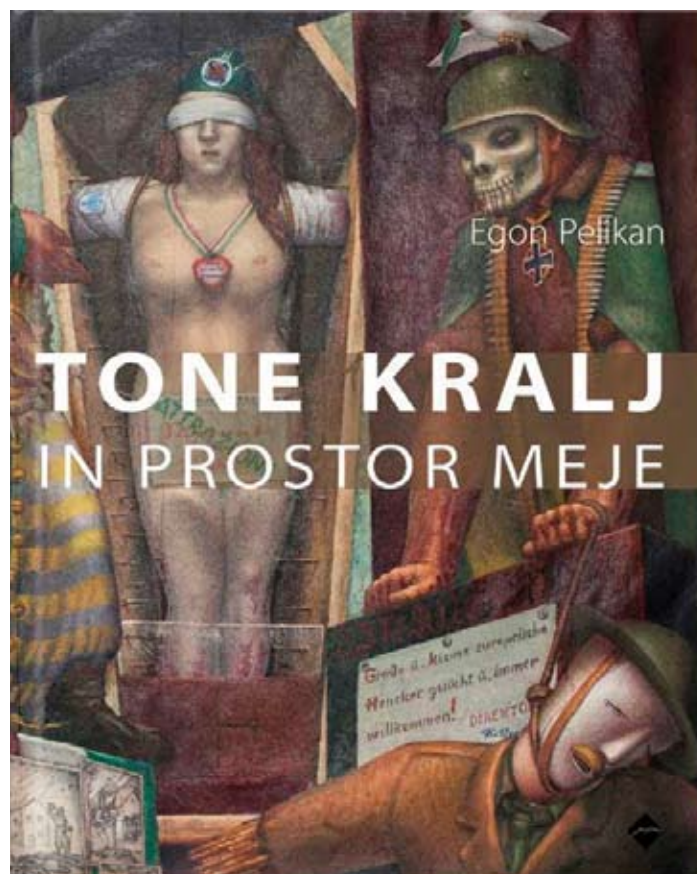
O knjigi lahko spregovorim in pišem le kot bralec, ki so ga knjiga, v njej objavljene Kraljeve poslikave in zgodovinopisni oris profesorja dr. Pelikana nadvse prevzeli.

Peter Vodopivec

Prevzeli ne le zaradi izjemnega, občudovanja vrednega opusa cerkvenih poslikav, s katerimi je Tone Kralj v več kot dve desetletji trajajočem obdobju fašističnega nasilja, ko so »bile iz Julijske izgnane«, kot pravi Pelikan, vse »druge dejavnosti z nacionalnim predznakom«, prepovedano slovensko besedo prepričljivo zamenjal s sliko in vizualno označil izpostavljeni slovenski prostor ob italijansko-slovenski narodnostni meji. Prevzeli tudi zato, ker Kraljeve poslikave, kot kaže v knjigi objavljen zemljevid, ne označujejo le jezikovno-narodne meje proti Italiji in slovenskega prostora Julijske krajine ne razmejujejo le od z italijansko govorečim prebivalstvom poseljenega ozemlja na zahodu, temveč tudi od drugega slovenskega prostora na severu, kjer podobnih slikarskih markacij niti v času med obema vojnama niti v času italijanske in nemške okupacije med drugo svetovno vojno ni bilo. V tej luči pa primorske cerkve, ki jih je poslikal Kralj, nazorno kažejo na tudi sicer znano, vendar vse prevečkrat spregledano dejstvo, da so bile razmere na različnih delih slovenskega ozemlja v času med obema vojnama in med drugo svetovno vojno zelo različne in slovenski prostor, naj je še tako majhen, tudi v 20. stoletju ni imel ene same zgodovine.

O slovenskem odporu proti fašizmu na Primorskem in t. i. primorski sredini je danes že mnogo zgodovinopisne literature, pomemben del k njej je z obsežno monografijo, v kateri je kot prvi temeljito osvetlil tajno delovanje slovenske duhovščine pod fašizmom, prispeval prav profesor Pelikan. Iz te literature pa je tudi razvidno, da posebnega razvoja katoliškega tabora in pojava krščanske sredine na Primorskem ni mogoče razložiti le s fašističnimi pritiski v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja, saj so se primorski krščanski socialci s kranjskimi Krekovimi privrženci in kranjskim vodstvom Slovenske ljudske stranke razhajali že v času Habsburške monarhije, odnos med narodnostjo in vero pa razlagali povsem drugače kot kranjski katoliški filozofi z Alešem Ušeničnikom na čelu in v nasprotju z njimi narodnost nedvoumno postavljali pred vero, torej na prvo mesto. Kralj za svoje cerkvene poslikave v času med obema vojnama in zlasti med drugo svetovno vojno tako na Kranjskem oz. v t. i. Ljubljanski pokrajini ne bi nikoli dobil podobne podpore duhovščine in cerkvene hierarhije, kot jo je dobil na Primorskem oz. v Julijski krajini.

Slikar je razmere na Kranjskem in v kranjski katoliški stranki, kot je razvidno iz knjige, sam kritično presojal in je šele med krščanskimi socialno usmerjenimi laiki in

duhovniki na Primorskem odkril somišljenike, ki so podprli njegove narodne in verske predstave ter cerkvene slikarske zamisli. S svojimi več kot petinštiridesetimi poslikanimi cerkvami je v manj kot četrto stoletja kot kranjski prišlek s podporo lokalnih župnikov in prebivalcev zarisal meje prostora, v katerem se je večina prebivalstva z duhovščino na čelu nedvoumno opredelila za narodni, protifašistični in v času vojne protiokupatorski odpor, medtem ko je v katoliškem taboru na osrednjem delu slovenskega ozemlja, še preden se je voj-

na razširila na jugoslovanska in slovenska tla, prevladalo povsem drugačno, večinoma defetistično razpoloženje s stališčem, da je treba s potencialnimi okupatorji poskušati čim prej doseči dogovor in si, kolikor je le mogoče, zagotoviti varno mesto v nastajajoči Evropi nemškega novega reda.

Toda slikar Tone Kralj je bil »eden tistih Slovencev, ki se pred represijo okupatorskega in fašističnega režima«, kot pravi Egon Pelikan, niso bili pripravljeni umakniti in so v času najhujših političnih pritiskov vztrajali pri odporu

fašizmu in obrambi slovenske narodne ideje proti italijanski. Današnji bralec Pelikanove knjige si težko predstavlja, kako močni in trdni sta bili osebna energija in ustvarjalna volja umetnika, ki se je ob uspešni mednarodni uveljavitvi in celo odmevnih razstavah v Italiji, hkrati pa brez prave podpore v neposrednem domačem okolju, odzval vabilu tajnih primorskih protifašističnih organizacij in se v razmerah brezobzirnega fašističnega nasilja in z nadvse skromnimi sredstvi, kot je zapisal sam, lotil poslikave prave množice cerkva s svetopisemskimi motivi, obogatenimi s prepovedano slovansko in slovensko narodno simboliko in barvami ter neprizanesljivo kritičnim karikiranjem fašističnih in nacističnih oblastnikov in njihovega represivnega aparata. V času med obema vojnama sicer takšna kritična uporaba cerkvenega prostora z za biblijskimi motivi prikritimi političnimi sporočili ni bila povsem izjemna, saj je mogoče cerkvene poslikave z aktualno politično vsebino zaslediti tudi drugod v vzhodnoalpskem prostoru (npr. v župnijski cerkvi v Št. Vidu pri Lipnici, kjer je slikar Felix Barazutti v letih 1914–1921 na stropni freski upodobil Karla Marxa,

ki govori delavcem, in v Gospe Sveti na Gosposvetskem polju, kjer je slikar Herbert Böckl leta 1925 naslikal v Genezareškem jezeru utaplajočega se sv. Petra z Leninovim obrazom). Toda narodno odporiško »markiranje«, če uporabim Pelikanov izraz, tolikšnega števila cerkva v obmejnem prostoru in času fašistične, nato pa tudi nacistične oblasti je nedvomno tudi v širšem evropskem merilu nekaj posebnega in izjemnega.

V tem pogledu pa ostaja še odprto vprašanje o ozadju Kraljevih primorskih cerkvenih poslikav in spodbudah zanje. So bile ideje za te poslikave izvorno njegove in jih je prinesel s seboj iz Kranjske? So dozorele in se izoblikovale šele po stiku in pogovorih s primorskimi naročniki in podporniki ali pa so bile predvsem in le rezultat slikarjevega osebnega navdihaja? Kot opozarja Pelikan, je v opusu Kraljevih poslikav vse od začetka prisoten neprikrit optimizem, ki ga je mogoče zaslediti tudi v dopisovanju med vodilnimi člani tajne primorske duhovniške organizacije, in prav ta optimizem, to prepričanje, da bo protifašistični odpor končno kronan z zmago in narodno svobodo, je nekaj, česar v vodstvu slovenskih me-

ščanskih strank in zlasti slovenske ljudske stranke v Ljubljani v letih pred drugo svetovno vojno in v času vojne ni bilo mogoče zaslediti; nasprotno: med voditelji meščanskih strank v Dravski banovini so prevladovali zaskrbljenost, strah in negotovost. Povsem drugačno je bilo resda razpoloženje v partizanskih vrstah, kjer pa – kot razkriva Pelikanova knjiga – za Kraljeve poslikave prav tako niso imeli razumevanja. Kralja so, kot pokaže Pelikan, odklanjali tako na desni kot na levi, tako na partizanski kot na domobranski strani. V vojnem času je pač ostalo malo prostora za individualno svobodo in resnično duhovno neodvisnost. A vendar so bili povsem očitno ljudje, ki so si znali vzeti eno in drugo ter eno in drugo tudi obdržati.

Egon Pelikan v sklepu te izjemne knjige pravi, da sta fenomen in opus cerkvenih poslikav Toneta Kralja tesno povezana z zapleteno srednjeevropsko zgodovino in prispevata svoj delež k razumevanju kompleksnih slovensko-italijanskih razmerij v obmejnem prostoru. Toda knjiga s Kraljevimi poslikavami in številnimi detajli, na katere opozarja Pelikan, tudi nazorno kaže, kako različne so bile razmere in kako različne možnosti in oblike odpora med drugo svetovno vojno na različnih delih slovenskega ozemlja in kako zavajajoče je slikanje in ocenjevanje tedanjih razmer ne le z enega samega ideološkega zornega kota, temveč tudi z zornega kota enega samega dela slovenskega ozemlja. ■

Slika **Toneta Kralja »Rapallo«** (1943) simbolizira najtežje obdobje primorskih in istrskih Slovencev, ko je fašistična Italija s svojo raznarodovalno zakonodajo hotela izbrisati večnacionalni značaj Julijske krajine. Po slovenskem narodnem telesu, ki ga simbolizira ženska, odeta v slovenske narodne barve, sega Italija, ki jo simbolizira rimska volkulja, v levem kotu tudi lik Mussolinija. Ozemlje na vzhodni strani Jadrana jim je bilo obljubljeno z londonskim sporazumom leta 1915 (krvavi novci na dnu slike) kot plačilo za vstop nevtralne Italije v vojno na strani antantnih sil. Usoda tega ozemlja pa je bila zapečaten s podpisom pogodbe med Italijo in Jugoslavijo v mestu Rapallo, kot je izpisano na maskah z oznakami držav, ki so na mirovni konferenci odločile usodo Primorcev in Istranov.

(Vir: Pokrajinski muzej Koper)

8. februar – slovenski kulturni praznik

Prešernov dan, kot sicer tudi imenujemo naš kulturni praznik, praznujemo že od leta 1945. Na ta, dela prost, dan se spominjamo smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Po državi ta dan potekajo številne slovesnosti.

Bojan Novak

Eden od pomembnih temeljev vsakega naroda je kultura. Prav zato je eden izmed državnih praznikov posvečen tudi njej. Je dan, ko se spomnimo na različne pojavne oblike kulture. Veliko ljudi na ta dan obiše Vrbo, rojstni kraj Franceta Prešerna, ali Kranj, ki je močno povezan s pesnikovim življenjem. V Kranju ta dan pripravijo odmevno prireditev Prešernov smenj. Gre za res velik dogodek, ki se ga udeleži več tisoč ljudi. Predstavijo se različne kulturne organizacije in skupine, prisluhniti je mogoče recitacijam Prešernovih pesmi, predstavijo pa tudi oblačila in obrti 19. stoletja. Seveda pa

svoja vrata odprejo tudi številni muzeji in galerije v Kranju.

Omeniti moramo tudi vsakoletno državno proslavo, na kateri podelijo najvišja priznanja na področju umetniškega ustvarjanja – Prešernovo nagrado. Osmega februarja si bo možno ogledati predsedniško palačo v Ljubljani. Na vsak državni praznik (razen dneva mrtvih) pripravijo dan odprtih vrat in pod vodstvom zaposlenih si palačo ogleda veliko ljudi. Ljubitelji kulture si bodo na praznični dan lahko brezplačno ogledali številne muzeje, galerije in kulturne dogodke. Natančnejše informacije boste lahko nekaj dni pred praznikom dobili v medijih. ■

Nekaj informacij o življenju in delu Franceta Prešerna

France Prešeren se je rodil 3. 12. 1800 v kmečki družini v Vrbi na Gorenjskem. Mati si je želela, da bi France postal duhovnik, zato so ga poslali v šolo. Začel je pri stricu duhovniku na Kopanju, nato je odšel v Ribnico, kjer je bil zapisan tudi v zlato knjigo odličnjakov. Sledila je gimnazija v Ljubljani, leta 1822 pa se je kljub nasprotovanju družine vpisal na pravno fakulteto na Dunaju in jo šest let kasneje tudi dokončal. Zaposlil se je pri ljubljanskem odvetniku, ob tem pa se je navezal tudi na profesorja in knjižničarja Matijo Čopa. V času službovanja v Ljubljani se je nesrečno zaljubil v Primičevo Julijo, kar je imelo velik vpliv na njegovo pesniško ustvarjanje. Pri odvetniku, pri katerem je delal, je spoznal Ano Jelovšek in imel z njo tri otroke. Leta 1846 je dobil dovoljenje za samostojno odvetniško pisarno v Kranju. Zaradi številnih žalostnih dogodkov je zapadel v krizo in zbolel ter 8. 2. 1849 umrl. Pokopali so ga v Kranju.

Prešernov pesniški opus obsega številna odlična in znana dela. Najboljše pesmi je izdal leta 1847 v Poezijah. Med najbolj znana dela prištevamo pesmi Povodni mož, Lenora, Ljubezenski soneti, Gazelle, Sonetni venec, Turjaška Rozamunda, Slovo od mladosti, Krst pri Savici, Nezakonska mati, Neiztrohjeno srce in Zdravljica.

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti,
Območna izpostava Ivančna Gorica,
in Občina Dobrepolje:

MALA ŠOLA UMETNOSTI

SKOZI LIKOVNI SVET
Z METO MEHLE,
ZIMA 2017,

vpis do 13. JANUARJA 2017*

Mladi udeleženci bodo spoznavali zgodovino likovne umetnosti skozi slikarske opuse in različne stile ustvarjanja.

Pregledali bodo modernistične slike od impresionizma, kubizma, futurizma, geometrične abstrakcije, informela, pop arta, ekspresionizma do nadrealizma ter še in še ☺.

**Prvič se bomo dobili v sredo,
18. JANUARJA* 2017, ob 17.00
v knjižnici Dobrepolje.**

Prijave zbiramo na e-naslovu: oi.ivancna.gorica@jskd.si
ali v knjižnici Dobrepolje.

Kotizacija: 60 €.

Mala šola je namenjena otrokom
od 5. leta dalje.

Delavnica bo izvedena v desetih srečanjih.
Ob koncu šolskega leta
bo potekala likovna delavnica oz. kolonija.
Obveščamo vas, da je vpis možen
do 13. januarja 2017 oz. do zasedbe mest.
Razpisanih je pribl. 10 prostih mest.

**OTROCI, LEPO VABLJENI V SVET LIKOVNE
UMETNOSTI IN DOMIŠLIJE.**

***Če se še kdo želi vključiti, naj se prijavi čim prej,
ker je še nekaj mest.**

Več informacij na:
041 846 674 (Simona) ali 031 499 750 (Meta).

Hiška eksperimentov

**bo 15. 2. 2017 obiskala OŠ Dobrepolje,
16. 2. 2017 pa PŠ Struge**

Struge in Dobrepolje, 15. 2. 2017 in 16. 2. 2017 – Hiška eksperimentov, potujoče središče spodbujanja radovednosti, kritičnega razmišljanja in promocije raziskovanja ne počiva.

Tako kot njen starš – Hiša eksperimentov – je Hiška eksperimentov namenjena vsem radovednim ljudem, ki znajo reči: »Tega ne vem, ampak bi se pa rada naučila.« Namenjena je vsem, ki se ne bojijo spodrseljave in napak, ki so obvezni in dobrodošli sopotnik raziskovanja in poskušanja. Namenjena je vsem, ki skušajo iz sebe nekaj narediti in jim ni vseeno, kaj se okrog njih dogaja.

Projekt sta omogočila glavna pokrovitelja – Lek, član skupine Sandoz d. d., ter Telekom Slovenije, d. d.

Ko šola postane središče znanosti

Hiška eksperimentov obiskuje izobraževalne institucije po Sloveniji in jih za en dan spremeni v središče znanosti in raziskovanja. Namen Hiške eksperimentov je tudi v povezovanju v okviru lokalnih skupnosti. Posamezni obisk Hiške eksperimentov v nekem kraju namreč aktivira vodstvo institucije, ki gosti Hiško, da najde lokalne pokrovitelje dogodka.

Za udeležence Hiške eksperimentov pomeni to dan sproščenega učenja, svobodne radovednosti, vztrajnega eksperimentiranja ter varnega okolja za napake in spodrseljaje. Usposobljena delovna skupina Hiše eksperimentov v sodelovanju z lokalnim učiteljskim kadrom pa spodbuja dialog, vprašanja in iskanje odgovorov.

»Redno izdelujemo nove in nove eksperimente in z njimi širimo področja raziskovanja. Zagotavljamo, da je naš vsakokratni obisk unikaten. Veseli me, da se tega dobro zavedajo izobraževalne institucije, ki nas zdaj že redno – vsako leto – povabijo, da jih obiščemo. Veseli me tudi, da so tudi pokrovitelji, ko obiščejo dogodek, ki so ga omogočili, navdušeni in zadovoljni. Marsikateri nam reče, da moramo naslednje leto spet priti v kraj,« je dejal dr. Miha Kos, direktor Hiše eksperimentov.

**Vse krajane vabimo, da se nam pridružite na OŠ Dobrepolje
15. 2. 2017 od 15. do 16. ure ali pa na
PŠ Struge 16. 2. 2017 od 14. do 16. ure.**

Globalna
pokrovitelja
Hiške
eksperimentov
sta:

član skupine Sandoz

Lokalni
pokrovitelji
Hiške
eksperimentov
bodo
predstavljeni na
dogodku.

Intervju z Rožo Kek in Jasmino Mersel Šušteršič

Na januarski intervju sem povabil direktorico Mestne knjižnice Grosuplje Rožo Kek in dobrepoljsko knjižničarko Jasmino Mersel Šušteršič. V knjižnici je vedno živahno, bodisi zaradi izposoje knjig bodisi zaradi številnih dogodkov, o katerih lahko bralci redno berete tudi v Našem kraju.

Gospa Kek, dovolite, da Vam na začetku intervjuja čestitam ob prejemu Čopovega priznanja za leto 2016. Lahko našim bralcem predstavite, za kakšno nagrado gre?

Roža: Hvala za čestitke. Kot večina poklicev imamo tudi knjižničarji svoje nacionalno stanovsko združenje – Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije. Izbranim nagrajencem vsako leto podelijo Čopovo priznanje. Letos je bila podelitev 21. 12. 2016, priznanja pa je podeljeval minister za kulturo, Anton Peršak. Bila sem počaščena, predvsem pa zelo vesela, da so bili na podelitvi z mano moji sodelavci in mi izkazali pozornost. Tega sem se najbolj razveselila.

Nam lahko na kratko poveste, kako vi, kot direktorica, vidite vizijo Mestne knjižnice Grosuplje (MKG)?

Roža: Mestna knjižnica Grosuplje deluje kot javni zavod v okviru treh občin (Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje).

“ V enem letu dobrepoljsko knjižnico obiše skoraj 20.000 prebivalcev. Od tega je največ, približno 12.000, takih, ki si izposodijo knjige za domov. Če pa pogledamo še otroke iz šole in vrta, pa se približamo številki 20.000.

Dejavnost, ki jo izvajamo, je programsko usmerjena s strokovnimi izhodišči in potrebami lokalnega okolja. Vedno gledamo, kakšno je stanje v določenem okolju, saj se morajo knjižnice prilagajati potrebam v okolju. Osnovno poslanstvo knjižnice je zbiranje gradiva. To niso več samo knjige, sedaj imamo tudi elektronske knjige, različne baze podatkov, računalniške kataloge in drugo. Knjižnice pa so tudi poseben prostor, zelo pomem-

ben za lokalne skupnosti, kjer se občani srečujejo in se izobražujejo. Knjižnica je neke vrste izobraževalno središče. Naloga splošne knjižnice je, da poskrbi za vse stopnje izobraževanja, za vse generacije.

Knjižnice smo odprte, knjig ne skrivamo. Vsak, ki je pripravljen odpreti knjigo, to lahko stori. V starih časih so bile knjižnice bolj umirjene, sedaj pa si knjige lahko sam izbiraš.

Knjižnica pa nima samo kulturne vloge, ampak tudi izobraževalno. V svoji zbirki imamo 60 odstotkov strokovne literature in 40 odstotkov leposlovja. Strokovna literatura se bolj uporablja za seminarske in podobne naloge. Navsezadnje pa je naša želja, da je knjižnica prostor učenja, spodbujanja, sodelovanja in tudi navdiha.

Pomemben del knjižnične ponudbe je tudi sodobna informacijsko-komunikacijska oprema, kajne?

Roža: Da, seveda, to pa je drugi del vizije. Knjižnica je prostor, kjer se lahko brezplačno povežemo s svetovnim spletom in iščemo informacije. V knjižnice pa prihajajo tudi uporabniki, ki niso večši uporabe računalnika in drugih sodobnih naprav, zato doživljajo strah. Naša naloga je tudi, da jim uporabo teh sredstev približamo s kakšnimi delavnicami. Knjižnica je prostor, ki je namenjen vsem generacijam, prostor, kjer lahko vsak nekaj najde.

Ob tem ne smem pozabiti na še en segment knjižničarskega dela, na t. i. bibliotечni pogovor. Pomembno je, da si knjižničar vzame čas za uporabnika in mu svetuje pri izbiri gradiva.

Kaj pa lahko poveste o naši dobrepoljski knjižnici? Koliko gradiva si Dobrepoljci izposojamo?

Roža: Tega vprašanja sem vedno vesela. Pred časom sem nekaj podatkov o vaši knjižnici predstavila tudi na seji občinskega sveta in v letnem poročilu. Od približno 4000 prebivalcev vaše občine je približno 1000 aktivnih, torej tistih, ki imajo člansko izkaznico. Ob tem se zavedamo, da si na eno člansko izkaznico izposoja več družinskih članov.

V enem letu dobrepoljsko knjižnico obiše skoraj 20.000 prebivalcev. Od tega je največ, približno 12.000, takih, ki si izposodijo knjige za domov. Če pa pogledamo še otroke iz šole in vrtca, pa se približamo številki 20.000.

Statistika kaže, da si vsak član na leto v povprečju izposodi 71 knjig. Slovensko povprečje je 53. Lahko se pohvalite, da je v vašem okolju knjiga cenjena in brana. Lahko si samo predstavljate, koliko bi posameznika stal nakup 71 knjig na leto ...

V dobrepoljski knjižnici imamo tudi ure pravljic, redne obiske vrtca in šole, bralni klub, številne predstavitve, domoznanske projekte, razstave, potopise in druge prireditve.

Dejansko se čuti, da je knjižnica kulturno središče te doline, in veseli smo, da je tako. Živimo v času, ko je ponudba storitev pestra, in vesela sem, da v knjižnico kljub temu zahaja toliko ljudi.

Jasmina: Najprej moram povedati, da je Roža najboljša možna direktorica. Prejmore toliko izkušenj, znanja in topline,

da ji ni težko slediti. Res nam je vsem vzor, kaj pomeni biti predan svojemu poklicu in ga kakovostno opravljati. Vesela sem, ko pride na vse naše prireditve.

Roža: Glede izkušenj se moram kar strinjati. Teče mi 37. leto delovne dobe. Res pa je tudi, da Dobrepolje odlično poznam. Že kot mlada študentka sem tu selila knjige v prostore sedanje občinske stavbe. Od tam sem pomagala seliti zbirko v stari Jakličev dom, potem v prostore osnovne šole in nazadnje v sedanje prostore.

Gospa Jasmina, Vi najpogosteje skrbite za izposajo gradiva v naši knjižnici. Kakšen »okus« za knjige imamo Dobrepoljci?

Jasmina: Hm, zelo različen. Največje zanimanje je za leposlovno gradivo, tu lahko omenim predvsem popularne naslove. Predvsem mediji vplivajo na popularnost posameznih knjig. Pogosto ljudje izbirajo tudi knjige, ki jim jih priporočijo prijatelji, znanci.

Veliko se posega po knjigah za sprostitve, po ljubezenskih romanih, kriminalkah, biografijah in po knjigah z resničnimi življenjskimi dogodki. Največje povpraševanje je bilo po knjigi 50 otenkov sive. Trenutno je najbolj iskana knjiga Ogenj, rit in kače niso za igrače avtorice Milene Miklavčič.

Opaziti je tudi povečano zanimanje za slovenske avtorje, predvsem Lainščka,

Jančarja, Mazzinija. Uporabniki veliko sprašujejo tudi po strokovnem gradivu s psihološko vsebino in po knjigah, ki vplivajo na kakovost življenja – od zdrave prehrane, osebnostne rasti, odnosov, zdravja do vzgoje. Avtorja, ki imata vedno izposojene knjige, sta tako na primer Sanja Lončar in Marko Juhant. Se pa trudimo spodbujati tudi branje klasičnih, predvsem slovenskih avtorjev.

Roža: Izkušnje in raziskave kažejo, da so si bralci po celem svetu precej podobni. Povsod, tudi izven Slovenije, je tako, da ljudje potrebujemo nekaj za sprostitve. Ob tem moram povedati, da sem zelo vesela, da v Dobrepolju deluje bralni klub, ki ga vodi Jasmina. Tam bralci lahko najdejo sogovornike. Všeč mi je tudi, da so člani tega kluba iz različnih generacij, kar je še ena dodana vrednost.

Govorili smo že, da izposoja knjig predstavlja le en del knjižnične dejavnosti. Pomemben del so tudi razni dogodki (delavnice ...). Kje najdete ideje za organizacijo teh dogodkov?

Jasmina: Ideje nastajajo spontano. Poskušamo biti aktualni. Sedaj so bili to recimo poprtniki. Menim, da če si predan svojemu delu, ideje pridejo spontano. A veliko o idejah tudi razmišljam. Ko sem videla novo knjigo o Tonetu Kralju, sem takoj dobila idejo, da moramo imeti tu predstavitev. Pomemben vir idej so tudi povpraševanja bralcev po določenem tipu knjig. Zelo so iskane knjige za zdravo življenje, zato vsake toliko časa povabimo kakega strokovnjaka s tega področja. Veliko se povezujemo tudi z različnimi društvi v občini, vendar si želim, da bi bilo tega še več.

Gospa Kek, pogosto Vas lahko vidimo na teh dogodkih. Se vam zdi pomembno, da tudi na ta način, s svojo prisotnostjo, podprete prizadevanja knjižničarke in knjižnice?

Roža: Da. Gre za pomemben stik z ljudmi. Na takih druženjih začuti ljudi in njihove želje, potrebe. Čeprav delujemo v treh občinah in so nam določene stvari skupne, ima vsaka občina svoje značilnosti, ki temeljijo bodisi na zgodovini in tradiciji bodisi na kakšnih posebnih potrebah v kraju. Res se rada udeležujem dogodkov, če mi le čas dopušča.

Gospa Jasmina, kako pa ste kaj zadovoljni z obiskom in odzivom občanov na dogodke, ki jih organizirate?

Jasmina: Največkrat sem z odzivom zadovoljna, včasih tudi ne. Vedno je za dogodkom veliko priprav in vloženega dela. Menim, da mora biti v ospredju teh dogodkov predvsem kakovost. Trudimo se ponuditi čim širši spekter dogodkov, za najmlajše do zahtevnejše obiskovalce. Za najmlajše že dolga leta vsak teden pripravljamo ure pravljic, igralne urice Biba bere in projekt Beremo s tačkami. Imamo bralni klub za mlade (Ej, ti, preklopi na knjigo), razne ustvarjalne in počitniške delavnice ter priložnostne dogodke za odrasle. Tudi bralce Našega kraja poskušam obvestiti o teh dogodkih.

Roža: Lahko rečem, da je, gledano primerjalno s celotnim območjem, ki ga pokriva Mestna knjižnica Grosuplje, odziv primerljiv ali celo boljši. Poznam tudi druga okolja in tudi v primerjavi z njimi je odziv zelo dober. Bere veliko ljudi, ampak na dogodke velikokrat ne pridejo. Ljudje so v stiski s časom, vedno več časa morajo nameniti službi, posledično je manj časa za dom, družino in prostočasne dejavnosti. Naši dogodki so namenjeni manjšemu krogu ljudi.

Če povabimo nekega neznanega pisatelja, potem je razumljivo obisk manjši kot takrat, ko imamo gosta, ki govori o delu na vrtu. Strinjam se z Jasmino – ti dogodki morajo biti predvsem kakovostno izpeljani.

Kako gledate na prihodnost knjižnic, tako na splošno kot za Mestno knjižnico Grosuplje?

Roža: Prihodnost bo šla zagotovo v smeri, da bodo knjižnice poskušale

Utemeljitev podelitve Čopovega priznanja direktorici Mestne knjižnice Grosuplje, gospe Roži Kek:

»Roža Kek je bila med letoma 1980 in 1983 zaposlena na OŠ Louisa Adamiča Grosuplje, od leta 1983 pa dela v Mestni knjižnici Grosuplje, zadnjih 18 let kot direktorica. Pod njenim vodstvom se je knjižnična mreža v občinah, ki jih pokriva delovanje grosupeljske knjižnice, prenovila in poživila. Vodila je naložbe in prenove enot v Ivančni Gorici, Dobropolju in Grosupljem.

Roža Kek knjižnico vodi z občutkom za kolektiv, skrbno in strokovno, kar

dokazuje tudi uvrstitev grosupeljske knjižnice med najrazvitejše slovenske knjižnice v letu 2011. Mestna knjižnica Grosuplje ima pod vodstvom Rože Kek izjemen posluš za posameznika, predvsem na področju socialnega vključevanja ranljivih ciljnih skupin prebivalstva. S predstavitvijo teh dejavnosti je knjižnica leta 2015 sodelovala pri evropskem projektu Public Libraries 2020.

Roža Kek aktivno sodeluje v strokovnih združenjih, je članica Sekcije za splošne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije ter članica različnih delovnih skupin v zvezi in Združenju splošnih knjižnic. Sodelovala je v različnih strokovnih komisijah in drugih telesih ter kot članica strokovne komisije za naložbe pri Ministrstvu za kulturo RS.

Za izjemen prispevek k razvoju knjižničarske dejavnosti in dvigu ugleda slovenskih splošnih knjižnic ter za krepitev položaja knjižničarjev ji Zveza bibliotekarskih društev Slovenije podeljuje Čopovo priznanje za leto 2016.«

predvsem služiti ljudem. Ohranjati bo treba stik z ljudmi, z uporabniki, seveda pa vse v mejah in v okvirih, ki nam jih ponujajo pogoji in zakonodaja.

Sedaj so v trendu t. i. kreativnice oziroma angleško maker space. To so knjižnični prostori, ki omogočajo ljudem, da se seznanijo z nečim novim, npr. z delovanjem 3D-tiskalnika, z raznimi oblikami ustvarjalnosti, z obvladovanjem ročnih spretnosti in podobno. Če se najde ciljna skupina in nekdo, ki je pripravljen z njo deliti svoje znanje, mu knjižnica zagotovi prostor.

S katerimi težavami pa se najpogosteje srečujeta pri svojem delu?

Roža: Jaz bi rekla, da je to predvsem usklajevanje vseh idej, želja in potreb. Vedno je vsega preveč za osemurni delovnik.

Jasmina: Res je. Poleg tega, kar je omejenila direktorica, pa je še veliko ciljnih skupin, ki si jih želimo še bolj vključiti.

To so predvsem starejši, invalidi in gluhi. Na tem področju je še veliko izzivov.

Koliko časa pa vama osebno ostane za branje? Imata priljubljene žanre, avtorje, literarne smeri?

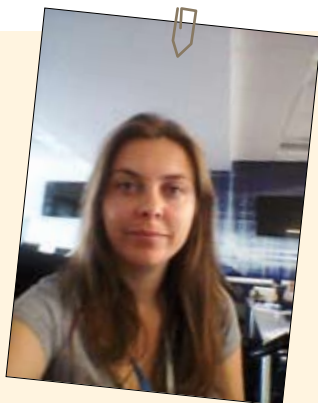
Roža: Najraje berem knjige, ki govorijo o odnosih, družbene romane, biografije in zgodovinske romane. Vedno imam pri sebi več knjig. Poleg leposlovnih imam tudi knjige, ki jih moram prebrati kot pripravo na sodelovanju na kakem dogodku. Celo življenje že veliko berem. Kot direktorica berem tudi knjige s področja upravljanja in managementa, pregledujem spletne strani drugih knjižnic in strokovne članke.

Jasmina: Veliko bralcev si želi nasvet knjižničarja. Vprašajo te, kaj jim priporočaš. Zelo težko se je postaviti v njegovo kožo in najti primerno knjigo. Verjamem v to, da knjiga najde bralca.

(nadaljevanje na str. 35)

Z mladimi na vrtiljaku

VDobrepolje sem se z veseljem vrnila. Že lani sem imela tu delavnico z mladimi novinarji, ki se je dobro obnesla, nato pa me je še oblikovna podoba Vrtiljaka mladih v pričujočem glasilu res lepo presenetila.

Zato sem se zjutraj z veseljem usedla v avto, ne da bi se zavedala, da je pol ure iz Ljubljane do Vidmaravno malo premalo, in tako so bele čaplje na Mlačevem, zaledenela jezerca in v ivje zavito Radensko polje mimo mene brzeli nekoliko hitreje, kot bi si želela. Prav rada bi si to valovito pokrajino nekoč ogledala z vlaka, da se mojim očem ne bi bilo treba ves čas vračati na ovin-kasto cesto. Morda pa na vlaku srečam še našo **Saro** na poti iz srednje šole. Ko vendarle prisopiham v Jakličev dom s slabo vestjo zaradi nekajminutne zamude, ki otrokom nikakor ni v zgled, me tam čaka že cela ekipa: župan, 10 učencev, njihova učiteljica Sonja, Jasmina iz knjižnice in Simona iz JSKD Ivančna Gorica. Po uvodnih pozdravih zaviham rokave, za mizo je 10 lesenih stolov in en rdeč fotelj, na katerem sedi Jan. Tale lump mi je pa izmaknil stol, si mislim in ga malo

potipam, če to drži. Zmotim se! Jan si je med knjižnimi policami sam poiskal prijetno oblazinjen stol in ga zamenjal z lesenim. Če danes po prebranem opisu Kmetije Zrnc pogledam nazaj, lahko mirne vesti rečem, da si je svoj rdeč prestol za novinarsko okroglo mizo vsekakor zaslužil. Toda ne pozabimo, da smo v knjižnici. Med knjigami namreč brez dvoma kraljuje **Rebeka**. Ko nanese beseda na njeno branje iz prhanj in vzdihov njenih sovrstnikov, razberem, da je tega res veliko. Mislim, da bi njen knjižni kotiček lahko kmalu postal stalna rubrika *Našega kraja*. Po uvodnih predstavitvah mi uspe vsaj približno izvo-hljati, kaj mladince zanima. **Ana** rada peče oz. pri peki pomaga mami. Članek o kruhu, peki? Kaj pa vem ... O poprtnikih je bilo v tem časopisu napisano skoraj že vse, nisem ne vem kako navdušena, a naj bo. Kakšna zмота! Preprosta, a tako lepa pripoved o kruhu me povsem razneži. Če pišeš iz srca, si vedno originalen. Razposajene mlade hočem že na delavnici spodbuditi, da se izražajo iz sebe, v prispevkih

povedo svoje mnenje in sprašujejo tisto, kar jih zanima ali tare. Velika pohvala violinistki **Klari**, ki je v svojem intervjuju pokazala pravi novinarski pogum. Tudi **Jera** je svoja vprašanja postavila zelo prodorno in nam lepo predstavila Malo šolo umetnosti. **Karin** pa je podolgem in počez analizirala svojega idola Petra Prevca in vse, kar smo že in česar še nismo vedeli o njem, strnila v jednat oris. Skupaj z njo držimo pesti, da Peter po zraku spet zajadra kakor v svojih najboljših časih.

Ko sem osmo- in devetošolce na delavnici preko papirnatega Facebooka vprašala, o čem bi radi pisali, so moje vprašanje komentirali čisto po »facebookovsko«:

Ana: Ne vem.

Jera: Ja, Ana, wau čestitam.

Kalara: ☺ Hahaha.

Natalija: Ne vem, vpraš jih, HAHAHA, LOL.

Karin: Haha, kako izvirni komentari!!! ☺

Jera: O šoli, njihovih interesih?

Rebeka: O najljubših pevcih????

Anže: Mah nwm ... Mogoč o tem, kok spremenit svet ... Drgač pa povprašaj naokol.

Michele: Vprašaj jih, o čem želijo pisati.

Jan: Zakaj te to zanima?

Sara: O vsm ... Karkol bo, bodo kej napisal.

Hvala tudi **Nataliji, Michele in Anžetu** za dobro družbo in intenzivno sodelovanje. Novinarstvo mora vedno stremeti k objektivnosti, opomnim mlade poslušalce, a tokrat želim, da v člankih izrazite svoje mnenje. V zadnjem času se namreč težnja po objektivnosti, zaradi zahtev po vse hitrejši produkciji novic, sprevača v kopira-

nje že napisanega. Če nimam časa preverjati dejstev, jih vzamem tam, kjer menim, da so že preverjena. Preprosto povedano: če moram nekaj spisati o Dobropolju, grem na internet in nekoliko preoblikujem besedila, ki jih najdem na spletni strani občine. Mladim je še toliko bolj v navadi, da svet odkrivajo prek svetovnega spleta. Tam se res zdi vse kot na dlani, a pozabljamo, da na ta način svet vedno odkrivamo skozi oči nekoga drugega. Zato sem letos želela postaviti »objektivnost« na stran in vam, bralcem, predstaviti, kaj mlade zanima in kako doživljajo svet okoli sebe. Brez posrednikov, brez pomoči, strokovne literature ipd. Želela sem, da pišejo o tem, kar jih zani-

ma, da povedo svoje mnenje in izrazijo svoja navdušenja. Pa tudi sama sem se ponovno opomnila, kako pomembno je za novinarja, da vstane izza pisalne mize in se namesto na svetovni splet odpravi v svet. Na spletu ne piše o belih čapljah, ovinkih, treh železniških prehodih na poti, toplem Jakličevem domu, radoživih otrocih, šolskih sendvičih in novih zgodbah, ki smo jih skupaj zasnovali. O vsem tem sem razmišljala na poti nazaj, ko je sonce že počasi prebilo meglice. Takrat še nisem vedela, kakšna besedila mi bodo mladi poslali. Že čez nekaj dni sem bila prijetno presenečena ...

 Larisa Daugl

Kako diši mamin kruh

Kruh velja za eno najstarejših pripravljenih jedi. Kruh je bil in je tista hrana, ki povezuje vse ljudi. Moja babica Milka je obiskovala šolo še pred drugo svetovno vojno. Malic v šoli niso imeli. Večkrat mi je povedala, da so bili otroci veseli, če so imeli v majhnem cekarju poleg nekaj zvezkov in peresa še kos črnega ali rženega kruha, zavitega v papirnato vrečko, »škerneclj«. V odmoru za malico je dala kruh na staro šolsko mizo. Pogosto ga je delila s sošolko, ker so bili pri sošolki tako revni, da jim je primanjkovalo celo črnega kruha. Čeprav je kruh razpadal, nista dovolili, da bi kakšen košček padel na tla. Tudi drobtinice sta vse pojedli. Le ena od sošolk iz bogate uradniške družine je nosila v šolo bel kruh. Kadar je njej dala grizljaj tega kruha, je babico spomnil na božič in večje praznike. Pri babici so dobili bel kruh le za velike praznike. Njena mama ni nikoli spekla potice, ker ni bilo denarja za belo moko. Spekla pa je majhne potičke, ki so imele nadev iz lešnikov, ki so jih otroci nabirali po pašnikih. Če je kruh padel na tla, ga je pobrala, pokrižala in poljubila.

In kakšen odnos imamo danes do kruha? Sama ne jem rada salame ali mesa, obožujem pa vse vrste kruha. Če vidim, da se kdo zmrduje nad kruhom, se hočem kar razjeziti. Ali res potrebujemo toliko različnih oblik in vrst kruha z različnimi nadevi? Mami zelo rada pomagam pri gnetenju testa in peki kruha. Moj brat ima najrajši tisti kruh, ki je v picu. Moja mami se je naučila peči kruh pri svoji mami. Ona je pekla vsak teden kruh v kmečki peči. Pogosto je tudi meni dala majhen hlebček. Moji starejši bratranci in sestrične so od nje prejemale vsako nedeljo hlebec kruha, ko so odhajali v študentski dom. Vem, da je babi v kruh vmesila tudi ljubezen do vsakega vnuka, zato je bil tako dober.

Moja mami sedaj peče kruh iz raznih mok. Še najmanj iz bele, ki ni najbolj zdrava. Mamine sončnice, pletenke, hlebci, okrašeni z motivi za različne priložnosti, so enkratni. Zelo rada imam krompirjev kruh, koruznega, pisanega in še marsikaj zna narediti. V adventu rada peče golobičke oz. neke vrste ptičke. Vsako leto težko pri-

čakujem svete tri kralje, ko mami pomagam speči poprtnik! Ali pa ko bo za pusta pekla štangelne, pa preste v postu ... Tudi sama rada pečem kruh in delam krušne dobrote, ki sem se jih naučila od obeh umrlih babic in od mame. Včasih so pekli kruh le v krušni peči. Meni se zdi kruh iz krušne peči boljši kakor kruh iz pečice.

Še bi lahko naštevala. Ob tem pa želim, da bi vsak otrok imel vsaj kos črnega kruha, narejenega z ljubeznijo in dobroto njegove mame.

 Ana Grandovec

Kmetija Zrnec

Da bom kmet, sem se odločil že zelo kmalu, v tretjem razredu osnovne šole, to velja še zdaj in bo tudi v prihodnje.

Naj na kratko opišem kmetijo Zrnec. Kmetija se je razvila že pred letom 1800. Ima dve hiši: staro in novo, ki sta bili požgani med prvo in drugo svetovno vojno. Poleg hiš sta tu še hlev in skedenj. Pod skednjem in v hlevu je skupaj 31 glav govedu. V hlevu so krave, ki jih molzemo dvakrat dnevno, teh je 17, vse druge pa so plemenske telice, ki so pripravljene za nadaljnjo rejo. Ker pa kmetije ni brez manjših živali, imava z bratom psa, mačke, mini koze, zajce in kokoši, ki večkrat na leto valijo piščance.

Posebnosti naše kmetije

Vse krave so rjave pasme in imajo imena, ki se začnejo na črko S. Tu so: Simka, Solza, Sruta, Slamca, Sonja, Sahara, Sivka, Sava, Sirena, Sotla, Sekvoja, Skala, Soča, Sneža, Skoka, Sinica, Sani, Smreka, Sončica,

Stana, Sveja, Sika, Saša, Simfonija, Severina, Struna, Slovenka, Sinjora, Sarma, Sibila, Sita. Ker so nekatere krave prav lepe, so bile tudi že na razstavi, kjer so osvojile kravje zvonce, ki so pohvala tako za rejca kot za kravo. Kmetija ima 20 hektarjev obdelovalne površine in 23 hektarjev gozda. Vso to posest nam pomagajo obdelovati štiri traktorji. Najmanjši je znamke IMT, nato Duetz Torpedo, Zetor super turbo in John Deere serije M. Vse traktorje sem že vozil.

Delo na naši kmetiji

Opravila na kmetiji delimo na dva dela. Na letna in vsakodnevna.

Vsakodnevna dela

Moj dedi in oči običajno vstaneta okoli šestih zjutraj in gresta v hlev oskrbet živali. Dedi pomolze krave, saj je že starejši in težja dela težko opravlja, zato ta opravi moj oči, torej nahrani žival, odpelje gnoj ipd. To se ponavlja skozi celo leto, saj jaz in moj brat hodiva v šolo in greva zjutraj v hlev le, če je nujno, če kdo od starejših ne more.

Letna opravila

Ko se pojavi april, začne na poljih in po pašnikih rasti trava. Ker imamo pašnike poleg hleva, začne trava dišati tudi kravam in telicam in je v hlevu nemir. Krave spustimo na pašnik takoj, ko je trava dovolj visoka, kmalu zatem pa še telice. Živali imamo na paši do takrat, ko na pašniku ni več nobene hrane za govedo. Ker pa potrebujemo hrano še za čez zimo, travo tudi

večkrat pokosimo. Prvo košnjo opravimo okoli maja, zadnjo pa oktobra. Vmes pa pokosimo takrat, ko imamo kaj za odkositi. Na kmetiji sejemo tudi žita: pšenico in koruzo. Koruzo uporabimo za koruzno silažo, pšenico pa posušimo in jo potem zmleto vmes dodajamo kravam, kot dodatek pri briketih. Koruzo posejemo in jo oktobra požanjemo. Takrat sva z bratom doma, saj se dela čez cel dan in morava pomagati. Ko pride zima, na kmetiji ni dosti dela, zato si takrat kmet odpočije.

 Jan Zrnc

Intervju z Rezko Černač

Pogovarjala se je Klara Erčulj.

Kakšno tradicijo ima GŠ Dobropolje in v čem vi vidite njeno poslanstvo?

Glasbena šola v Dobropoljski dolini letos praznuje že 25-letnico svojega delovanja. 1. september leta 1991 je bil začetek našega delovanja, ko smo začeli poučevanje klavirja, električnih klaviatur in kitare. Tedaj je pouk obiskovalo 31 učencev. Postopoma smo širili oddelke, tako da zdaj poučujemo kar pestro izbiro instrumentov: pihala, trobila, kitaro, harmoniko, klavir, violino.

Javno glasbeno šolstvo na Slovenskem letos praznuje 200-letnico svojega delovanja. Že tedaj so želeli, da bi bila glasbena šola dostopna vsem učencem, predvsem socialno šibkejšim (zanje je bilo izobraževanje brezplačno). Že tedaj so se zavedali, kakšen

pomen ima glasbeno izobraževanje. Danes glasbena šola pomaga učencem pridobiti splošno glasbeno in kulturno razgledanost, pomeni rast in razvoj vsakega otroka tako na kulturnem kot socialnem področju. Učenci se naučijo strpnosti, spoštovanja drugačnosti in medsebojnega delovanja. Naš cilj ni vzgajati samo vrhunskih glasbenikov,

naš cilj je vzgojiti kakovostne poslušalce in v Dobropoljski dolini ohranjati pevsko in nasploh glasbeno tradicijo, saj, kot pravi pregovor, kdor poje, zlo ne misli.

Igranje instrumenta menda zelo dobro vpliva na razvoj mladih možganov.

Ja, se strinjam s to trditvijo. Dokazano je, da so v povprečju otroci, ki se ukvarjajo z glasbo, v šoli uspešnejši od tistih, ki se z glasbo ne ukvarjajo. Ukvarjanje z glasbo v otroštvu ugodno vpliva tudi na otrokov razvoj branja, inteligence, spomina in ustvarjalnosti. Zanimivo se mi zdi opazovati razvoj otroka od začetkov, ko jim je svet glasbe še popolnoma tuj, ter potem ko pridejo do konca glasbenega izobraževanja nižje stopnje. Tisti, ki je dober v matematiki, običajno z večjo lahkoto

dojema svet not, kajti v glasbi je tudi veliko matematike. Ker sama poučujem tudi nauk o glasbi, želim otrokom podati svet glasbe tudi s pomočjo logičnega, matematičnega razmišljanja. In res, učenci, ki jim je prioriteta naravoslovje, običajno s tem nimajo težav. Je pa učenje instrumenta koristno tudi za starejše ljudi, saj s tem urijo svoje možgane in jih ohranjajo aktivne, s tem pa omilijo pešanje spomina in koncentracije, zmanjša se tudi možnost za razvoj demence.

Kateri instrumenti so v našem kraju najbolj priljubljeni?

V Dobropolju so še vedno najbolj priljubljeni klavir, kitara, harmonika, zadnje čase pa tudi violina.

Ali so vsi učenci glasbene šole vključeni tudi v orkestre in nauk o glasbi in zakaj jim to koristi?

Vsi učenci v višjih razredih glasbene šole, torej v 5. in 6. razredu, so vključeni tudi v orkestre oz. pevski zbor. Do 4. razreda učenja instrumenta se otroci ukvarjajo z glasbo večinoma individualno, včasih pa se srečujejo tudi z igranjem v duetih. Vendar pa ima igranje v orkestru svoj čar. Učenci se učijo igranja v večji zasedbi, kjer sta potrebna sodelovanje z drugimi in strpnost. Hkrati pa učenci s tem širijo tudi svoje okolje, saj se družijo z drugimi učenci Glasbene šole Grosuplje in s tem

ustvarjajo nove stike. Poudariti je treba, da je glasbena šola na Vidmu pomembna tudi za to, da vzgaja prihodnje člane Godbe Dobropolje, ki ima v kraju že dolgo tradicijo. Pouk nauka o glasbi pa je sestavni del učnega načrta glasbenih šol, saj se učenje instrumenta in nauka o glasbi med seboj dopolnjujeta in povezujeta.

Bi lahko nekoč imeli godalni orkester tudi pri nas? Zdaj se namreč učenci godal vozimo na vaje v Grosuplje.

Težko. Godalni orkester sestavlja širok spekter godal: violine, ki se običajno delijo na 1., 2. in 3. violino, viole, violončela in kontrabas. Tega pa v Dobropolju ne moremo doseči, saj tukaj poteka le pouk violine pa tudi število učencev, ki obiskujejo godalni orkester, je v dobropoljski glasbeni šoli majhno. Potem pa že ne moremo več govoriti o godalnem orkestru, temveč o komorni zasedbi violin. Moram pa poudariti, da orkestre v Grosuplju obiskujejo učenci iz vseh podružnic.

Ali mislite, da bi lahko občino prosili, naj nam pomaga organizirati prevoz?

To je vsekakor stvar dogovora. Za zdaj pa so se starši otrok, ki obiskujejo orkester in pevski zbor, kar dobro med seboj povezali in se menjavajo pri vožnji otrok v Grosuplje.

Na kaj ste pri svojem delu najbolj ponosni?

Ne bi govorila, da sem ponosna, sem pa vesela za tiste mlade glasbenike, ki so v glasbi našli svoj poklic, svoje zadovoljstvo. Npr. Jaka Ahačevčič, s katerim sva sedaj sodelavca v glasbeni šoli, Ana Erčulj uspešno vodi več zborovskih zasedb, Andrej Hočevnar je uspešen glasbenik v Ameriki, in to so samo nekateri ... Še večje veselje pa je videti oz. srečati svojega nekdanjega učenca, ki še vedno v roke prime svoj instrument, igra v različnih zasedbah ali poje v pevskem zboru. Tedaj veš, da si pustil pomembno sled v njegovem življenju. In potem na tvoja vrata trkajo že njihovi otroci, prav tako željni spoznavanja skrivnosti glasbe ... Da, to je tisto pravo, kar me bogati in dviga pri mojem delu.

Bi pri svojem delu tudi kaj spremenili?

Ne, ničesar ne bi spreminjala. Res je, da imamo pri učenju instrumenta za vodilo Učni načrt za glasbene šole, vendar je znotraj tega še vedno dovolj svobode, da lahko otroku približam glasbo na različne načine, še vedno imam možnost, da učenca seznanim z različnimi zvrstmi glasbe. To pa si tudi mladi želijo, zato jih pogosto vprašam, kaj bi radi igrali in, če je le možno, nekatere stvari tudi uresničimo.

Ali pogosto sedete za klavir, čisto za svoj užitek?

Odvisno od razpoloženja ... Še vedno rada igram stvari, ki smo si jih med seboj izmenjavali sošolci, in to ni bila klasična glasba, ampak je dišalo že malo po zabavni glasbi ... V užitek pa mi je, ko lahko s klavirjem spremljam že svoja otroka, in vidim, da ob tem uživamo vsi. To pa je tudi smisel, kajne!

Umetnost? Želela bi, da je to moj način življenja

Intervju z umetnico Meto Mehle. Pogovarjala se je Jera Grm.

Razložite, prosim, kaj je Mala šola umetnosti.

Mala šola umetnosti spodbuja h kreativni našega razmišljanja. Saj so največji ustvarjalci, geniji razmišljali ustvarjalno. Radi bi pogledali ven iz začrtanih okvirjev, kajti vse, kar je že začrtano, je že fotografirano in poslikano. Ustvarjalni način razmišljanja je nekaj več. Poglobiti se moraš vase in v svojo domišljijo in ju seveda tudi uporabiti.

Kdaj ste se prvič srečali z umetnostjo?

Začutila sem jo v prvem razredu, takrat sem si želela biti kiparka. Potem sem se ves čas srečevala z njo. A prvič sem jo malo bolj zares spoznala na fakulteti.

Kje ste pridobili svoja znanja?

V srednji šoli, na fakulteti, vmes na tečaju, vsepovsod. Vedno se učiš. Ko greš v galerijo in vidiš nekaj novega. Vsakič ko prebereš kaj o kakšnem slikarju ali pa greš v knjižnico gledat knjige o slikarjih, se naučiš novih stvari. Te stvari te pač obdajajo, če te to zanima. Lahko jih poiščeš tudi sam.

Katere šole ste obiskovali?

Grafično, oblikovno in visoko šolo za risanje.

Kaj vam pomeni umetnost?

Umetnost, hmm ... To je velika beseda! Želela bi, da je to moj način življenja.

Kdo je vaš vzornik?

Več sem jih imela. V vsakem obdobju imam kakšnega novega, ampak nekako me vedno spremlja, Rudolf Kotnik, njega res obožujem. V določenem trenutku je name res močno vplival. Obožujem Darka Slavca, svojega profesorja. On je super oseba, pedagog. Obožujem ga kot slikarja, ker ima res vse stvari na svojem mestu in lahko rečem, da je to to.

Zakaj ste se odločili, da boste svoje znanje podajali drugim?

V bistvu so me prosili, nisem se čisto sama odločila za to. Rekla sem si, zakaj pa ne, saj so me enkrat že prosili, da bi učila v osnovni šoli, pa sem takrat zavrnila. Sedaj sem se pa odločila, da bom imela delavnice.

Kdo obiskuje to delavnico?

Obiskujejo jo otroci od petega leta dalje, večinoma mlajši osnovnošolci.

Kako poteka priprava na delavnico?

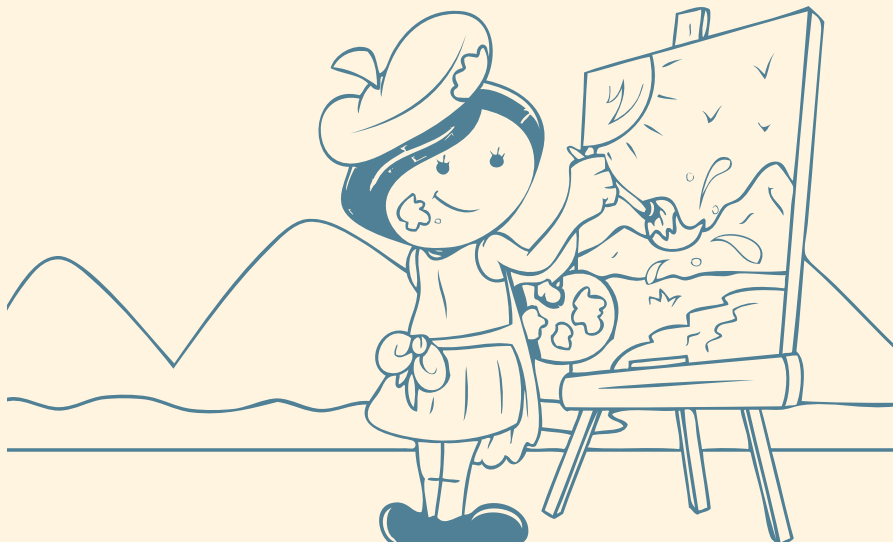
Najprej kupim material, potem otrokom povem, katero temo bomo obravnavali, poudarim, kaj je pomembno, da nastane likovno delo, nato pa domišljijsko razmišljamo in ob tem ves čas nastaja izdelek.

Kaj počnete na delavnicah?

Ustvarjalno razmišljamo, poskušamo iti ven iz okvirjev in rišemo.

Kako vidite otroke na delavnici?

Vsak od njih ima svoj cilj, vsak se trudi. Včasih me tudi presenetijo, lahko rečem, da so za svoja leta zelo ustvarjalni. Vsak se premika v svojo smer, eni naredijo malo več naokrog, eni se držijo okvirjev. Torej eni so kvadratni, eni pa bolj okrogli.

Potniški vlak v Dobropolju – že čez dobro leto

Malokdo se še spomni časov, ko je v Dobropolju še vozil potniški vlak. Vsi pa bi bili veseli, če bi ta možnost prevoza obstajala tudi danes. Še posebej študentje in dijaki, ki morajo dnevno potovati v Ljubljano ali na podobne razdalje. Vlak je namreč udoben, razmeroma hiter in cenovno ugoden način prevoza. Vendar pa, če bi v Dobropolju res prešli na vlak, se je treba vprašati, kaj bi se zgodilo z avtobusom, drugo obliko javnega prevoza, ki jo ljudje uporabljajo zdaj. Vozniki avtobusov bi bili verjetno med redkimi ljudmi,

ki prihoda in razširitve potniških vlakov ne bi bili najbolj veseli. In če se bomo vozili z vlakom, kdaj bo to? Naš spoštovani župan, gospod Janez Pavlin, meni, da kmalu. Omenil je, da v Dobropolju

ne bo treba toliko dela kot drugod, saj smo na postaji še iz časa rednejšega delovanja železniške linije ohranili vse tri tire. Na podlagi tega ocenjuje, da bi potniški vlak v Dobropolje pripeljal že leta 2018. Če se na to lahko zanesemo, bomo lahko prav kmalu potovali po svetu na udobnejši in cenejši način. Tega bomo seveda vsi zelo veseli, še posebej prihodnji dijaki, ki se že veselimo, da se bomo v srednje šole lahko pripeljali z vlakom.

 Sara Blatnik

Peter Prevc

Sem zelo velika oboževalka smučarskih skokov in seveda družine Prevc. Najraje imam Petra Prevca. Slovenski smučarski skakalec se je rodil 20. septembra 1992 v Kranju. Živi v Dolenji vasi v občini Železniki. Prihaja iz velike družine in je najstarejši izmed petih otrok. Ima dva brata: Cene in Domna, ki sta tudi smučarska skakalca, ter sestri Niko in Emo. Petrova skakalna pot se je začela pri devetih letih. Smučarska skakalnica namreč stoji le nekaj metrov od njegove hiše. Njegov osebni in klubski trener je Jani Grilc, reprezentančni pa Goran Janus. Leta 2009 je Peter prvič nastopil na tekmi v Lillehammerju, kjer je že takoj osvojil točke svetovnega pokala. Leto kasneje je tekmoval na olimpijskih igrah v Vancouvru, na naslednjih, leta 2014, v Sočiju, pa je že osvojil 2. in 3. mesto. S svetovnih prvenstev pa ima eno zlato, eno srebrno in tri bronaste medalje. Skupno ima 21 posamičnih zmag in 9 ekipnih, v lanski sezoni je pometel z vsemi sotekmovalci in z lahkoto dosegel zmago v skupnem seštevku. Leta 2014 je osvojil svoj prvi mali kristalni globus in svojo prvo zmago v svetovnem pokalu v poletih na Kulmu. Najraje se seveda spominjamo sezone, kjer je osvojil veliki kristalni globus in dosegal vrhunske rezultate. Zmagal je na novoletni turneji štirih skakalnic in kot drugi Slovenec osvojil skupno zmago v sv. pokalu v Planici z izjemnim finalnim poletom 241,5 m, njegov uspeh pa je dopolnil tudi Robert Kranjec. Skupno je zbral rekordnih 1139,4 točke in osvojil zlatega orla. Njegov najboljši polet pa je bil tisti v Vikersundu, ko je prvi na svetu skočil 250 m, nato pa ga je za 1,5 m izboljšal Anders Fannemel. To je

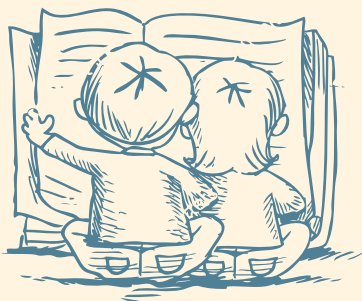
bila njegova najboljša sezona. V tej sezoni pa še vedno stiskamo pesti, da bo naš as stopil na najvišjo stopničko, kjer je že 4x stal Domen Prevc.

 Karin Butala

Selfie s Prevcem na tekmi v Planici (foto: Neža Grm)

Rebečin knjižni kotiček

R. J. PALACIO
ČUDO

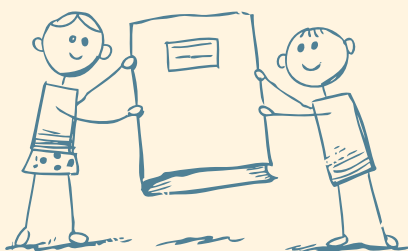
August Pullman se je rodil s hudo deformacijo obraza. Do petega razreda se je zaradi številnih težkih operacij učil doma z mamo. Potem je moral iti v šolo in njegova edina želja je bila, da bi ga sprejeli. Žal ga mnogi niso zaradi njegovega obraza. Kasneje so sošolci ugotovili, da je zelo zabaven, in so se začeli z njim tudi družiti.

Knjiga Čudo je zelo zanimiva, ker govori o fantu, ki je bil drugačen. Pisateljica nam z zgodbo hoče povedati, da ni pomembna samo zunanost, temveč so pomembnejše osebne lastnosti, ki človeka naredijo lepega ali grdega. Osebne lastnosti glavnega lika so bile pomembnejše od njegovega videza, zato so ga sošolci sprejeli medse. Knjiga Čudo je prejela mnogo nagrad za kakovostno mladinsko literaturo.

JOHN GREEN
KRIVE SO ZVEZDE

Hazel boleha za neozdravljivo obliko raka. Na mamino željo začne obiskovati podporno skupino, kjer si bolniki z rakom izmenjujejo izkušnje in si medsebojno pomagajo. Med drugimi znanci sta si posebej blizu z Gusom. Postala sta dobra prijatelja in njuno prijateljstvo jima je dajalo dodatno upanje pri premagovanju bolezni. Žal se je zdravstveno stanje Gusa kasneje poslabšalo, kar je Hazel zelo potrla. Prezgodnja smrt Gusa je prekinila njuno prijateljstvo in življenje se je Hazel spremenilo. Zaživeti je morala novo življenje in prijateljstvo z Gusom ji je dajalo upanje, saj je imel Gus veliko neuresničenih načrtov. »KNJIGA, DA JO BOSTE BRALI VSI.« – Boštjan Gorenc. Tako kot pravi Boštjan, knjiga je zelo zanimiva. Drugačna je od drugih, ker nima najbolj srečnega konca. Prejela je nagrado zlata hruška, po knjigi je posnet tudi film.

TODD BURPO
in LYNN VINCENT
NEBESA SO RESNIČNA

Colton Burpo je bil na pragu smrti zaradi vnetja slepiča. Operacijo je preстал in njegova družina je bila presrečna. Zgodbe, ki jo je Colton začel razkrivati nekaj mesecev kasneje, ni nihče pričakoval. Staršem je omenil, da je med operacijo zapustil telo in videl vse sorodnike, kaj so delali izven operacijske sobe. Starše je osupnil z opisom nebes, ki so se natanko ujemala z zapisom Svetega pisma. Knjiga mi je bila zelo zanimiva, saj govori o otroku, ki je potoval v nebesa in nazaj, ne da bi sploh umrl, in je resnična. Prejela je tudi nagrado časopisa New York Times, po knjigi je posnet tudi film.

 Rebeka Jamnik

(nadaljevanje s str. 26)

Sicer pa nerada posegam po popularnih knjigah. Največkrat grem do police in čisto po trenutnem navdihu izberem knjigo. Veliko berem tudi otroško literaturo, da se pripravim na ure pravljic, gostovanja v šoli in v vrtcu. Preberem tudi veliko kakovostnejših knjig, da lažje najdemo knjige za bralni klub.

Želela bi si več časa za branje, ker si želim bralcem pomagati pri izbiri, a se zavedam, da vsega gradiva ni možno poznati. Rada preberem knjige, ki so bile nagrajene, na primer s kresnikom.

Želita na koncu bralcem še kaj sporočiti?

Roža: Hvaležna sem vsem sodelavcem za zavzeto delo. Hvaležna sem tudi za odziv v lokalnem prostoru, da smo v Dobropolju opaženi in sprejeti. Obljubljam, da bomo tudi vnaprej vedno odprti za sodelovanje.

Jasmina: Knjižnica je lahko še tako moderna, sodobno opremljena, a brez bralcev in obiskovalcev je le mrtev prostor. Vsi lepo povabljeni v knjižnico, saj lahko le z znanjem spreminjamo svet in lažje razumemo stvari, ki se dogajajo okrog nas.

Najlepša hvala obema za pogovor. Prepričan sem, da bo dobrepoljska knjižnica ob tako pestri ponudbi tudi v prihodnje središče kulturnega dogajanja. Pri tem vama želim veliko uspeha. ■

EJ, TI, PREKLOPI NA KNJIGO – druženje ob knjigi za mlade!

Vsak drugi mesec se mladi zberemo v prostorih knjižnice Dobropolje, kjer poteka srečanje Ej, ti, preklopi na knjigo. Rdeča nit tokratnega dogodka je bila knjiga Če ostanem, avtorice Gale Forman.

Anamarija Rebolj

Mladinski roman govori o najstniškem dekletu, ki zaradi prometne nesreče izgubi družino, sama pa v njej utrpí hude poškodbe in leži v komi. Ko leži v komi, se njen duh sprehaja skozi njeno preteklost. Sprehaja se skozi lepe in bridke trenutke, ki jih je doživela. Poleg tega knjiga govori tudi o prvi ljubezni, o izbiri med ljubeznijo in kariero. Gre za knjigo, ki ti da misliti in v kateri vsakdo lahko najde delček sebe.

Skupaj z mladimi smo se pogovarjali o knjigi, potem pa temo tudi poglobili. Tudi tisti, ki knjige niso prebrali, so bili na srečanju seznanjeni z njeno vsebino. Pogovor se je razširil na bridke in sladke trenutke življenja, na hvaležnost za vse dobrine in ljudi, ki nas obdajajo, hkrati pa smo se dotaknili tudi nepredvidljivosti usode.

Na tem srečanju se najde prav vsak. Za to, da se nam pridružiš, je zaželeno, da prebereš knjigo, vendar ni obvezno. Gre za to, da se mladi podružimo, zabavamo, hkrati pa tudi izrazimo svoje mišljenje in mnenje. Torej, vsi mladi preklopite na knjigo in se nam pridružite na našem naslednjem srečanju. Vabljeni! ■

PRAVLJIČNE URICE V KNJIŽNICI DOBREPOLJE

VSAK PETEK OB 17.30!

Za otroke od 4. do 9. leta starosti.

Od meseca oktobra
do meseca maja

Pravljice, pesmi, uganke,
ustvarjanje in še in še ...

Vokalna skupina Mavrica

vas vabi na

nepozabno glasbeno popotovanje,

kjer se bomo sprehodili čez 22 držav. Spoznali bomo čudovite dežele in njihovo glasbeno izročilo.

Zbrali se bomo **28. januarja 2017 ob 19. uri** v dvorani Jakličevega doma na Vidmu v Dobropolju, od koder bomo poleteli na vse celine in večje otoke sveta.

Toplo vabljeni v našo družbo. Ne bo vam žal.

Iz naše knjižnice

Videm 34, 1312 Videm Dobrepolje ● tel.: 01/786 71 40

Obratovalni čas:

Ponedeljek in sredo: 12.30–19.00

Torek in četrtek: 9.00–14.00

Petek: 12.30–20.00

Potujoča razstava POPRTNIK ALI ŽUPNEK in pogovorni večer o nesnovni dediščini od adventa do svečnice v Dobrepolju

O nesnovni dediščini obrednega božičnega kruha so spregovorile Marička Žnidaršič, Jožica Grandovec ter Martina Tekavec.

Jasmina Mersel Šušteršič

V sodelovanju z Zavodom Parnas in Turističnim društvom Dobrepolje smo v knjižnici pripravili zanimiv večer, na katerem je bila osrednja tema pogovora nesnovna dediščina od adventa do svečnice, s katero so povezani številni običaji, šege in navade. V goste smo povabili gospo **Maričko Žnidaršič**, predstavnico TD Dobrepolje, gospo **Jožico Grandovec**,

nosilko dediščine priprave poprtnikov, ter restavratorko, gospo **Martino Tekavec**. Z ljudsko pesmijo je večer obogatila družina Erčulj. Osredotočili smo se predvsem na čas vseh treh svetih večerov in nesnovno dediščino, ki se uvršča med najstarejša znamenja božičnih praznikov in je vpisana v register žive kulturne dediščine. Gre za tradicijo peke obrednega božičnega kruha, ki ima močne korenine, se ohranja in živi tudi v Dobrepoljski

dolini. Ministrstvo za kulturo je v letu 2013 sprejelo sklep o vpisu priprave poprtnikov v register žive kulturne dediščine predvsem na osnovi pobude in vloge Zavoda Parnas. Novembra preteklega leta je bilo v registru ob enoti Priprava poprtnikov evidentiranih 8 skupin nosilcev, ki so predstavljeni tudi v nedavno izdani knjižici **Božični kruh ali poprtnik na Slovenskem**. Nastala je pod okriljem Zavoda Parnas. Gospa Martina Tekavec, urednica in ena izmed avtoric, nam je spregovorila več o nastanku knjižice, ki ima zagotovo pomembno vrednost, saj predstavi razširjenost in tradicijo obrednega kruha, ki ima dolgo zgodovino. Več omemb in prvi zapisi o poprtniku so nastali že v 17. stoletju. Valvasor pravi: »Zamesijo velik hleb in ga okitijo zgoraj z vsakovrstnimi okrasi. Plemičem in meščanom pa, ki imajo delikatnejša usta, denejo v tale kruh veliko masti in jajc, po vrhu ga na razne načine okrase s testom in tak kruh imenujejo poprtnik.«

Toda poprtnik je le eno izmed slovenskih imen za božični kruh. Boris Orel že leta 1944 navaja kakšnih dvajset poimenovanj, ki bi jih lahko razvrstili najprej v pet osnovnih tipov: božičnik, mižnik (namižnik, pomižnik), poprtnik, stolnik (postolnik), župnik (Slovenski ljudski običaji, NS 1, 1944). Lokacije različnih imen pričajo o razširjenosti božičnega kruha preko celotnega območja Slovencev. Martina Tekavec je predstavila različne izvore poimenovanj. Enako je že leta 1953 sklenil etnolog Milko Matičetov

Alenka Žnidaršič nam je občutek prazničnega časa priklicala z doživetim branjem poezije.

(Slovenski etonograf, 1953/1954) v svojem obsežnem prispevku o poprtniku: »Poprtnik je samo eno od številnih imen za ta kruh. Če je izpričano nekaj poprejš kot druga slovenska imena, zaradi tega ne moremo reči, da je imenitnejše, pomembnejše od njih. Prav tako kot poprtnik se že v 17. st. pojavi tudi božičnik, ki vrhu tega niti ni omejen na slovensko ozemlje, kakor poprtnik, ampak se nadaljuje na Hrvaškem.«

Gospa Jožica Grandovec in Marička Žnidaršič sta predstavili prisotnost poprtnikov v dobrepoljskem prostoru ter tradicijo peke, ki se prenaša z generacije na generacijo, kdaj kruh postane poprtnik, pripravo testa do okrasnih figuric, ki imajo svoje simbolne pomene. Pojavljajo se tudi različne navade, kdaj se poprtnik pripravlja. V spisu A. Mrkuna Narodopisno blago iz Dobrepolske doline (1934) med drugimi beremo: »Pred praznikom sv. Treh kraljev imajo (Poljci) navado, da speko poprtnik. Na večer postavijo poprtnik na mizo in ga pokrijejo s prtom. Zato mu pravijo poprtnik, ker je pod prtom. Na mizo postavijo britko martro (križ).«

Dediščina poprtnikov se v dobrepoljskem prostoru prenaša tudi preko literature. Poleg Mrkuna in Ljubiča piše o njem Anton Hren - Kompoljski že leta 1904 v svoji povesti Ob poprtniku (Angelček, 1904). Na večeru jo je prebrala gospa **Zalka Jeršin**.

Božični kruh je obredni kruh, z njegovo pripravo in pomenom so povezani številne šege in verovanja.

Matičetov navaja (1953): »Najrazličnejši obredni predpisi in z njimi združena verovanja v vseh fazah od prvih priprav do zauživanja božičnega kruha,

dokazana zveza z zadnjim ali s prvim snopom ob žetvi, dokazana zveza s prvim oranjem in setvijo, vse to daje božičnemu kruhu agrarno-magični značaj. Kot obredni kruh iz novega žita naj bi božični kruh po nekdanjih verovanjih vplival na rodnost semen, na razmnoževanje črede, na napredek in blaginjo cele hiše. Tudi mešenje zelišč, vejic idr. v testo, zatikanje vejic ali drugačno okraševanje že pečenega kruha teži za tem, da bi vegetativna moč mladega zelenja prešla na kruh in povečala njegov vpliv na rodovitnost.«

Veliko zanimivega so sogovorniki povedali o šegah in verovanjih, povezanih s poprtnikom, nekatere se še vedno ohranjajo. Ob svetih večerih so ga tako uživali člani družine in domače živali, z njim pa so postregli vsakemu obiskovalcu, ki je prišel k hiši. Pokušanje poprtnika v različnih domovih je bilo za fante dober izgovor za obiskovanje deklet in tisti, ki je poskusil devet različnih poprtnikov, naj bi se v naslednjem letu poročil. S pomočjo poprtnika so tudi prerokovali. Stran kruha, na kateri je skorjica počila, naj bi nakazovala smer, iz katere bo v hišo prišel ženin. Z velikostjo kosa kruha, ki ga je dobil otrok, so nakazovali, za koliko bo zrasel v naslednjem letu. Ponekod so kos poprtnika shranili in ga v primeru bolezni dali živini. Kruh, zataknen za hišna vrata ali pod tram na strehi, naj bi odganjal čaravnice in preprečeval naravne nesreče, pomešan med semensko žito pa naj bi prinašal dobro letino. Drobtinice poprtnika, ki so jih posuli po polju, naj

bi zemljo naredile plodnejšo. Drobtinice v domačem vodnjaku pa naj bi vodo ohranjale čisto in preprečevale suše in poplave.

V preteklem mesecu decembru je bila v organizaciji društva podeželskih žena izvedena že 4. državna razstava poprtnikov, kjer strokovna komisija oceni vsak poprtnik posebej. Gospa **Metka Starič**, vodja Zavoda Parnas, ki je v preteklih letih sodelovala pri organizaciji, je povedala več o merilih ocenjevanja. Peka obrednega kruha zanima tudi mlajše generacije, je poudarila gospa Jožica Grandovec, ki med drugim vodi delavnice o peki, in tudi na ta način se vedenje razširi med mlade. Hči Kristina Grandovec pa je pripravila tudi seminarsko nalogo o poprtnikih, v kateri so predstavljeni nosilci dediščine po posameznih vaseh.

Gospa Marička Žnidaršič je poudarila, da o pomenu poprtnika za dobrepoljski prostor govori tudi dejstvo, da je predstavljen in umeščen v etnološko zbirko Živimo z ljudskim izročilom, ki je postavljena v Jakličevi spominski sobi. Gospa Nada Lunder je začela tudi peko miniaturnih obrednih kruhkov. Več pomislekov in dilem, ki vodijo v nadaljnjo diskusijo, poraja vprašanje, ali bi lahko dediščino poprtnikov vključili tudi v turistično ponudbo, morda prav z miniaturnimi božičnimi kruhki. Gospa Nadi Lunder se zahvaljujemo tudi za golobčke, ki jih je spekla za vse, ki so se dogodka udeležili. Vse pa je navdušila potujoča razstava Poprtnik ali župnek, ki jo je pripravil Zavod Parnas. ■

Kulturno dediščino v pesmi ohranja družina Erčulj

Piše: **Zdravko Marič**, dr.med.

Pozivne novice iz spovednice

Nekoč so zaradi mraza v neki podeželjski ambulanti srednjegorskega predela samostojne države Slovenije popokale cevi. Povzročeno škodo je odkril neki bližnjevzhodni turist, ki je med popotovanjem zašel s poti in si je hotel v zapuščeni zdravstveni postaji najti zasilno prenočišče. Da, prav ste slišali ... v zapuščeni, in to že pet let zapuščeni ambulanti splošne medicine. Nekaj ur zatem si je kraj ogledala delegacija v naslednji sestavi: komandir gasilcev, župan in direktor 35 km oddaljenega, a vseeno najbližjega zdravstvenega doma. Z nepremočljivimi gozdarji so se prebili skozi kalne luže, polne mrtvih insektov in miši, ter skozi pajčevino med okviri vrat. Ko so prišli do glavne vodovodne cevi, so soglasno ugotovili: cevi so popolnoma uničene in potrebne popolne zamenjave. A zamenjali jih bodo samo pod pogojem, da dobijo resnega zdravnika, ki bo poskrbel za to, da bo ambulanta splošne medicine v tej odročni občini zares neprekinjeno obratovala.

Na kriznem sestanku, ki je sledil takoj po ogledu, so preučili vse mogoče možnosti za rešitev težave in končno, po treh urah ter treh litrih vina, našli edinega kandidata, ki bi po njihovem mnenju ustrezal vsem merilom za ta zahtevni projekt, to je Mariča. No, da ne bom ovinkaril, skratka, odločili so se, da prosijo za rešitev zdravstvene preskrbe prebivalstva v omenjeni podeželski občini mene osebno. Seveda sem moral njihovo pobudo sprva zavrniti, saj sem že polno zaseden z delom v občini Dobrepolje, a ker se niso pustili kar tako, sem na koncu pristal, da lahko nalogo sprejemem, a le pod pogojem, da si uspeh zagotoviti pomôč. Skratka, še enega zdravnika, ki bo zmožen obvladovati take hude napore. Zato sem čez konec tedna naredil načrt, naslednji teden pa šel takoj v akcijo iskanja zdravnika za pomoč pri delu v ambulanti na odročnem podeželju. Prvi del načrta je predstavljal objavo pobude za

zaposlitev zdravnika preko medijev, drugi del pa izbiro enega izmed prijavljenih kandidatov.

Najprej sem se oglasil na eni od večjih televizijskih hiš s prošnjo, da objavijo mojo pobudo mladim zdravnikom. V bistvu je šlo za neke vrste apel, naj se zdravniki vendar odločajo tudi za delo na podeželju, ne zgolj v mestih ter bolnicah. A na TV so ocenili, da je ciljna populacija za moj prispevek 0,00014 % njihovih gledalcev, zato so me prijazno zavrnili: »Spoštovani! Ob preučitvi vašega prispevka je programski svet naše televizije v skladu z Določbami za opredelitev prioritete liste aktualnih oddaj sklenil, da vaš prispevek ne ustreza merilom omenjene določbe. Zato vam ga v celoti zavračamo, hkrati pa vam želimo veliko uspehov v novem letu.« Uh, startal sem previsoko, me je presunilo, ko sem bral odgovor. Zato sem se obrnil na radijsko postajo, a njihov odgovor je bil podoben. »Spoštovani! Moramo vam povedati, da je vaša predpostavka, da če vrtimo podeželsko glasbo, da potem rešujemo tudi podeželsko problematiko, napačna. Mi ljudi zabavamo, na težave pa zgolj kažemo s prstom, rešujejo jih pa naj tisti, ki so za to odgovorni. Želimo vam vseeno veliko uspeha, za podporo in v tolažbo pa samo za vas v torek ob treh zjutraj zavrtimo pesem Naj te ne gane, če vse tako ostane.« Spet sem moral zmanjšati raven medijske odmevnosti, zato sem se obrnil na časopis, a tudi tukaj brez uspeha. Po tem neuspehu pa sem se odločil, da bom informacije med mlade zdravnike začel lansirati kar sam. Najprej sem se vozil z gasilskim avtom po Sloveniji ter oglaševal službo podeželskega doktorja preko zvočnika na strehi kombija, zatem sem na skrivaj potresel vrečo zaposlitvenih oglasnih letakov iz letala med turistično vožnjo Laško-Postojnska jama, nato pa sem še dal izdelati papirnate serviete z napisom Kmet slovenski vzklika, dajte nam zdravnika! Serviete sem brezplač-

no oddal v kuhinjsko menzo medicinske fakultete s prošnjo, da jih delijo zraven kosila študentom šestega letnika, absolventom in specializantom splošne medicine. A odziva ni bilo od nikoder. Loteval se me je obup, kljub temu sem zmožal še toliko moči in motivacije, da sem izdelal plakat, ki sem ga naslednje jutro nameraval razmnožiti v 500 izvodih in jih obesiti na vidna mesta v večjih zdravstvenih domovih ter bolnicah. Toda naslednji dan je bil nov dan, volja za razmnoževanje in izobešanje plakatov me je minila, zaželel sem si le še notranjega miru in očiščenja.

Zato sem se namesto v tiskarno odpravil v hribe, točneje na Vrh svete Ane, kjer sem s plakatom pod pazduho poiskal zatočišče v notranjosti cerkvice. Samevala je v svoji lepoti na podoben način, kot samevajo v svoji dobronamernosti ambulante splošne medicine slovenskega podeželja. Stopil sem v spovednico in se spovedal Bogu, sam, saj takrat ni bilo v bližini nobenega duhovnika. Po spovedi sem se odločil, da svoj trud za iskanje zdravnika, ki bi mi bil pripravljen z vso predanostjo pomagati pri delu na podeželju, zaključim takole: plakat bom nalepil v notranjosti zatemnjene spovednice cerkvice svete Ane. Naj se zgodi z usodo splošne ambulante, za katero sem iskal zdravnika pomočnika, tako kakor bo božja volja. Na plakatu, ki je na koncu pristal na mestu, kamor ne stopi pogosto človeška noga, je pisalo:

Dragi prijatelji, kolegi, bratje in sestre. Mineva 25 let, odkar sem zakorakal v vode svojega poklica. V letih, ko ste se vi rojevali, moje generacije pa pomagale pogajati korenine naši državi Sloveniji, sem začel v resnici dojemati, kaj je delo zdravnika. Nisem se okitil z doktorati, harvardskimi diplomami, državnimi odlikovanji in podobnim. Nisem bil virtuoz tehnike copy pasta, nisem predaval strokovnim krogom in nisem opravil kakšnega inovativnega operativnega posega. Pa vendar sem dal vse od sebe, da bi opravljal svoje poslanstvo. Vljudno te vabim, če si sposoben prisluhniti klicu preprostih ljudi po zdravstveni pomoči, da se mi pridružiš pri delu, polnem izzivov in neusahljivih dognanj. Dragi mladi zdravnik, zdravnica: naša skupna pot ne bo posuta z okrasnim cvetjem. Naša predstava nima publike, ki bi hvaležno aplavdirala našemu poklicnemu nastopu. Za medije smo orodje za

zagotavljanje vitalne blaginje, za državo softverski subjekti za virtualne elaborate zdravstvenih reform. Za razočarane in hkrati za zdravje neodgovorne bolnike smo sodrga, ki skrbi zgolj za lastno rit, za institucionalno sfero pa vir potrdil in spričeval, s katerimi nosimo svojo glavo naprodaj. Mi smo splošni (beri `navadni`, `obči`, `obični`) zdravniki v žamečnih hlačah, umazani beli halji in nizkih čevljih. Smo znanstveno zavrti poslušalci svojih predavateljskih višjenivojskih kolegov in ljudem na vsakem koraku razpoložljiva roba, ki ima osebni mir samo na stranišču, in še to samo pod pogojem, da pri sebi zraven školjke nimamo mobilneta. Ne zdravimo izvidov, izoliranih organskih sistemov ali zgrešenih strategij svoje zdravstvene politike. Mi zdravimo človeka kot celoto, vključenega v svoje bivalno in delovno okolje. To nam predstavlja glavni cilj in zadovoljstvo svojega dela. Tisočkrat bolj kot z aplavzom tisočglave publike strokovnega avditorija smo zadovoljni z nežnim aplavzom notranje zdravniške vesti, ki nam ob zadovoljivem izhodu zdravljenja potihem, a globoko segajoče sporoča: »To je pravi in za ljudi najkoristnejši rezultat našega dela.« Prava, za ljudi najkoristnejša medicina ni bizarna Indija Koromandija, ki sije iz pritegnitveno napihnjenih TV-oddaj, okroglih miz ali poročanj. Indijo Koromandijo v pravem smislu za nas predstavljajo prijetne sanje po uspešnem delavniku ali dežurstvu. Ob poklicnem neuspehu, negotovosti ali stiski pa se v naših sanjah poraja nočna mora, imenovana psiholo-

ški pekel. Za psihološki pekel velja, da je njegova moč toliko večja, kolikor bolj smo osamljeni. Zato se dogaja, da si nobeden od zdravnikov ne želi delati v okolju, kjer je osamljen, prepuščen samemu sebi in božji milosti.

Vsako nedeljo sem potem hodil k spovedi v cerkvico svete Ane. Poleg tega, da sem se prav in čisto spovedal svojih grehov, sem vselej tudi preveril, če je moje obvestilo še tam. In res je bilo, vsakič in vedno, celi dve leti, vse do predvolilne nedelje volilnega leta Gospodovega, ko so k spovedi hodili tudi vladajoči politiki. Predvsem v podeželske, nekoliko odmaknjene cerkve, da se izognejo radovednim pogledom svojih prihodnjih volivcev. Med njimi je bil tudi zdravstveni minister, ki je v spovednici tik pred spovedjo prižgal baterijo, da je lahko prebral plonk listek s spovednim protokolom. In takrat je zagledal moj plakat s pozivom mladim zdravnikom, naj se odločijo za delo v splošnih ambulantah na podeželju. Seveda je minister obvestilo takoj podal v medije. Takole je nagovarjal volivce v predvolilni oddaji: »Ko sem odkril ta pomembni plakat, sem se počutil kot Mojzes. Mojzes je v siju gorečega grma prišel do odkritja desetih božjih zapovedi, jaz, minister, pa sem v siju baterijske svetlobe prišel do plakata z odkritjem pobude za rešitev zdravstva na podeželju. V tej luči naj mi vesoljna Slovenija dovoli, da obvestilo, ki je leta in leta viselo v zatemnjenem kotu spovednice, nato pa je z mojo pomočjo zagledalo luč javnosti,

dobi množično vsesplošno podporo. Če boste volili našo stranko, vam obljubljam rešitev zdravstvene problematike.«

No, kmalu so prišle volitve, na volitvah je zmagala ministrova stranka in minister je tako ostal minister. A razsvetljenstvo v smislu gorečega grma, zaradi katerega se je minister imel za Mojzesa, je kmalu izpuhtelo. Moj plakat iz spovednice je na koncu pristal v ministrovem stanovanju kot podloga na dnu papagajske kletke, na katero so ptiči pridno kakali. Ljudi s podeželja, ki so bili osrednji subjekti predvolilnih obljub za zagotavljanje zdravstvenega varstva v njihovem domačem okolju, so v ministrovi glavi zamenjale proračunske številke, mešanica terana ter prijetna svetloba televizijskih studiov. Na cerkvico svete Ane in v nebo vpijoče žalostne podobe podeželske ambulante pa ni več pomislil niti v sanjah. Tako je vedno bilo in očitno tudi bo. Reforme so na koncu zgolj igre števil in črk, ljudje, še posebej tisti na podeželju, ostanejo praznih rok. Kaj jim pomaga, da bodo prihranili deset evrov na mesec pri zavarovalni premiji, če bodo morali k zdravniku tako daleč, da bodo že za eno vožnjo porabili več denarja od tega zneska, kaj šele za parkirnino, zgubljen čas in malico. Zato še enkrat pozivam mlade zdravnike, da pridejo delat na podeželje. Pridite, da skupaj preženemo pajke, miši in podgane iz zapuščenih zdravstvenih domov ter organiziramo ambulantno delo tako, da bodo od tega imeli koristi vsi, ki nas potrebujejo. ■

Občinska prireditev ob dnevu samostojnosti in enotnosti ter ob božičnih praznikih

Decembrske predpraznične dni so v Dobropolju prijetno popestrili najmlajši občani in občanke – otroci in šolarji. V četrtek, 22. 12. 2016, so skupaj z učitelji, vzgojiteljicami in mentorji v Jakličevem domu pripravili svečano prireditev, s katero so proslavili državni praznik ter poslušalce zazibali v praznično decembrsko vzdušje.

Valentina Ugovšek, zborovodkinja, učiteljica in organizatorica prireditve

Po uvodnem pozdravu učenke Gaje Svetec je vse nastopajoče ter obiskovalce slavnostno nagovoril župan Janez Pavlin. Sledil je pisan pevski program, s katerim so vsi od najmlajših do najstarejših s pesmijo in v njo vtkanim voščilom obiskovalcem pokazali svoje talente ter veselje ob skupnem glasbenem druženju. Predstavili so se vsi šolski pevski zbori OŠ Dobropolje. Kot prvi so nastopili vrčevski otroci iz skupin Čebelice in Ježki. Pod vodstvom Barbare Režek in Barbare Francelj so prepevali škratki, otroci 1. in 2. razreda šole na Vidmu. Nastopili so tudi pevci Otroškega pevskega zbora učencev od 3. do 5. razreda ter pevci Mladinskega pevskega zbora učencev od 6. do 9. razreda. Poleg zborov matične šole sta se predstavila tudi Otroški pevski zbor PŠ Kompolje, kjer poje kar cela šola, ter Otroški pevski zbor PŠ Struge. Vse zборе z izjemo Škratkov vodi Valentina Ugovšek.

Dobropoljska šola je znana po zelo uspešnih folklornih skupinah, ki dobre rezultate dosegajo na različnih prireditvah po naši domovini. Na tokratni prireditvi je s spletom plesov nastopila Sta-

Foto: Matej Kalan

Foto: Matej Kalan

Foto: Matej Kalan

rejša folklorna skupina učencev od 5. do 9. razreda, ki jo vodita Majda Blatnik in Martina Prhaj.

Glasba je v Dobropolju res doma – to dokazuje tudi veliko število učencev, ki obiskujejo Glasbeno šolo Grosuplje, enoto Dobropolje. Na svečani prireditvi sta dobro delo glasbene šole predstavila Mija Hočevar s harmoniko (mentor Matej Kovačič) ter mladi pianist Jaka Grandovec (mentorica Rezka Černač), o katerem bomo v naslednji letih gotovo še

veliko slišali.

Celotna prireditev je bila povezana s kratkimi filmi, v katerih so nekateri nastopajoči z gledalci delili svoje iskrene otroške in mladostniške misli o naši domovini, o praznikih in o običajih. Marsikatero njihove misli so prisotne v dvorani nasmejale ali pa so bile celo poučne. Filmi so bili delo učencev Roka Koščaka, Nejca Prijatelja, Tilna Strnada, Anžeta Škulja in Miha Zabukovca, ki so jih oblikovali pod mentorstvom učiteljic

Barbare Blatnik in Valentine Ugovšek. Zahvala gre tudi vsem učiteljem, ki so med prireditvijo skrbeli za varstvo vseh nastopajočih, in vsem, ki so kakor koli pripomogli k lepemu praznovanju.

Več kot 250 mladih pevcev z zborovodkinjami, plesalci in instrumentalisti se je od zbranih v Jakličevem domu poslovilo s skupno pesmijo, s katero so zaželeli svoje želje, vtakane v pesem. Naj se v novem letu izpolnijo tudi bralkam in bralcem. ■

Praznični december v vrtcu pri Zajčkih v Kompoljah

December je najbolj čarobno – praznično – obarvan mesec v celemu letu za otroke in tudi za nas strokovne delavke.

Mateja Lohkar in Mojca Mlakar

Že konec meseca novembra smo imeli v skupini Zajčki adventno delavnico za starše. Starši so s pomočjo otrok izdelali adventni aranžma iz naravnega materiala. V mesec december smo vstopili s pohodom z lučkami in dobrodelnim bazarjem, kajti mesec december je tudi mesec dobrote in dobrih del. Obiskal nas je tudi Miklavž in za nas pustil darila. Skozi cel mesec so se prepletale zanimive dejavnosti. Praznično smo si okrasili igralnico, postavili smreko, ki smo jo izdelali iz odpadnih tulcev. 15. decembra smo povabili v igralnico babice in z njihovo pomočjo posejali božično žito. V pravljico deželo nas je popeljala Matijeva babica, ki nam je prebrala božično pravljico Mišek Tip med božičnimi prazniki. Posladkali smo se z dišavnimi piškoti, ki smo jih sami

spekli. V garderobo smo postavili eko smrekico, pod njo položili mah, na katero je vsak otrok postavil figuro iz jasllic, ki jo je prinesel od doma, in tako so nastale prave družinske jaslice. Izdelali smo tudi voščilnice in novoletne okra-

ske. Spoznali smo se z običaji in prazniki ob božiču in novem letu. Šli smo tudi na prvi skupni izlet v Bruhanjo vas. Ogleдали smo si jaslice in se sprehodili po vasi. Za prevoz je poskrbel Milin očka, Marko Strah. Poslušali smo tudi slovensko

himno Zdravljico in ob prihajajočem dnevu samostojnosti in enotnosti izobesili zastavo v svoji igralnici. Prav tako pa ni manjkalo glasbe, gibanja, rajanja in druženja. ■

Prireditev ob zaključku leta na PŠ Struge

V četrtek, 22. 12. 2016, se je na PŠ Struge odvijala božično-novoletna prireditev. Uvod v proslavo je bila himna Slovenije, ki jo je zapela Katarina Ramač. Nadaljevanje so nam polepšali naši najmlajši, pri tem pa pokazali, da tudi oni že govorijo angleško.

Špela Nose, 8. razred

Sledila je športna točka pod vodstvom naše učiteljice Alenke Leskovar, ki je tudi letos dosegla lep uspeh. 1., 2. in 3. razred so nato uprizorili krajšo dramsko igro. Celotno proslavo je spremljal šolski pevski zbor pod vodstvom Valentine Ugovšek, ki je vsem obiskovalcem polepšal večer s svojim lepim petjem. Učenci 4. in 5. razreda so pokazali, da jim gre ples kar

dobro od nog.

V Strugah nimamo le dobrih plesalcev, igralcev in pevcev, temveč tudi lepo število osnovnošolcev, ki obiskujejo glasbeno šolo. Na prireditvi so nam pokazali, kaj so se že naučili, in nam zaigrali na svoje instrumente. Prireditev smo zaključili osmošolci, ki smo uprizorili recitacijo Prešernove pesmi Povodni mož. Na koncu nas je zopet navdušilo petje Katarine Ramač. ■

Medobčinsko tekmovanje v odbojki za starejša dekleta

Kmalu bomo s športnimi tekmovanji krepko zakorakali v novo leto 2017, vendar je prav, da se spomnimo svojih šolskih uspehov s konca prejšnjega leta, ko je bil vesel in praznični december v polnem razmahu.

Alenka Leskovar

V decembru smo se z našo šolo udeležili medobčinskega tekmovanja v odbojki, kjer se je meril samo nežnejši spol. Tekmovanje je bilo silno zanimivo, saj so se naše odbojkarice pomerile v boju za 3. mesto in imele težak boj z OŠ Stična. Na koncu je tekmo dobila naša šola, kjer so se predanost deklic, njihova vztrajnost in zagrizenost poplačale, ko so strle odpor nasprotnic in se tako zasluženo veselile tretjega mesta. To je zelo dober dosežek, saj je bila konkurenca izredno močna, ekipi na prvem in drugem mestu pa ne delujeta samo rekreativno, ampak resno trenirata. Bistvena za uspeh je bila naša povezanost, saj je ekipa deklet delovala izredno homogeno in krasila jo je njihova usklajenost. Vsem odbojkaricam iskreno čestitam za prigrane stopničke in odličen rezultat. ■

Foto: Franci Novak

Medobčinsko tekmovanje v odbojki za starejše učence

Še en športni dogodek se je odvil konec prejšnjega leta. Ko so že vsi mislili na božič in novo leto, so se pomerili dečki na odbojkarskem igrišču. Gostiteljica medobčinskega tekmovanja za starejše dečke je bila naša šola.

Alenka Leskovar

Naše tekmovalce je pričakalo neverjetno vzdušje, ki so ga uprizorili domači navijači. Vedno slišimo tako zagretost kot zagrizenost domačih navijačev, kar je za tekmovanje seveda nadvse pohvalno. Glasno in pozitivno vzdušje razžari, razvname in ponese tudi naše tekmovalce. Čeprav je za nasprotnike to dvo-rezen meč, saj domačini na krilih navijačev dajo od sebe več, kot so sposobni, in jih je toliko težje premagati. Naši učenci so se borili z OŠ Stična in OŠ Zagradec in zasluženo priigrali 2. mesto.

S tem uspehom, z osvojenim drugim mestom na turnirju, so si naši učenci zagotovili tudi uvrstitev na področno tekmovanje. Pokale je podelil naš ravnatelj Ivan Grandovec in hkrati nagovoril vse nastopajoče.

Učencem in drugim udeležencem športnih tekmovanj želim, da bi tudi v letu 2017 šli po poti uspeha svojih predhodnikov v lanskem letu. ■

"Le v rasti, preoblikovanju in spreminjanju najdemo – presenetljivo, mar ne – res pravo varnost."

Anne Morrow Lindbergh

"Življenje zahteva samo moč, ki jo imaš. Možno je eno samo junaško dejanje – da ne pobegneš."

Dag Hammarskjöld

Utrinki iz dela Društva podeželskih žena Dobropolje-Struge

Marija Nučič, predsednica Društva
podeželskih žena Dobropolje-Struge

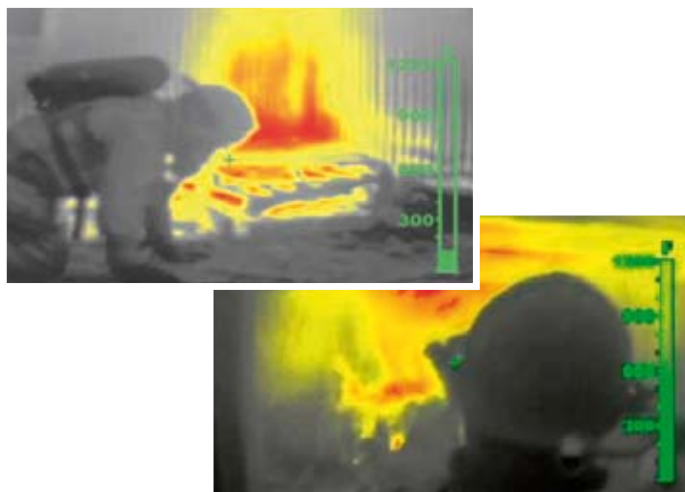
Lepo pozdravljeni. No, pa smo v novem letu 2017. Veseli december se je tako hitro poslovil, da nam je zmanjkalo časa za objavo nekaj lepih dogodkov. Kot že veste, se v tem mesecu pečejo poprtniki za državno ocenjevanje in razstavo. Ker se je to dogajalo ravno v času, ko je bil Naš kraj že v tisku, sem za to številko pripravila še nekaj utrinkov, ki si jih lahko ogledate na slikah. Vsem bralkam in bralcem želim veliko užitkov ob gledanju. Vsem, ki ste pomagali pripraviti to razstavo (predvsem članicam DPŽ Dobropolje-Struge in ge. Ireni Ule), pa se lepo zahvaljujem. ■

PGD Zdenska vas organiziralo tečaj rokovanja s termovizijsko kamero

Gasilci pri opravljanju poslanstva uporabljamo najrazličnejšo opremo, s katero si pri gašenju olajšamo delo. Z razvojem tehnologije v gasilstvu uporabljamo tudi sodobne tehnološke rešitve, ki poleg hitrejšega in natančnejšega interveniranja izboljšujejo tudi osebno varnost gasilca. Ena takšnih tehnologij je termovizijska ali IR-kamera.

PGD Zdenska vas

Termovizijska kamera deluje na osnovi infrardečega sevanja, katerega produkt je toplota. Kamera zajame toplotno sliko in jo pretvori v vidno sliko, ki se gasilcu prikaže na zaslonu. A ta slika gasilcu ne pove veliko, če je ne zna pravilno interpretirati oz. če ne pozna samega delovanja kamere. V naši gasilski zvezi sta v uporabi dve takšni kameri, in sicer v PGD Zdenska vas in PGD Videm. Omenjeni društvi tudi sicer sodelujeta v prvem izvozu v primeru gasilske intervencije. Na podlagi dosedanjih izkušenj smo v PGD Zdenska vas na pobudo poveljstva GZ Dobropolje za

vsa društva v zvezi pripravili tečaj rokovanja s termovizijsko kamero, ki se ga je udeležilo lepo številko tečajnikov. Tečaj je bil sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela. Pri teoretičnem delu smo spoznali osnovno sestavo kamere, prednosti njene uporabe in slabosti oz. pasti, na katere mora biti gasilec pozoren, da ga ne bi zavedle. V praktičnem delu je vsak tečajnik preizkusil delovanje kamere v praksi. Pripravili smo več različnih simulacij, pri katerih se lahko uporablja termovizijska kamera. Ena takšnih je zadimljen prostor, v katerem je ponesrečenec. Vemo, da s prostim očesom v zadimljenem prostoru ne vidimo skoraj ničesar, s pomočjo termo-

vizijske kamere pa lahko ponesrečenca odkrijemo zelo hitro, saj nam kamera pokaže zelo jasno sliko. Kamera je zelo uporabna tudi pri dimniških in drugih požarih, pri katerih lahko zelo natančno določimo jedro požara.

Takšne kamere so v gasilstvu prisotne že kar nekaj let, a še vedno veljajo za precej drag pripomoček, ki si ga društva ne moremo ali pa težko privoščimo. Kot že rečeno, imamo v naši zvezi dve takšni kameri, za kateri upamo, da ju bomo za intervencijske namene uporabljali čim manj, če pa že, pa imamo po tem tečaju številne usposobljene gasilce, ki ju bodo lahko učinkovito uporabljali. ■

Prednovoletno srečanje pri gobarskem domu na Šentrumarju

V soboto, 10. 12. 2016, smo se prebudili v lepo, sončno, vendar hladno jutro, ravno pravšnje za prednovoletno srečanje članic in članov Društva gobarjev Štorovke Šentrumar Hočevje.

Gerta Gregorka

Na srečanje smo, tako kot vsako leto, povabili tudi člane drugih gobarskih društev, in sicer: pobrateno GMD Ljubljana, GD Novo mesto, GD Ig, GD Škofja Loka, GD Gorje in GD Ribnica. Predstavniki nekaterih društev, ki se srečanja niso mogli udeležiti, so se zahvalili za povabilo in se opravičili, ker imajo ob koncu leta termine že rezervirane za društvene obveznosti.

Pri gobarskem domu smo se zbirali med enajsto in dvanajsto uro. Seveda pa je marljiva kuharska ekipa, pod vodstvom podpredsednika društva Štefana Kastelca, bila v koči že kmalu po deveti uri in začela pripravo dobrot za udeležence srečanja. Kmalu je zadišalo po dobri joti, ki smo jo za dobrodošlico ponudili tudi našim gostom, predstavnikom GMD Ljubljana, GD Ig in GD Ribnica.

Predsednik društva Pavle Gregorka je v svojem nagovoru pozdravil članice in člane društva Štorovke, predstavil predsednika GD Ig gospoda Braca in pozdravil predstavnike gobarskih društev, ki so se udeležili srečanja. Na kratko je povzel dejavnosti in naloge, ki smo jih člani društva opravili v letu 2016. Članici našega

društva, Veroniki Tratnik, je čestital za z odliko opravljen izpit pri Mikološki zvezi Slovenije, s katerim je pridobila naziv determinator samostojni svetovalec. Navzoče sta pozdravila in se zahvalila za povabilo tudi predsednica GMD Ljubljana ga. Metka in predsednik GD Ig g. Braco. Na srečanju tudi gobe, nabrane v okoliških krajih, niso manjkale. Za to je poskrbel Bojan, v njegovi košari smo lahko prepoznali trobente, prašnice, koprenke,

lesne gobe ... Druženje je potekalo v prijetnem vzdušju ob izmenjavi gobarskih izkušenj.

Da se po jutru dan pozna, je veljajo tudi tokrat. Srečanje smo zadovoljni z uspehi, ki smo jih v društvu dosegli v letu 2016, zaključili v prijetnem razpoloženju in se v večernih urah odpravili proti domu.

Nasvidenje na prednovoletnem srečanju v letu 2017. ■

Novoletni pohod do gobarskega doma na Šentrumarju

Gobarji že tradicionalno prvo nedeljo v novem letu organiziramo pohod do gobarskega doma na Šentrumarju. Tudi letos je bilo tako.

povedali, da so morali pohodniki zaradi snega nekoliko upočasniti korak in biti pri hoji nekoliko previdnejši, da ne bi prišlo do zdrsov. Vsi udeleženci pohoda so dobro razpoloženi prispeli do gobarskega doma na Šentrumarju, kjer so jih člani Društva gobarjev Štorovke Šentrumar Hočevje v toplo zakurjeni koči pričakali z okrepčilom. Ko so se malo odpočili in okrepčali, so se zahvalili za prijetno druženje in obljubili, da se prihodnje leto zopet vidimo na novoletnem pohodu na Šentrumar. Pridite tudi vi. ■

Gerta Gregorka

V nedeljo, 8. 1. 2017, je termometer ponekod kazal minus 16 stopinj Celzija. Seveda pa nizke temperature in zasnežena polja ter ceste ljubiteljev sprehodov po svežem zraku in koristne rekreacije niso odvrnili od namena, da se podajo na

Šentrumar. Kot smo že v vabilu zapisali, so naši vodniki pohodnike čakali na treh zbirnih mestih ob 9. uri, in sicer: pri gasilskem domu v Hočevju, pri Jakličevem domu na Vidmu in pri trgovini Krka na Krki. Tisti, ki jim je pot do gobarskega doma že dobro poznana, so po svoji poti sami prišli na Šentrumar. Naši vodniki so

"Pogum je, skupaj z ljubeznijo, največji dar. Vsak človek je velikokrat poražen; a če sprejmemo poraz vedro, in se iz tega kaj naučimo, in poskušamo še enkrat, drugače, bomo uresničili, kar smo si zadali."

Rosanne Ambrose – Brown

23. Tradicionalni pohod z baklami na Kamen vrh

Člani Turističnega društva Podgora smo s skupnimi moči s Planinskim društvom Dobropolje v nedeljo, 25. decembra, organizirali 23. Tradicionalni pohod z baklami na Kamen vrh.

Andrej Strnad

Na dnevnem pohodu iz Podgore smo s pohodniki imeli občutek, kot da se odpravljamo na pot zgodaj pomladi ali pozno jeseni, saj je bila narava zelena. Sonce nas je tisti dan močno grelo, vse do Kamen vrha, kot da bi nam dalo vedeti, da se je odpravilo na pohod skupaj z nami.

Dnevni pohod smo začeli ob 14. uri. Najprej smo se vzpeli izpred cerkve sv. Nikolaja in ob dveh postankih prebrali dobrepoljski pripovedki Ančke Lazar ter se okrepčali s suhim sadjem in orehi. Do vrha nismo potrebovali veliko, kakšno urico, saj je bila družba generacijsko raznovrstna in tudi prijetno družabna.

Na nočni pohod pa smo se s pohodniki opravili na Kamen vrh s prvim odhodom ob 18. uri in nato na vsake 15 min vse do 19. ure. Vse odprave z vodji pohoda so se končale dobro in brez večjih zapletov ali neugod. Seveda je koga kdaj kakšen kamen presenetil ali ga je listje popeljalo v drugo smer; pa vendarle so bili pohodniki, ki so se pohoda udeležili iz Podgore, planinsko ozaveščeni, z ustreznimi svetili, primernimi oblačili in obutvijo.

Okvirno smo našli več kot 250 poho-

dnikov skupaj z dnevnim in nočnim pohodom. Zaradi naklonjenosti vremena je na Kamen vrh iz vseh smeri priromalo veliko pohodnikov iz Kompolj, Podpeči, Predstrug, Ponikev, Velikih Lašč in okoliških krajev vse do Grosuplja, Krke, Ljubljane, Domžal in tudi iz Maribora, vseh skupaj naj bi bilo več kot 1000.

Na Kamen vrhu so jih pričakali člani Planinskega društva Dobropolje, ki so jim postregli čaj in kuhano vino, da so se naši pohodniki malce spočili in si nabrali dovolj moči za vrnitev v dolino.

Nočni pohod smo zaključili v naravovarstvenem rekreacijskem centru Koča pri Koritu, kjer smo ob ritmičnih harmonik Žiga Kastelica in Janija Žnidaršiča v prijetnem vzdušju nadaljevali srečanja ljudi iz vseh vetrov pozno v noč.

Sodeč po obrazih udeležencev sta jim bila pohoda všeč; prav številčna udeležba pa je tista, ki spodbuja tudi nas vodnike in organizatorje pohoda, da z večjim veseljem pripravljamo in organiziramo Tradicionalni pohod na Kamen vrh z baklami. Marsikdo izmed vas mi je omenil, da mu bo bakla (ogelj – luč – simbol življenja, moči in upanja), ki jo je prižgal na božični dan in predvečer samostojnosti naše države, še dolgo svetila v prijeten in topel spomin. Tudi meni, verjemite mi.

Hvala vsem, ki ste v dnevih priprav in v času pohoda ustvarjali dobro vzdušje, verjeli v uspeh našega tradicionalnega projekta in si medsebojno pomagali, da se je na koncu vse srečno izšlo.

Hvala tudi Bogu, da nas vedno znova združuje v različnih preizkušnjah in nas varuje. Čas res hitro beži in kaj kmalu bo leto naokoli, ko se bomo, upam, da v še večjem številu, zopet odpravili proti Kamen vrhu iz Podgore.

Na koncu bi se rad zahvalil vsem pohodnikom za lep in prijeten dan ter vsem članom TD Podgora in PD Dobropolje, ki ste pripomogli, da smo uspešno izvedli tradicionalno prireditev, 23. Tradicionalni pohod z baklami na Kamen vrh.

Se vidimo kmalu! ■

Miklavževanje v Podgori

Šele zakorakali smo v veseli december in že nas je obiskal prvi od treh dobrih mož – sveti Miklavž, zavetnik vasi Podgora. Seveda so se ga najbolj razveselili otroci, predvsem pridni ... Skupaj s svojimi spremljevalci, angeli in parklji, pride tudi v našo vas in obišče otroke.

Andrej Strnad, TD Podgora

Njegovi najbolj glasni spremljevalci, parklji, ki so utelešenje zla, so groznega videza. V črnih oblekah, z dolgimi rdečimi jeziki, skuštrano grivo in polni verig v otrocih vzbujajo strah. Prav to je tudi njihova naloga: prestrašiti in kaznovati poredne otroke, da bi bili v prihodnjem letu čim bolj pridni. Ker pa Miklavž nima ob sebi samo parkljev, ampak tudi angele, ti hitro ustavijo predrzne kremplje in umirijo strasti.

V Podgori že nekaj let pripravljamo miklavževanje. To je dan, ko se naša radost – najmlajši – skupaj s svojimi starši zbere v cerkvi sv. Miklavža. Ena izmed lepših noči, sobota, 3. december, ki je otoplila zimsko razpoloženje s pravljico o Miklavžu in parkljih, ki jo je ustrezno priredila in interpretirala posebej za ta večer Saša Strnad s pomočjo otrok, ki so popestrili uvod, preden nas je obiskal pravi sveti Miklavž.

V pozdravu vseh navzočih nam je zaupal tudi del svojega življenja, spregovoril o svoji zgodovini in nam namenil nekaj

modrih misli. Pohvalil je otroke, ki so ga navdušili že med letom. Vsakemu posebej se je posvetil, poklepetal z njim, dal nekaj napotkov tudi staršem in razdelil težko pričakovana darila otrokom.

Večer smo krepili z dobro mislijo in

nazdravili prihajajočim praznikom s toplim čajem ter kuhanim vinom.

Zahvalil bi se srčni ekipi sv. Miklavža, kakor tudi vsem članom TD Podgora, ki so pripomogli k prijetnemu večeru več v Podgori. ■

Pomladanski **IZLET PO POTEH** našega slikarja, kiparja, ilustratorja in arhitekta **TONETA KRALJA**

Kdaj? **Sobota, 8. april 2017.**

Odhod avtobusa: ob 6.30 z avtobusne postaje na Vidmu.

Relacija enodnevnega izleta: Videm, Grosuplje, Ljubljana, Postojna, Razdrto, Slap, Vipava, Ajdovščina, Vrtojba, Štandrež (Italija), Nova Gorica, Kostanjevica, Solkan, Ajševica, Šempas, Col (kosilo), Hrušica, Kalce, Logatec, Vrhnika, Ljubljana, Grosuplje, Videm (skupaj 333 km).

Za jutranje zburjanje in ogrevanje bomo vztrajali z vožnjo vse tja v Vipavsko dolino, zibelko primorske svetlobe, deželo prve pomladi in najpoznejše zlate jeseni na Slovenskem.

Najprej se bomo ustavili v naselju Slap, nedaleč od Vipave, ki z okolico slovi po avtohtonih sortnih vinih – pinela in zelen. Duhovnik in pisatelj Matija Vertovec (1784–1851) je l. 1844 pisal o pineli tako doživeto, da je po mnenju mnogih zgodovinarjev dobil France Prešeren navdih za slovensko himno Zdravljico.

Za nas bo posebej zanimiv ogled sten-skih poslikav Toneta Kralja v cerkvi sv. Matije, ki so jo zgradili malteški vitezi. Njegove poslikave so letos stare točno 50 let. Hkrati je cerkev pravi umetniški bisser z deli slikarjev Jelovška, Metzingerja, Stroja in odličnih kamnosekov.

Obudili bomo spomin na Slapenski grad iz l. 1223, ki je kasneje prešel v lastništvo grofov Lanthierjev, ki so ga l. 1873 prepustili Kranjski deželi, ki je tu odprla prvo slovensko kmetijsko šolo. Leta 1886 so jo premestili na Grm v Novo mesto.

Po ogledu sledi topel obrok v obliki malice, ki bo prišel še kako prav. Na svoje stroške si boste lahko privoščili še kavico, kaj konkretnega in seveda WC. Za malico bo na voljo 30 min.

Pot bomo nadaljevali mimo Vipave, kjer bomo med drugim ugledali ostanke Starega gradu, znanega po rojstvu plemiča Žige Herbestaina (1486–1566), diplomata, zgodovinarja v službi cesarjev

Maksimiljana I., Karla V. in Ferdinanda I. ter velikega prijatelja in sodelavca dobre-poljskega prof., rektorja, dekana Luke iz Dobrepolja na dunajski univerzi.

Po avtocesti bomo brželi mimo Zemonona (lovski dvorec iz 17. stol. z znamenitim arkadnim hodnikom), Ajdovščine (edino ohranjeno rimskodobno obzidje s 14 stolpi, izvir Hublja, Pilonova galerija, Pipistrel ...), Vipavskega križa (Janez Svetokriški, največja oljnata slika v Sloveniji v kapuc. samostanu) in se kmalu približali Vrtojbi, kjer bo naš drugi postanek. Tu si bomo ogledali cerkev Srca Jezusovega, zgrajeno l. 1931.

Na sliki: Vrtojba, od 1954 do 1956/1957, župnijska cerkev Srca Jezusovega (po knjigi dr. prof. Egona Pelikana »Tone Kralj in prostor meje«)

Na razpis za poslikavo cerkve se je prijavilo več slikarjev, tudi Tone Kralj, ki mu je tedanji goriški škof Frančišek Sedej prepovedal slikanje po vseh cerkvah njegove škofije. Delo je dobil slikar Casarini. Njegove slike so Vrtojbenci že l. 1949 prebelili in povabili Toneta Kralja

Tone Kralj
(fotoarhiv Moderne galerije v Ljubljani,
v knjigi prof. dr. Egona Pelikana
»Tone Kralj in prostor meje«)

(1954). Ogledali si bomo njegove poslikave in križev pot.

Po ogledu poslikav v Vrtojbi se bomo odpeljali na italijansko stran v Štandrež do cerkve sv. Andreja in si ogledali poslikave Toneta Kralja na površini 250 m², kar je največ od vseh 50 cerkva, ki jih je poslikal.

Ta cerkev je znana po Romualdu (1676–1748), pridigarju, dramatik, kapucinu, ki se je l. 1700 preseli v Škofjo Loko in napisal znameniti Škofjeloški pasijon – prvo slovensko dramsko delo (1721).

Iz Štandreža se bomo vrnili v Vrtojbo in v središče Nove Gorice, kjer se bomo ustavili v prestižni palači Eda (ime Rusjanovega letala) in popili kavico na lastne stroške.

Odpeljali se bomo do železniške postaje, kjer je skupni trg med Slovenijo in Italijo, ki ga krasi talni mozaik iz 30. 4. 2004, ki predstavlja simbol skupnega čezmejnega sodelovanja. Od tu se bomo povzpeli do samostana Kostanjevica nad Novo Gorico, za katerega že 200 let skrbijo frančiškani. Ogledali si bomo cerkev, grobnico Burbonov, samostansko knjižnico (poimenovano po našem bližnjem rojaku Stanislavu Škrabcu [1844–1918] – jezikoslovcu, nabožnemu piscu in frančiškanku) ter park burbonk (vrtnice).

Po ogledu, ki bo trajal najmanj eno uro, se bomo odpeljali še v bližnji Solkan, kjer si bomo v cerkvi sv. Štefana ogledali sliko Križani, ki jo je ustvaril Tone Kralj za svojega prijatelja duhovnika Semeniča, ki je župnikoval v kraju Soča. Umetnina vredna ogleda. V Solkanu bomo vrgli pogled

na železniški most z 82 m dolgim kamnitim lokom (največji na svetu), na Sabotin z mnogimi ostalinami iz 1. sv. vojne, na zgodovinske palače (Pupa, Bartolomei, Nordes ...) in se spomnili leta 1001, ko je cesar Oton III. daroval oglejskemu patriarhu svet med Sočo in Vipavo z zaselkom na griču, imenovanem QUAE SCLAVONICA LINGUA VOCATUR GORIZA (prva omemba slovenskega kraja Gorica).

V Solkanu bomo nekako zaključili ogled poslikav Toneta Kralja (če bo čas, se bomo ustavili še v Šturjah - Ajdovščina - in si ogledali slikarije v cerkvi sv. Štefana).

V nizu Tonetovih poslikav bomo vzporedno s svetopisemsko tematiko spoznavali vso tragiko slovenstva pod fašizmom na Primorskem. Tone Kralj je bil simbolist, linearno risarski ekspresionist, for-

malno izpovedni modernist, monumentalni realist tridesetih, štiridesetih let 20. stol. (po dr. Igorju Kranjcu).

Niti ena sama »Kraljeva« cerkev ni poslikana brez slovenske narodne simbolike ali bolj ali manj prikritega motiva antifašizma (prof. dr. Egon Pelikan).

Primorski krščanski socialist, duhovnik, poslanec rimskega parlamenta Virgil Šček je o Tonetu Kralju zapisal: »Slikarije v cerkvi Avber je naredil Tone Kralj. Pri meni je spal in jedel. Skromen v obleki, še bolj v govorjenju. Miren značaj. Ves čas, ko ni slikal, je imel v rokah papir in svinčnik. Nепrestano je risal in delal načrte.«

»V času največjega zatiranja našega življenja v fašistični Italiji so me primorske protifašistične tajne organizacije poklicale na delo. Prepovedano slovensko besedo naj bi nadomestila slika, ki naj bi bila po stilu in vsebini naša - slovenska.«

(Tone Kralj)

Iz Ajdovščine se bomo popeljali do Cola, kjer nas bo čakalo okusno kosilo. Po kosilu bomo nadaljevali pot skozi Podkraj (tu se rojeva burja), Hrušico, Kalce, Logatec, Vrhniko (če bo želja in potreba po postanku, je to izvedljivo), po avtocesti mimo Ljubljane do Grosu-

pljega in končno do Vidma. Prihod okrog 20. ure.

Cena za prevoz in organizacijo ter vodenje je 15 € na osebo.

Prijave sprejema TD Dobropolje na tel. št.: 041 962 823, e-pošti td.dobropolje@gmail.com ali osebno v prostorih TIC-a na Vidmu vsako soboto med 9. in 11. uro dopoldan.

Vzemimo si čas, stopimo skupaj in preživimo dan v spominu na našega Toneta Kralja,

ki je ustvarjal v krajih, ki jih bomo obiskali. Hkrati naj bo ta izlet poklon prof. dr. Egonu Pelikanu, ki je decembra 2016 predstavil imenitno knjigo Tone Kralj in prostor meje. S knjigo smo pridobili nova spoznanja, nova dejstva. Taras Kermavner je o Tonetu Kralju zapisal: »Živel je iz navdiha in poslanstva, zato je ustvaril veličastno - po kvantiteti ogromno, po kvaliteti izredno delo - opus.« *Avtor knjige je dodal, da Primorska postaja s Kraljevim opusom del širše evropske zgodbe.*

Veselimo se srečanja in druženja z vami.

TD Dobropolje

Zavod Prizma Ponikve prejel osnovni certifikat Družini prijazno podjetje (DPP)

Zavod Prizma Ponikve je v mesecu decembru 2016 prejel osnovni certifikat Družini prijazno podjetje in se tako pridružil že več 240 slovenskim družbeno odgovornim ustanovam in podjetjem, ki so že vključeni v projekt certificiranja.

Certifikat je na podelitvi, ki potekala v organizaciji Ekvilib Inštituta, nosilca postopka certificiranja, v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialno delo in enake možnosti RS prevzela direktorica zavoda Prizma Ponikve Špela Selan.

Namen vključitve zavoda Prizma Ponikve v projekt DPP je bil, da se vsem sodelavkam in sodelavcem omogoči lažje usklajevanje družinskih in službenih obveznosti.

Zavod Prizma je poseben socialnovarstveni zavod, ki nudi institucionalno varstvo odraslim osebam z dolgotrajnimi telesnimi in duševnimi težavami. Zaposleni v zavodu smo dnevno izpostavljeni težkim fizičnim in psihičnim naporom. Področje usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja zato vse bolj pridobiva pomen. Dobro usklajevanje prinaša

prednosti tako nam zaposlenim kot tudi ustanovi, v kateri delamo. Družinskih obveznosti ne moremo kar tako prezreti in zavedamo se, da je za uspešno opravljanje dela potreben tudi ustrezen odnos do njih. S tem namenom bomo v zavodu Prizma Ponikve v naslednjih treh letih, to je do novembra 2019, postopno implementirali 12 ukrepov, ki so namenjeni vsem nam zaposlenim v zavodu Prizma Ponikve. ■

ČEBELARSKO DRUŠTVO DOBREPOLJE

Zima, čebele in čebelar

V sredini januarja je sneg pobelil pokrajino, temperature so padle globoko pod 0 °C, zima je pokazala svoj pravi obraz.

Čebelarjeve ljubljenske se stiskajo v toplem gnezdu in prav tako kot čebelar čakajo, da posijejo prvi topli spomladanski žarki in jih privabijo na plano. Ampak počakajmo še malo. Kot vsa živa bitja so tudi čebele potrebne počitka in prav je, da jih v tem času pustimo pri miru.

V zimskih mesecih je čas, da se čebelar dodobra pripravi na novo sezono in postori še, kar mu je ostalo morebiti od prejšnje sezone.

Lansko leto je pustilo grenak priokus pri vseh čebelarjih, saj se je prejšnje leto začelo z zdrahami, povezanimi z zdravili, potem jim jo je v najboljšem delu leta zagodel pozen sneg, nakar so se stvari samo še poglobljale. Družine so začele nepojasnjeno izginjati iz panjev, čebelarji so lahko samo z žalostjo zapirali panje in upali, da jim ostane vsaj nekaj družin, s katerimi bodo lahko vstopili v novo čebelarsko sezono in vse začeli od začetka.

Kljub občasnim težkim časom v čebelarstvu pravi čebelar nikoli ne obupa nad svojimi ljubljenkami. Vsako leto znova se jim preda s polnim žarom in posrkajo ga vase kot magnet. Ko se prebudijo, se v vsakem čebelarju prebudi nov val veselja in sreče ob pogledu na pridne čebelice. Vse solze, žalost in slaba volja preteklega leta so ob prvem pomladnem izletu čebel pozabljene. Kot da niso nikoli obstajale.

Odnos čebele in čebelarja je res zanimiv in težko razložljiv. Kot bi drug v drugem iskala uteho. Oba delata v dobro drug drugega. Med njima ni nobenih zamer, samo brezpogojna ljubezen. Če se čebelam kar koli zgodi zaradi malomarnosti čebelarja, ga čebelice nikoli ne okarajo. Slaba vest, ki jo ob tem čuti čebelar, je neizmerna, pa vendar je ta bolečina samo njegova. Čebele niso nikoli krive za nič, kar se jim zgodi. Vedno so za slabe letine krive vremenske razmere, za njihovo pogubo je kriv človek, skratka

čebela je vedno pridna in predana svojemu poslanstvu, če so ji le zagotovljeni osnovni pogoji za preživetje. Čebela se vedno znajde, prilagodi in sama poskrbi, da njen rod ne bo izumrl.

Ko kot čebelar začneš spremljati čebelo, te močno privlači njena samosvojost, neodvisnost, predanost delu, predanost svojemu rodu, predanost družini. To so vse lastnosti, po katerih hrepeni človek. Kaj je lepšega kot biti svoboden, neodvisen, predan stvarim, ki jih počneš? To so želje vsakega od nas.

Čebela in čebelar sta si ustvarila odnos, v katerem vedno čebela vodi čebelarja, pa naj se on še tako trudi spremeniti njun odnos. Čebela je tista, ki vodi igro in uči čebelarja, pa če to hoče ali ne. Tisti čebelar, ki se čebeli ne bo pustil podrediti, ne bo dolgo čebelar. Škoda vsakega trenutka za tistega, ki misli, da bo delal revolucijo v panju in čebele pripravil do tega, da bodo sledile njegovim idejam.

Ljudje smo si lahko podredili pse, mačke, govedo, konje in druge domače živali. Čebela je edina domača žival, ki si je človek v vseh tisočih letih ni uspel podrediti. Čebela odloči, ali bo izletela iz panja ali bo ostala doma. Ona se odloča, ali bo nabirala medicino ali cvetni prah. Ona se odloča, na katerih cvetlicah in rastlinah bo nabirala. Četudi ji je čebelar pripravil prelepe panje za življenje v njih, je še vedno končna odločitev samo njena, ali bo živela v panju ali si ne bo morebiti izbrala kakšnega drugega bivališča. Če ji kar koli ni všeč, lahko s svojimi prijateljicami odleti, kamor koli ji srce poželi.

Čebelar se mora pri vseh svojih opravilih ravnati po vseh »kapricah«, ki jih zahteva zase čebela. Če najprej omenimo osnovno postavitev njenega domovanja – čebelnjaka. Ni vsak prostor dovolj dober. Paziti je treba na ustrezne strani neba, veter, senco ... Ko je prvi pogoj izpolnjen, preidemo na naslednjega. Velikost panja, v katerega jih bomo naselili, je pomembna, saj mora biti ravno pravnje velikosti za naše slovenske razmere, ki jih ponuja narava in se razlikujejo že glede na posamezno področje majhne Slovenije. Od velikosti panja je odvisna tudi velikost satnikov in satnic. Čebele

so izbirčne tudi pri satnicah, ki morajo biti iz čim bolj naravnega voska, če je vosku primešana kakšna druga snov, se njenega dokončanja s težkim srcem lotijo, plastični satnik, ki so ga izumili svetovni inovatorji, pa samo debelo gledajo in se tiste mrzle plastike izogibajo že na daleč.

Čebele imajo svoj ritual tudi pri zamenjavi matic. One odločajo, kdaj je čas za smrt njihove mamice in rojstvo njihove sestre in mačehe hkrati. Kako zanimivo je to. Nova matica je sestra in mačeha starim čebelam in mama novim čebelam. Ni čebelar tisti, ki odloča, katera bo njihova sestra in mačeha hkrati in katera bo mamica prihodnjim rodovom. Četudi ima moč, da jim lahko doda matico, ki jo je on izbral pri najboljšem vzrejevalcu matic, imajo na koncu one zadnjo besedo, ali jo bodo sprejele v svojo sredo ali ne.

To je samo majhen del zahtev, ki se jim mora čebelar podrediti, da lahko računata na kakšno kapljo zdravih pridelkov, ki mu jih pripravi zdrava čebela.

Poleg pridelkov, ki jih čebele pripravijo čebelarju, pa so tudi drugi prav tako pomembni darovi, ki jih prejme čebelar.

Čebelarstvo, predvsem pa čebela uči čebelarja mirnosti, samoobvladovanja, nadzorovanja svojih čustev, sklepanja kompromisov, prilagajanja, sprejemanja neuspehov, pravičnosti, daje mu posebno modrost, uči ga ljubezni do narave, spoštovanja drugih bitij, če hoče ali ne ga prisili, da začne matematično razmišljati.

Vse te stvari so več kot samo en razlog, zakaj se čebelar ne loči od svojih čebelic. Veliko je čebelarjev, ki so začeli čebelariti že kot zelo mladi in še v starosti, ko so čebelarska opravila pretežka in starost predstavlja oviro pri delu z ljubljenkami, njegova ljubezen do čebel kljub vsemu ne pojenja. V vseh letih druženja s to drobno živalco se med njima stke posebna nevidna vez, ki pravega čebelarja naredi častilca čebele prav do njegovega zadnjega diha.

Biti čebelar je posebno poslanstvo, ki ni dano vsakomur. Vsi čebelarji si lahko štejejo v čast, da so jih ta drobna bitja izbrala za svoje sodelavce in glasnike njihove prirojene organiziranosti in pridnosti. Biti čebelar ni lahko, je pa zagotovo vredno vsega časa in truda, če sešteješ vse, kar ti ta panoga ponuja.

Naj medi! ■

IZ DRUŠTVA UPOKOJENCEV DOBREPOLJE

Ne bodi sam, pridruži se nam

Kako čas hitro teče, vemo še posebno mi, starejši. Komaj smo si malo oddahnili od veselega decembra in od božično-novoletnih praznikov, že so tu zadnji dnevi januarja.

Marija Tegel

Pravijo, da je januar pust mesec, sneg, mraz in megla ter ena sama tema. Pa vendar so bili naši poverjeniki že zelo delavni, kljub mrazu in vetru so pobrali že vso članarino za leto 2017. Ko v teh dneh pomislim na njih, si pravim, saj so kot koledniki, hodijo od hiše do hiše, včasih tudi po dvakrat, če vas ni doma. Enkrat članarina, drugič srečanja, letovanje ali izleti. No za konec pa z darili Miklavža. Vsem bi se rada javno zahvalila za vso pripadnost društvu, prizadevnost in delavnost, da v društvu poteka vse tako, kot smo si zadali s svojim programom.

Spoštovani člani, prejeli ste program društva za leto 2017. Prelistajte ga in se odločite za kakšen izlet ali srečanje. Morda bi se nam pridružili na kopalnem dnevu v Izoli ali na 7-dnevnem letovanju. Ne pozabite na OBČNI ZBOR, ki bo v nedeljo, 12. 3. 2017, ob 15. uri v prostorih

našega društva. Tokrat bo volilni občni zbor za predsednika ter druge člane upravnega odbora, ker jim je potekel 4-letni mandat. Vabim vse, ki bi bili kakor koli pripravljeni pomagati pri delu v našem društvu, da se nam oglasite. Javijo naj se tudi člani društva, ki bi bili pripravljeni sprejeti predsedniško mesto. Ta funkcija je humanitarna, torej brezplačna, potrebujete le dobro voljo, organizacijske spretnosti in znanje računalništva. Prijavite se lahko do konca februarja pri poverjenikih ali na sedežu društva.

Do 8. februarja sprejemamo prijave za letovanje v Izoli. Ob prijavi je treba plačati 25 € akontacije. Kako in kaj se plača, pa pokukajte v decembrski Naš kraj, kjer je v obvestilu vse podrobno napisano.

Februarja, v soboto, 25. 2. 2017, bomo tudi pustovali. Ob 13. uri se bomo zbrali na kosilu, popoldne pa nadaljevali zabavo ob dobri glasbi. Vabljeni! ■

V letu 2016 so se od nas poslovili naslednji člani našega društva:

1. **Julči ŠTRUBELJ**, Bruhanja vas
2. **Milan KOVAČIČ**, Podpeč
3. **Dušan GODEC**, Podgora
4. **Janez PERKO**, Zagorica 4
5. **Angela GORŠIČ**, Ilova Gora
6. **Marija ŽNIDARŠIČ**, Zagorica
7. **Kristina ADAMIČ**, Kopolje
8. **Milan KASTELEC**, Bruhanja vas
9. **Anton ADAMIČ**, Podgora
10. **Marija ZAJEC**, Videm
11. **Ljudmila PADAR**, Mala vas
12. **Fani PUGELJ**, Struge
13. **Albina ŽNIDARŠIČ**, Zagorica
14. **Marija STRAH**, Videm
15. **Marija PETRIČ**, Hočevje
16. **Marija STRAH**, Kopolje
17. **Nežka ŠKODA**, Podgora
18. **Alojzija POTOKAR**, Videm
19. **Miro ŠPORAR**, Videm

Imejmo jih v lepem spominu.

ADPegaz Astronomsko društvo Pegaz – Dobropolje

vabi

na ZBOR ČLANOV DRUŠTVA, ki bo

**v četrtek, 23. februarja 2017,
ob 18.00
v prostorih OŠ DOBREPOLJE.**

Vljudno vabljeni vsi, ki vas astronomija zanima. Pridi in postani naš član.

Tudi ko ni jasnih noči, obišči
<https://adpegaz.splet.arnes.si/>.

O društvu

Smo amatersko astronomsko društvo iz Dobropolja. Vse člane povezuje ena dejavnost – astronomija. Pridruži se nam lahko vsak, ki se zanima za astronomijo, ne glede na znanje. Tisti, ki ne veste veliko o njej, se boste tukaj kaj naučili, tisti, ki pa ste že izkušeni, boste delili svoje znanje na opazovanjih in na srečanjih, katerih namen je tudi prijetno druženje. Naj vas ne skrbi, če nimate opreme za opazovanje. V društvu imamo teleskop vrste dobson, ki ima premer zrcala 10", in teleskop z elektrovedeno montažo. Če tudi tebe zanima astronomija, se nam pridruži in postani naš član.

»Novoletno voščilo«

Že nekaj časa razmišljam, da bi tudi jaz, kot že veliko mojih prijateljev, napisal nekaj za naše občinsko glasilo oziroma njegove bralce. Pa sem se le odločil! K temu me je spodbudilo »novoletno voščilo naše občine« Godbi Dobrepolje.

Andrej Škantelj, Godba Dobrepolje

Kot že 30 let zaporedoma smo tudi lansko jesen godbeniki začeli pripravljati božično-novoletni koncert. Z ogromno truda in intenzivnih vaj tudi trikrat tedensko nam je uspelo pripraviti in izvesti nov koncertni program. Zaradi velikega zanimanja poslušalcev smo izvedli 2 koncerta, 23. in 26. decembra, in obakrat dvorano v Jakličevem domu skoraj napolnili. Vzdušje je bilo enkratno, prejeli smo ogromno pohval in čestitk poslušalcev.

Sedaj pa bi vam rad razložil, kaj je s tem »novoletnim voščilom«. Prve dni novega leta je prejela godba – dobrepoljska, da ne bo pomote – od Občine Dobrepolje račun za najemnino dvorane za 23. in 26. decembra 2016. Najprej sem bil začuden, ker o najemnini za dvorano ni bilo nikoli govora niti nič napisano na prijavnem obrazcu, ki smo ga oddali za rezervacijo dvorane. Tudi na občinski spletni strani ni to nikjer napisano. Z občino nismo sklenili niti nobenega dogovora ali pogodbe o najemu.

Znesek položnice pa mi je dvignil pritisk – 568,44 €. Tudi sedaj, ko tole pišem, imam povišanega. Petsto sedemdeset evrov, za kaj že?! Začnem razmišljati in iskati, kako so občinski uradniki na čelu z županom prišli do tega zneska, kajti na položnici nič ne piše o tem. Piše le količina 6 kom. pa še enkrat 6 kom. 47,37 €. Po ugibanju se mi dozdeva, da bodo to mogoče ure koriščenja dvorane. Zakaj 12, če smo jo uporabljali aktivno 8 ur (dve generalki in dva koncerta po 2 uri)?

Potem s pomočjo prijatelja najdem 6 let staro novico na Googlu, da je komercialni najem dvorane 47,37 €. Če boste brskali, boste tudi vi našli (stric Google pa res vse ve). Za ta denar smo dobili samo golo dvorano, za vse drugo smo morali poskrbeti sami: ključne dvorane, tehnika, da nam je prižgal luči (ozvočenje in snemanje smo uredili sami), poiskali smo nekoga, da nam je odklenil vhodna vrata Jakličevega doma pred koncertom in seveda po nastopu zaklenil, posebej smo se dogovorili za vklop klime, ki je spet delovala polovično kot predlansko leto, in na koncu še vse pospravili, pometli in pomili. Na koncertu leta 2015 nam je na sredini programa v dvorani zmanjkalo elektrike, nikjer pa ni bilo dežurnega električarja – hišnika. Potem pa vrli občinski uradniki hitro napišejo položnico godbi za obračun najemnine za najem dvorane Jakličevega doma. In to ne boste verjeli, že dva dni prej, preden smo dobili edini denar iz občinskega razpisa o sofinanciranju programov in projektov izvajalcev na področju ljubiteljske kulture za leto 2016.

Ravnanje občine je zelo nenavadno, saj ni zaračunala najemnine vsem uporabnikom dvoran v Jakličevem domu v prejšnjem letu, 2016. Tako je imelo Kulturno društvo Dobrepolje dve prireditvi, 7. 2. in 12. 3. 2016, pa zato niso dobili nobenega računa. Pa verjetno še kdo? Tudi v marsikateri sosednji občini in drugod po Sloveniji domača društva ne dobivajo računov za

take in podobne prireditve.

Godba Dobrepolje nastopa na vseh prireditvah, na katere nas povabi občina, in to seveda brezplačno, niti pomislimo ne, da bi zaračunali nastop »svoji« občini, to razumemo kot svojo dolžnost do Dobrepoljcev in seveda tudi občine.

Za konec pa bi pripisal samo še to, uradniki na občini, vključno z Jano Zajec in županom, Janezom Pavlinom, prav je, da skrbite za družbene dejavnosti, ampak se morate zavedati tudi družbene odgovornosti, kakor se je zaveda marsikatera ustanova, društvo in posamezniki, ki sodelujejo z nami ali občino.

Vsem bralcem, kulturnikom in prijateljem godbe želim lepo praznovanje, 8. februarja, našega kulturnega praznika ... Naj gremo, kultura in ljudje, ki se z njo ukvarjamo, naprej. ■

Koledniki v Strugah

Čeprav se je leto 2017 začelo z $-11\text{ }^{\circ}\text{C}$, se je v opoldanskih urah že kopalo v toplem soncu. Ta in še naslednji dan so na pot po Struški dolini krenili naši koledniki. Oba dneva jim je toplo sonce božalo prezebla lica.

Terezija Zupančič

Struge se raztezajo v 7 kilometrov dolgo Struško dolino, ki smo jo prehodili in prevozili po dolgem in počez ter naredili kar 48 km.

Pogumno in odločno so naši koledniki: Jan Krašovec, Martina Struna, Matic Miklič, Danijel Lohkar ter brata Anže in Andraž Novak, več kot 120x potrkali na vrata hiš in nosili blagoslov. Ljudje ste radodarno odpirali vrata in srce ter darovali za misijone in sladke priboljške za kolednike. Hvala vsem!

Na podbojih hišnih vrat se je izpisala nova letnica in nad vsemi domovi naj skozi vse leto ostaja izpisano znamenje, da bi Bog blagoslovljal vaše radodarne družine. Bogu in vsem ljudem hvala za topel sprejem ter darove in nasvidenje prihodnje leto. ■

Približno polovica sezone je za ekipami Futsal kluba Dobropolje

Z novim letom se je pričela druga polovica letošnje sezone v futsalu. Vse selekcije Futsal kluba Dobropolje so januarja nadaljevale s tekmovanji.

Bojan Novak

Skoraj mesec dni dolg premor je s tekmo 10. kroga 2. slovenske futsal lige prekinila članska ekipa. V športni dvorani v Velikih Laščah je najprej na domači tekmi izgubila proti tretjevrščni ekipi Gorica Futsal klub (2:6). Teden kasneje, v soboto, 21. 1., pa je ekipa na gostovanju v Ajdovščini v zadnji minuti prišla do zmage in do točkovega izenačenja na 6. mestu lestvice. Na razburljivi tekmi proti ekipi KIX Ajdovščina je naša ekipa dobro začela in povedla s 5:2, a sledili so trije zadetki domačinov in le minuto pred koncem je bil izid poravnal. A v zadnji minuti je s svojim drugim zadetkom zmago prinesel Mark Bahovec. Preosta-

le zadetke za FK Dobropolje so dosegli Kristjan Turk, Gregor Klinc, Kevin Strnad in mladinec Žiga Andolšek. Po enajstih tekmah je najboljši strellec ekipe Mark Bahovec, ki je dosegel letos 8 zadetkov, Gregor Klinc jih ima sedem.

Naslednjo tekmo bo članska ekipa igrala na dan izdaje časopisa, v petek, 27. 1., ob 20.00. V dvorani v Velikih Laščah bo pravi športni spektakel, lokalni derbi proti ekipi Velike Lašče. Ekipi na lestvici ločita le dve točki, prvo tekmo pa so dobili Laščani s 4:2. Zagotovo nas čaka napeta tekma.

Selekcija U-19 trenutno zaseda na lestvici zahoda 5. mesto, na lestvici strelcev pa je na odličnem drugem mestu Primož Žnidaršič. Naslednjo domačo tekmo bo

ekipa odigrala 12. februarja v Velikih Laščah. V goste prihaja ekipa KMN Oplast Kobarid. Tekma bo ob 17.00.

Na petem mestu se nahaja tudi ekipa U-15, ki bo naslednjo domačo tekmo odigrala 29. 1., ko bo ob 14.00 poskušala premagati ekipo Puntar iz Tolmina.

Tudi ekipa U-13 je trenutno na petem mestu lestvice zahodne regije. Največ zadetkov, že 16, je za to ekipo dosegel Luka Grm.

Ekipi U-11 in U-9 pridno nastopata na turnirjih v bližnji okolici in pridobivata izkušnje, ki jima bosta pomagala kasneje v futsal karieri. Več o ekipah Futsal kluba Dobropolje si lahko preberete na klubski spletni strani <http://futsalklub-dobropolje.com/>. ■

Slovenski pregovori o vremenu

JANUAR – PROSINEC

Če v Prosincu ni snega, ga Mali traven da.

Če na Tri kralje (6.1.) jasen dan bo, za dolgo zimo hrani seno.

Če bo Prosinca mokrilo, bo polje in grozdje slabo rodilo.

V Prosincu toplota, v Svečanu mrzlota.

Kadar prosinec odpira dežnike, žetve poletne ne bodo velike.

Kadar Anton (17.1.) z dežjem prihaja, še dolgo potem zemlja napaja.

V prosincu zelena ledina, slabo se bo redila živina.

Na dan Neže (21.1) se kuram rit odveže.

Vsi iščemo sprejetost in to, da bi kdo v nas odkril naše talente, dobre lastnosti, nam povedal zanje in nas s tem potrdil. Ali zmoreš to povedati meni in drugim? Najboljši si! Neizmerno bogat si, saj v sebi nosiš mnogotere darove in sposobnosti! In vesela sem, da sem lahko tvoja prijateljica!

Ko naletiš na težave, ne obupuj in ne izgublaj poguma ... Ustavi se, razmisli in potem nadaljuj pot z vero, upanjem in pogumom. Zaupaj vase in v svoje sposobnosti in zaupaj v druge. Uspelo ti bo!

Ni ti potrebno imeti posebnih darov, da si nekaj vreden. Dovolj je, da imaš ljubeče srce in odprte roke, pa že lahko narediš mnogo dobrega, razveseljuješ ljudi, jih opogumljaš in jim prinašaš upanje. S tem delaš življenje lepše.

Mateja Debeljak, MISLI ZA LEPŠI DAN

Foto: Bojan Novak

Foto: Franci Novak

*Prazen dom je in dvorišče,
oko naše pa zaman te išče.
Odšel si tja, kjer ni gorja, ne solza,
tja, kjer se zemeljska pot konča.*

ZAHVALA

ob izgubi našega dragega ata, dedka in pradedka

ANTONA STRAHA

(10. 1. 1934–16. 12. 2016)
iz Hočevja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste sočustvovali z nami. Hvala vsem, ki ste darovali sveče, cvetje in maše, ga pokropili ter ga pospremili k večnemu počitku.

Hvala gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred, moškemu zboru za lepo odpete pesmi, gasilcem PGD Hočevje, Tončki Koželj za molitve ter cvetličarni Lilija za celotno organizacijo pogrebne slovesnosti.

Hvala tudi dr. Mariču ter vsem drugim, ki ste nam kakor koli pomagali v teh težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi ter ga boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njegovi

*Vsi, ki radi jih imamo,
nikdar ne umro,
le v nas se preselijo
in naprej, naprej živijo,
so in tu ostanejo ...*

ZAHVALA

ob izgubi mamice, babi, sestre, tete, svakinje

ALOJZIJE POTOKAR

(25. 5. 1941–17. 12. 2016)
z Vidma

Hvala vsem za izrečena sožalja, besede tolažbe, za podarjeno cvetje, sveče, darovane svete maše, darove za cerkev, Mateju Samcu za zaigrano žalostinko ob slovesu, Tatjani Novljan za prebrani govor in molitev, vsem, ki ste jo pospremili na zadnjo pot.

Hvala vsem, ki ste ji stali ob strani, ko je bila težko bolna, in hvala vsem, ki ste ji stali ob strani, ko se je prebijala skozi težke preizkušnje življenja, jo imeli radi in bili dobri prijatelji.

Njeni domači

*Vse življenje trdo si garal,
vse za dom, družino si dajal,
sledi za tabo ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.
Solza, žalost, bolečina te zbudila ni,
ostala je praznina, ki zelo boli.*

ZAHVALA

ob prehodu v večnost našega dragega moža, očeta, starega ata, tasta in brata

JOŽETA PRIJATELJA

(16. 3. 1936–17. 12. 2016)
iz Strug

Hvala vsem, ki ste mu v boleznih stali ob strani, ga obiskovali in bodrili. Zahvala osebnemu dializnemu oddelku UKC Ljubljana, voznikom in sodelavcem Pacienta d. o. o. za marsikatero spodbudno besedo, ki je atu vlivala upanje in voljo, da je lažje premagoval bolečine in napore na poti.

Zahvala dr. Mariču za obiske na domu.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste zanj darovali cvetje, sveče in svete maše.

Zahvala molivcem v vežici in na domu. Hvala gospodu župniku Marinku za pogrebno mašo, pevcem za zapete pesmi in hvala vsem, ki ste ga pospremili k večnemu počitku.

Vsi njegovi

*Ko pošle so ti moči,
zaprl trudne si oči,
zdaj tiho, mirno spiš,
bolečin več ne trpiš,
a čeprav spokojno spiš,
v naših srcih še naprej živiš.*

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedi, brat in tast

MIRO ŠPORAR

(1951–2016).

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam stali ob strani v težkih trenutkih, nam pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče.

Hvala dr. Zdravku Mariču in zaposlenim v ZD Videm.

Posebna zahvala kaplanu Marinku Bilandžiću za lepo opravljeno pogrebno slovesnost, moškemu pevskemu zboru za odpete pesmi, trobentaču za odigrano Tišino ter cvetličarni Lilija za opravljene pogrebne storitve.

Hvala vsem, ki ste ga obiskovali v času njegove bolezni in ga v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.

Vsi njegovi

**PAN
JAN**
IVANČNA GORICA

01/32 04 707

TEHNIČNI PREGLEDI

NOVA VOZILA (Škoda)

RABLJENA VOZILA

ZAVAROVANJA

SERVIS

www.panjan.si

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOMPOLJE 77
1312 DOBREPOLJE

- POPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE SLOVENSKE ZAVAROVALNICE
- BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO
 - VULKANIZERSTVO
- POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI
 - SERVIS VOZIL
- PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED
 - POLNENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH NAPRAV
 - IZPUŠNI SISTEMI
 - AVTODIAGNOSTIKA
 - AVTOVLEKA
 - POMOČ NA CESTI

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO

<http://www.dobrepolje.si/panorama/>
PROSTORSKA PREDSTAVITEV OBČINE DOBREPOLJE

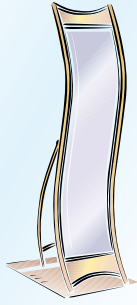

STEKLARSTVO HREN

Peter Hren s.p., Gradež 14, 1311 Turjak, GSM: 031/356 668

Storitve:

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Kopelit steklo za delavnice
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve
- Intervencija 24 ur na dan

blesk
WWW.BLESK2.SI

KONTAKT:

T://051-334-826

T://01-836-99-33

E://INFO@BLESK2.SI

SEBASTJAN POGORELEC, BUKOVICA 2, 1310 RIBNICA

- Toplotno izolacijske fasade
- **Z nami do subvencije ekoklada (do 2.400 €)**
- Celotna izolacija ovoja stavbe:
 - fasada
 - izolacija podstrešja (volna, celuloza)
 - dobava in montaža oken (RAL montaža)
 - hidroizolacija in izolacija sten v zemlji
 - sanacija kapilame vlage (vdor vlage iz tal)
- **Z nami do subvencije ekoklada (do 7.000 €)**
- Brezplačna 3d vizualizacija vašega objekta

- Adaptacije, prenove (stanovanjski, poslovni objekti)
 - slikopleskarska dela
 - polaganje talnih oblog (parket, PVC, epoksi)
 - keramičarska dela (prenova kopalnic)
- Gradbena in zaključna dela
 - manjša zidarska dela
 - ureditev okolice (tlakovci, škarpniki)
 - čistilni servis (redna in generalna čiščenja)

EKOSKLAD SUBVENCIJE 2015

- brezplačna priprava dokumentacije
- krediti + subvencije

ZAGOTAVLJAMO

- visoka kakovost storitev
- konkurenčne cene
- 100% zadovoljstvo strank

OPTIK

JANEZ POZNIČ s.p.

Vrvarska 3, 1310 RIBNICA
info 01 / 8360 367

Hvala za obisk – se priporočamo!

Delovni čas:

od pon. do pet.
od 9h do 19h

Sobota in
nedelja zaprto!

BRATA TOMŠIČ

Matej 031 461 933

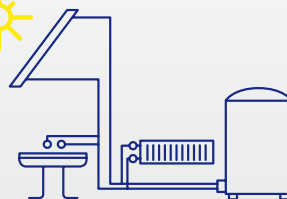
Stane 041 929 388

Krovstvo - strešno kleparstvo,
suhomontažna gradnja - knauf,
slikopleskarske storitve,
polaganje izolacije, barvanje opaža, ...

info@brata-tomsic.si

www.brata-tomsic.si

SANITAR d.o.o.

Vojkova 58, Ljubljana

TEL: 01/568 27 29

GSM: 031/622 542

041/622 542

E-MAIL: info@sanitar.si

Izdelava vseh vrst ogrevalnih sistemov na ključ (solarni sistemi, toplotne črpalke, peleti, drva, plin, olje)

Izdelava vseh vrst strojnih instalacij (vodovod, plin, ogrevanje)

Adaptacije celotne kopalnice z vsemi obrtniški deli

ZA BREZPLAČEN OGLED IN SVETOVANJE
pokličite 041/622-542 (Borut)
ali 031/622-542 (Vojko).

PROIZVODNJA PVC IN ALU STAVBNEGA POHIŠTVA

PVC okna in vrata • rolete, žaluzije, senčila, komarniki • ALU okna in vrata • notranje in zunanje police • garažna vrata • adaptacije stanovanj, hiš in poslovnih prostorov

ALU VHODNA VRATA – PRIBA BASIC

- ☑ debelina 67 mm
- ☑ nerjavni ročaj 80 cm/nerjavna kljuka HOPPE E5726
- ☑ toplotna prevodnost UD = 0,9 W/m²K
- ☑ cilindrični vložek + 3 kosi ključev
- ☑ pokrivno krilo zunaj in vstavljeno znotraj
- ☑ 3-točkovno zaklepanje
- ☑ DOSTAVA IN MONTAŽA
- ☑ elektrozapirnik

ENOKRILNA VRATA

1.899 EUR

(z DDV)

SUPER CENA!

CENA VELJA ZA:

- enokrilna vrata brez stranske svetlobe, dimenzije do 1000 x 2100 mm (narejeno po meri)
- standardne barve RAL TIGER: 9010, 9016, 9003, 9006, 9007, 7016, 8017, 6005, F29/80077, Grigio ANTICO, PUNTO Grigio
- cena vsebuje dostavo, montažo in 9,5 % DDV
- steklo standard: SATINATO, ČINČILA, PESEK
- cena ne vsebuje demontaže starih vrat, odvoza na deponijo in obdelave špalet z ALU letvicami ali mavčno-kartonskimi ploščami
- aplikacije so samo na zunanji strani

OKNA PRIBA

priba@amis.net-www.priba-okna.si

Sedež podjetja: Kompolje 68, 1312 Videm - Dobropolje
Razstavni salon in proizvodnja: Javorškova 3, 1315 Velike Lašče

Kontaktni podatki:

telefon: 01 510 55 30; faks: 01 510 55 31; gsm: 041 402 780, 041 449 334, 051 402 780

e-pošta: priba@amis.net

www.priba-okna.si

Težave z
računalnikom?

Ogled obstoječega
stanja in svetovanje
brezplačno!

Prodaja, servis

in vzdrževanje računalniške opreme
za podjetja in fizične osebe.

JUNITEH
RAČUNALNIŠKE REŠITVE

Boris Kaplan s.p.
Predstruge 95
1312 Videm-Dobropolje
Informacije 051/417-022
boris.kaplan@juniteh.si

brundula egon 041/743 104

Cesta 66, 1312 Videm Dobropolje
<http://www.avtolicarstvo-brundula.si>
info@avtolicarstvo-brundula.si

Popravilo toče brez lakiranja

Brezplačna nadomestna vozila

Popravljamo za vse zavarovalnice

Kemično čiščenje

Poliranje vozil

Avtovleka 24h